
**STRATEGIA ROZWOJU GMINY
GOŁYMIN – OŚRODEK
NA LATA 2013-2020**

**GMINA GOŁYMIN - OŚRODEK
POWIAT CIECHANOWSKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

GOŁYMIN - OŚRODEK 2013

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	2
I DIAGNOZA STRATEGICZNA	5
1. WSTĘP	5
2. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK.....	6
2.1. Ogólna charakterystyka Gminy.....	6
2.2. Zarys historyczny Gminy	8
2.2.1. Historia Gminy.....	8
2.2.2. Zabytki kultury materialnej.....	8
2.2.3. Podsumowanie.....	9
2.3. Zasoby środowiska przyrodniczego.....	10
2.3.1. Rzeźba terenu.....	10
2.3.2. Klimat.....	10
2.3.3. Wody powierzchniowe i podziemne.....	11
2.3.4. Surowce mineralne	12
2.3.5. Fauna i flora	12
2.3.6. Podsumowanie.....	13
2.4. Sytuacja demograficzna i społeczna Gminy Gołymin - Ośrodek na tle otoczenia ...	14
2.4.1. Ludność	14
2.4.2. Rynek pracy i bezrobocie	21
2.4.3. Podsumowanie.....	22
2.5. Gospodarka.....	23
2.5.1. Rolnictwo	23
2.5.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	25
2.5.3. Turystyka	30
2.5.4. Podsumowanie.....	31
3. USŁUGI PUBLICZNE NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	31
3.1. Usługi społeczne.....	31
3.1.1. Oświata i nauka.....	31
3.1.2. Ochrona zdrowia	33
3.1.3. Sport i rekreacja	33
3.1.4. Kultura.....	34
3.1.5. Pomoc społeczna.....	35

3.1.6.	Bezpieczeństwo publiczne	37
3.1.7.	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia	38
3.1.8.	Podsumowanie.....	38
3.2.	Usługi komunalne.....	39
3.2.1.	Usługi wodociągowe i kanalizacyjne.....	39
3.2.2.	Gaz	42
3.2.3.	Energia ciepła	42
3.2.4.	Energia elektryczna.....	43
3.2.5.	Odpady	43
3.2.6.	Infrastruktura drogowa	45
3.2.7.	Mieszkalnictwo	46
3.2.8.	Podsumowanie.....	49
4.	ANALIZA BUDŻETU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008-2012	50
4.1.	Dochody budżetu Gminy	50
4.2.	Wydatki budżetu Gminy Gołymin - Ośrodek.....	63
4.3.	Wynik budżetów Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008-2012	70
4.5.	Prognoza dochodów i wydatków	72
4.5.1.	Prognoza dochodów	72
4.5.2.	Możliwości zwiększania dochodów	78
4.5.3.	Prognoza wydatków	79
4.5.4.	Możliwości zmniejszania wydatków	82
4.6.	Podsumowanie	83
5.	WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO	84
6.	ANALIZA SWOT.....	90
II	STRATEGII ROZWOJU GMINY GOŁYMIN – OŚRODEK NA LATA 2013 - 2020.....	93
1.	WPROWADZENIE DO STRATEGII	93
2.	MISJA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	95
3.	WARTOŚCI KLUCZOWE	95
4.	WIZJA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	96
5.	RYNEK DOCELOWY	98
6.	ASORTYMENT GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK.....	98
7.	DOMINUJĄCY MODEL DZIAŁANIA.....	100
8.	WARTOŚĆ OFEROWANA KLIENTOWI	100

9.	CELE STRATEGICZNE ORAZ CELE OPERACYJNE.....	104
5.	STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK NA LATA 2013-2020.....	108
6.	MONITOROWANIE STRATEGII	112
7.	SPIS TABEL.....	115
8.	SPIS RYSUNKÓW	117
9.	SPIS WYKRESÓW	117

I DIAGNOZA STRATEGICZNA

1. Wstęp

Diagnoza strategiczna jednostki administracyjnej to szczegółowy opis sytuacji samej jednostki, jak i jej otoczenia.

Diagnoza Strategiczna Gminy Gołymin - Ośrodek ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne oraz identyfikację głównych kierunków rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek, które wpływają na jej konkurencyjność.

Diagnoza strategiczna Gminy Gołymin - Ośrodek jest podstawowym punktem wyjścia konstruowania „Strategii Rozwoju Gminy Gołymin – Ośrodek na nowy okres strategiczny”.

Diagnoza stanu istniejącego została przeprowadzona na podstawie aktualnych danych statystycznych oraz konsultacji społecznych (w tym badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy) i obejmuje aktualną sytuację Gminy Gołymin - Ośrodek pod względem ekonomicznym, społecznym oraz ekologicznym. Dokument prezentuje również posiadany potencjał Gminy Gołymin - Ośrodek w kontekście dalszego jej rozwoju.

2. Diagnoza strategiczna Gminy Gołymin - Ośrodek

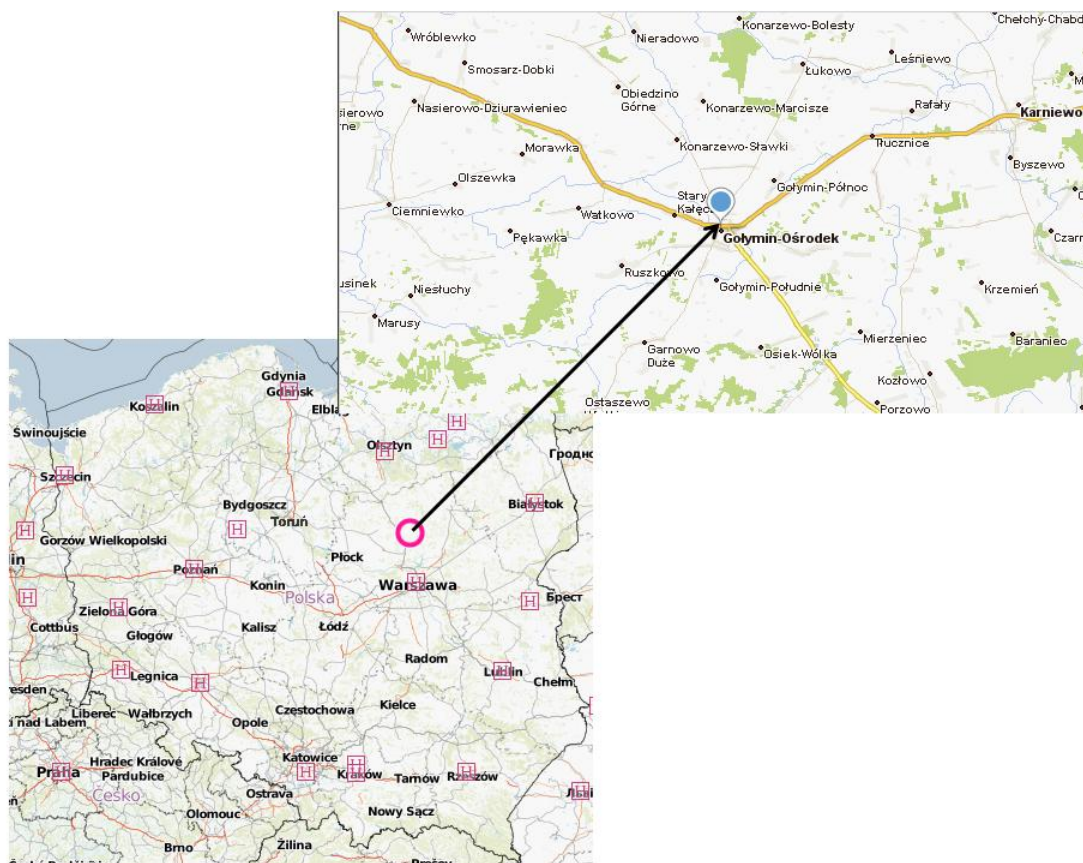
2.1. Ogólna charakterystyka Gminy

Gmina Gołymin – Ośrodek to gmina wiejska zlokalizowana w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie ciechanowskim. Przez teren Gminy przepływa rzeka Sona, Kolnica oraz Przewodówka.

Siedzibą Gminy Gołymin - Ośrodek jest wieś Gołymin - Ośrodek, która skupia znaczną część mieszkańców Gminy. Gmina graniczy z następującymi gminami:

- od północy – Gmina Opinogóra Górna i Krasne,
- od wschodu – Gmina Karniewo,
- od zachodu – Gmina Sońsk i Ciechanów,
- od południa – Gmina Gzy.

Rysunek 1. Gmina Gołymin - Ośrodek na tle Polski

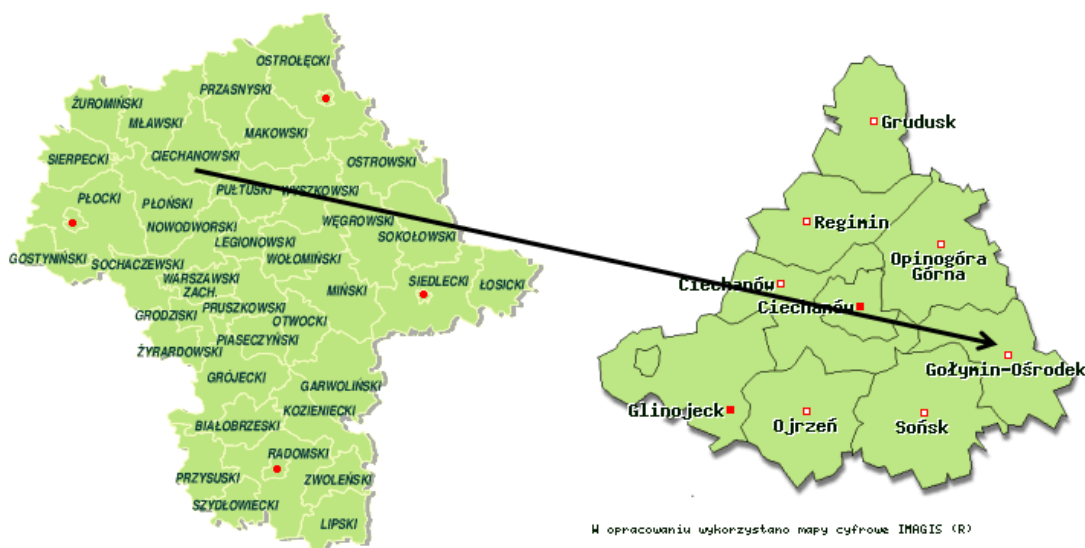

Źródło: www.mapa.szukacz.pl; www.targeo.pl

Wiodącą funkcją Gminy jest rolnictwo rozwijające się na bazie gospodarstw indywidualnych. Wynika to z dotychczasowego charakteru zagospodarowania terenu opartego na sprzyjających rozwojowi tej funkcji uwarunkowaniach.

Położenie Gminy Gołymin – Ośrodek jest bardzo korzystne ze względu na przebieg ważnych szlaków komunikacyjnych. Przez teren Gminy (na odcinku 15,32 km) przebiega droga krajowa nr 60 relacji Kutno – Płock – Ciechanów – Ostrów Mazowiecka, która jest częścią „Wielkiej Obwodnicy Mazowsza” oraz stanowi ważną trasę tranzytową z wschodu na zachód Europy. Trasa ta krzyżuje się na obszarze Gminy z drogą wojewódzką nr 618 relacji Gołymin – Ośrodek - Pułtusk – Wyszaków. Ważne szlaki komunikacyjne oraz dynamiczne zmiany w infrastrukturze Gminy, a także walory krajobrazowe analizowanej jednostki samorządu terytorialnego stanowią o ogromnym potencjale, a także są siłą napędową rozwoju.

Rysunek 2. Położenie Gminy Gołymin - Ośrodek na tle powiatu ciechanowskiego i województwa mazowieckiego

Źródło: <http://www.zpp.pl>.

Powierzchnia Gminy wynosi 110,55 km², co stanowi 10,43% ogólnej powierzchni powiatu ciechanowskiego.

Gmina Gołymin – Ośrodek pod względem administracyjnym jest podzielona na 52 miejscowości, zorganizowane 30 sołectw: Garnowo Duże, Gogole Wielkie, Gołymin – Ośrodek, Gołymin – Południe, Gołymin – Północ, Konarzewo – Marcisze, Konarzewo – Sławki, Mierniki, Morawka, Nasierowo – Dziurawieniec, Nasierowo Górne, Nieradowo, Nowy Gołymin, Nowy Kałęczyn, Stary Kałęczyn, Obiedzino Górne, Osiek – Aleksandrowo, Osiek Górny, Osiek Wólka, Pajewo – Szewlice, Pajewo Wielkie, Ruszkowo, Smosarz – Dobki, Stare Garnowo, Watkowo, Wielgołęka, Wola Gołymińska, Wróbelkowo, Zawady Dworskie, Zawady Włościańskie.

Gminę Gołymin – Ośrodek charakteryzuje zabudowa rozdrobniona i rozproszona. W rozmieszczeniu przestrzennym Gminy wyróżnia się następujące typy siedliskowe:

- wsie o zwartej zabudowie;
- wsie o zabudowie rozproszonej;
- wsie o wykształconych ciągach handlowo – usługowych (przede wszystkim wieś Gołymin – Ośrodek);
- wsie z wykształconą zabudową mieszkaniową, tworzą układ o charakterze węzłowo – pasmowym. Występuje także typ zabudowy kolonijnej, rozproszonej. – miejscowości położone głównie wzdłuż szlaków komunikacyjnych

PODSUMOWANIE

Ogólna charakterystyka Gminy Gołymin – Ośrodek	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
atrakcyjna lokalizacja w centrum kraju	brak terenów usługowo-produkcyjnych
bardzo atrakcyjna lokalizacja względem Warszawy, Ciechanowa, Pułtuska, Makowa Mazowieckiego oraz Przasnysza.	zniszczona infrastruktura drogowa z powodu dużego natężenia ruchu.
korzystne położenie względem szlaków komunikacyjnych	
dostęp do rzeki i ich dopływów	
wiejski charakter Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Zarys historyczny Gminy

2.2.1. Historia Gminy

Historia Gołymina – Ośrodka sięga czasów średniowiecza, to wówczas pojawiły się pierwsze wzmianki o miejscowości. W okresie średniowiecza należał on do zamożnego rodu Gołyńskich, a następnie rodu Krasieńskich. Gmina zapisała się na kartach historii m.in. w jednej z największych bitew czasów napoleońskich,, , gdy wojskami napoleońskimi dowodził Gen. Davot, a rosyjskimi Ks. Galicyn.

2.2.2. Zabytki kultury materialnej

Do najcenniejszych zabytków kultury materialnej na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek zalicza się:

- **w miejscowości Morawka:** zespół dworski, w skład którego wchodzi dwór murowany (XIX w.), budynki gospodarskie oraz park krajobrazowy. Stary drzewostan pochodzący z połowy XIX w. oraz układ kompozycyjny zostały zachowane w niezmienionym stanie;

- **w miejscowości Gołymin – Ośrodek:**
 - zespół sakralny, w skład którego wchodzi rzymsko - katolicki kościół parafialny z połowy XIX w. wraz z murowaną plebanią, cmentarzem oraz zabytkową dzwonnica;
 - pozostałości parku dworskiego pochodzącego z końca XVII w. wraz pomnikami przyrody;
 - Cmentarz parafialny z XIX w., gdzie około 40 nagrobków pochodzących z XIX i XX wieku jest objętych ochroną.
- **w miejscowości Osiek - Aleksandrowo:** zespół dworski w skład którego wchodzi dwór drewniany pochodzący z końca XIX w. oraz parku podworskiego o pow. Około 7 ha, charakteryzującym się bardzo bogatym drzewostanem. Park otoczony jest sferą ochrony konserwatorskiej oraz ekologicznej.
- W miejscowości Osiek Górny: mogiła zbiorowa z płytą , która jest poświęcona poległym powstańcom powstania styczniowego (1863 r.).
- **w miejscowości Wróblewo:** zespół dworski w skład którego wchodzi murowany dwór z początków XX w., spichlerza z cegły oraz parku podworskiego z bogatym drzewostanem o wysokiej wartości przyrodniczej.
- **w miejscowości Pajewo Wielkie:** zespół dworski z drewnianym dworem pochodzącym z połowy XVII w., budynku gospodarczego oraz pozostałości po parku, a także przebudowanym czworakiem.
- **w miejscowości Garnowo Duże:** park dworski.
- **w miejscowości Gostkowo:**
 - pozostałości parku dworskiego, pochodzącego z początku XX w.;
 - cmentarz pochodzący z okresu I wojny światowej.

Gminę Gołymin – Ośrodek charakteryzuje typowy wiejski krajobraz, który urozmaicają przydrożne kapliczki oraz krzyże, spełniające funkcje religijne, a w przeszłości wyznaczające również szlaki komunikacyjne.

2.2.3. Podsumowanie

Zarys historyczny	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Występowanie zabytków w miejscowościach gminnych	Brak kluczowych zabytków, które mogłyby stanowić atrakcję dla turystów
Istnienie parków dworskich	Niezadawalający stan zabytków kultury i obszarów chronionych

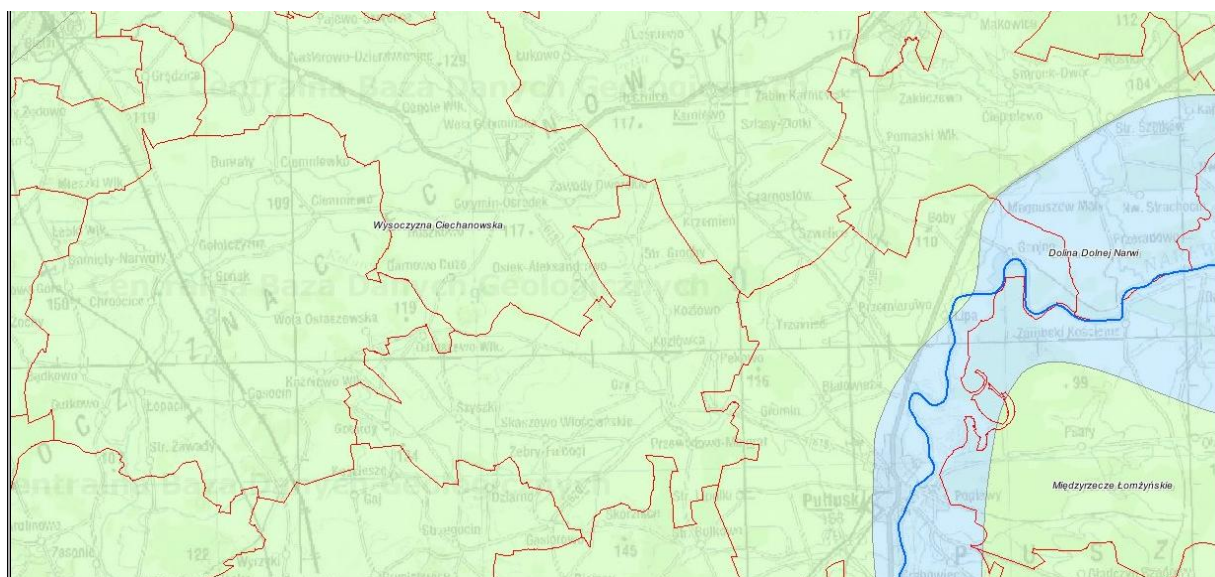
2.3. Zasoby środowiska przyrodniczego

2.3.1. Rzeźba terenu

Zgodnie z podziałem J. Kondrackiego („Geografia regionalna Polski”, PWN, Warszawa 2009), Gmina Gołymín - Ośrodek położona jest w makroregionie Nizina Północnomazowiecka, w obrębie mezoregionu Wysoczyzna Ciechanowska.

Ukształtowanie terenu Gminy jest wynikiem przedostatniego zlodowacenia oraz procesów denudacji, który złagodziły rzeźbę terenu do dzisiejszego kształtu. Rzeźba terenu charakteryzuje się małą różnorodnością. Dominująca płaska rzeźba terenu jest urozmaicana przez ostańce wzgórz morenowych i kremów. Rzeźba terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa.

Rysunek 3 Położenie geograficzne Gminy Gołymín - Ośrodek

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, web3.pgi.gov.pl

2.3.2. Klimat

Zgodnie z regionalizacją rolniczo – klimatyczną R. Gumińskiego teren Gminy Gołymín - Ośrodek znajduje się w obrębie zaliczanym klimatycznie do dzielnicy środkowej, jednakże w części chłodniejszej związanej z dorzeczem Warty i Wisły. Obszar ten charakteryzuje się najmniejszym w Polsce opadem rocznym – poniżej 550 mm. W ciągu roku na tym terenie występuje 30 - 50 dni mroźnych oraz 100 - 110 dni przymrozkowych. Pokrywa śnieżna zalega tutaj ok. 52 dni i utrzymuje się od listopada do kwietnia, jednak nie zalega stale z uwagi na częste odwilże. Okres wegetacyjny trwa 210 - 220 dni. Średnia roczna wilgotność względna wynosi tu 80%, a minimalne wartości występują w maju i czerwcu – 70%.

W listopadzie i grudniu występują najwyższe wartości wilgotności względnej – średnio 88%. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C.

Na terenie Gminy dominują wiatry o kierunku zachodnim, przy czym latem zwiększa się udział wiatrów z północnego - wschodu, natomiast zimą z południowego – zachodu.

Zgodnie z podziałem Romera Gmina Gołymin – Ośrodek należy do strefy klimatycznej Wielkich Dolin.

Warunki klimatyczne terenu Gminy oraz ukształtowanie terenu stwarzają dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa.

2.3.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Gołymin – Ośrodek należy do zlewni dwóch rzek Narwi i Wkry. Odwodnienie obszaru Gminy zapewnia rzeka Sona, która odwadnia większość Gminy. Natomiast pozostała część analizowanej jednostki samorządu terytorialnego jest odwadniana przez rzekę Pełtę, która należy do zlewni rzeki Narwi.

Sieć hydrologiczną Gminy Gołymin - Ośrodek tworzą:

- rzeka Sona, która podzielona jest na dwa ciek wodne tj. Sonę Wschodnią i Sonę Zachodnią;
- rzeka Kolnica - dopływ rzeki Sony;
- rzeka Przewodówka.
- znaczna liczba cieków stworzonych sztucznie (regulacje, melioracje).

Wody podziemne

Zasoby wód podziemnych na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek nie są równomiernie rozłożone. Największe zasoby wodne znajdują się południowej i północnej części Gminy, a najmniejsze w południowo - zachodniej oraz północno - zachodniej części Gminy.

W części północnej oraz południowej Gminy znajdują się odwierty, które są eksploatowane, a ich łączna dyspozycyjność wynosi 226,4 m³/h. Głębokość odwiertów- warstwa wodonośna jest różna, tzn. wodę można znaleźć najpłycej na głębokości 36 m (Gogole Wielkie) oraz na głębokości 48 - 62 m (Stary Kałęczyn, Gołymin – Ośrodek oraz Pajewo Wielkie).

Wody występujące na terenie Gminy pomimo dobrej jakości wymagają uzdatniania, ze względu na występowanie nadmiernych ilości niektórych związków chemicznych (żelaza, manganu oraz amoniaku). Wody podziemne występujące na terenie Gminy są zanieczyszczone zwłaszcza na skutek złego systemu odprowadzania zanieczyszczeń bytowych oraz pochodzących z działalności rolniczej.

2.3.4. Surowce mineralne

Na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek stwierdzono występowanie złóż kopalin pospolitych, których charakterystykę, opublikowaną w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS, prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Charakterystyka złoża wg systemu MIDAS

Id	Nazwa złoża	Opis położenia	Kopalina	Stan zagospodarowania	Kopaliny wg NKZ	Powierzchnia złoża
1983	Nasierowo	-	Surowce mineralne ceramiki ceglanej	Eksploatacja złoża zaniechana	Złoża kopalin ceglarskich	87,20 m ³
5331	Osiek - Aleksandrowo	-	Kruszywa naturalne	Złoże skreślone z bilansu zasobów	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych	0,96 m ³

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, MIDAS <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/MIDASGIS/>

Eksploatacja złóż Nasierowo została już zakończona i w kolejnych latach złoża to nie będzie eksploatowane. Natomiast złoża Osiek – Aleksandrowo zostało skreślone z bilansu zasobów. Należy pamiętać, że eksploatacja kopalin powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie i dlatego wymaga stworzenia warunków racjonalnego ich zagospodarowania, zgodnie z maksymalną ochroną walorów krajobrazowych, a następnie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych na cele rolne, leśne lub wodne.

2.3.5. Fauna i flora

Na terenie gminy dominuje szata roślinna o charakterze antropogenicznym. Działalność gospodarcza człowieka przyczyniła się do przekształcenia naturalnych zbiorowisk roślinnych na tereny upraw polowych - rolnych. Obszar Gminy Gołymin - Ośrodek cechuje się niską lesistością. Gmina należy do obszarów o niskiej lesistości, której wskaźnik wynosi 3,8%. Lasy państwowe znajduje się w administracji Nadleśnictwa Ciechanów, pozostałe to lasy prywatne rozdrobnione oraz powstałe w wyniku zalesienia. W zakresie drzewostanu dominują kultury sosnowe z udziałem brzozy, jarzębiny, leszczyny oraz wielu innych krzewów liściastych. Na terenie Gminy występują ekosystemy leśne, łąkowe, bagienne oraz ciek i oczka wodne, które tworzą naturalne formy środowiska przyrodniczego Gminy. Do najciekawszych należą te zlokalizowane w miejscowościach Stare Garnowo – Osiek – Wólka, Osiek – Aleksandrowo. Ze względu na mały poziom zalesienia Gminy ważna jest ochrona występujących zadrzewień w obrębie pól oraz cieków wodnych, które stanowią głównie olchy i brzozy.

Gmina Gołymin - Ośrodek znajduje się w obszarze „Zielonych Płuc Polski” stanowiących obszar funkcjonalny ochrony lasów i przyrody.

Na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek występują powszechnie znane gatunki zwierząt, ptaków i owadów.

Na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek występują następujące **formy ochrony przyrody**:

- **POMNIKI PRZYRODY**

L.p.	Przedmiot objęty ochroną - opis	Lokalizacja
1	Wiąz szypułkowy, obw. 340 cm, wys. 19 m	Garnowo Duże, dz. nr ew. 90
2	Jesion wyniosły (59 szt./aleja), obw. 92-191cm, wys. 20 m	Garnowo Duże, dz. nr ew. 79
3	Lipa drobnolistna (14 szt./aleja), obw. 130-307 cm, wys. 21 m	Gołymin, dz. nr ew. 83/3
4	Lipa drobnolistna obw. 353 cm, wys. 18 m	Gołymin, dz. nr ew. 83/3
5	Lipa drobnolistna obw. 410, wys. 25	Konarzewo – Mierniki, dz. ew. nr. 148
6	Kasztanowiec biały (26 szt.), obw. 115 – 226 cm, wys. 16 m	Morawka, dz. ew. 29,
7	Dąb szypułkowy, obw. 275 cm, wys. 19 m	Morawka, dz. ew. 29
8	Dąb szypułkowy, obw. 265 cm, wys. 19 m	Morawka, dz. ew. 25/2
9	Grusza pospolita, obw. 269 cm, wys. 13	Morawki Wicherki, dz. nr ew. 96
10	Jesion wyniosły, obw. 326 cm, wys. 22 m; Klon zwyczajny, obw. 253 wys. 20 (1 szt.) oraz obw. 264 cm, wys. 20 m (1 szt.); Świerk pospolity, obw. 217 cm, wys. 21 (1 szt.) oraz obw. 237 cm, wys. 21m (1 szt.)	Osiek – Aleksandrowo, dz. nr ew. 44/1
11	Brzoza brodawkowata, obw. 264 cm, wys. 22 m	Osiek – Aleksandrowo, dz. nr ew. 44/1
12	Jesion wyniosły, obw. 290 cm, wys. 19 m	Osiek – Aleksandrowo, dz. nr ew. 44/1

Źródło: Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie pomników przyrody na terenie powiatu ciechanowskiego (DUWM.2008.152.5333)

2.3.6. Podsumowanie

Gmina Gołymin - Ośrodek pod względem zasobów środowiska przyrodniczego nie wyróżnia się szczególnie na tle innych gmin sąsiednich oraz kraju. Jednakże w kontekście jej lokalizacji względem dużych ośrodków miejskich, znajdujących się w niedalekim położeniu, Ciechanowa, Pułtuska, Przasnysza oraz Maków Mazowieckiego oraz w niewielkim oddaleniu od Warszawy, należy stwierdzić, że poprzez naturalne piękno przyrody oraz mało przekształcony przez człowieka krajobraz wraz z brakiem istotnych źródeł zanieczyszczeń, Gmina Gołymin - Ośrodek stanowi wyśmienite i atrakcyjne miejsce dla mieszkańców wskazanych miejscowości do odpoczynku na łonie natury.

Zasoby środowiska przyrodniczego	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Wiejski charakter Gminy atrakcyjny dla mieszkańców okolicznych dużych ośrodków miejskich	Umiarkowany charakter klimatyczny – niskie opady atmosferyczne
Występowanie obszarów cennych i atrakcyjnych przyrodniczo	Niski wskaźnik zalesienia Gminy
Obecność na terenie Gminy naturalnych siedlisk oraz kompleksów leśnych, dających możliwość odpoczynku i relaksu dla mieszkańców	Zanieczyszczone wody powierzchniowe i podziemne z powodu złej gospodarki ściekowej oraz chemizacji rolnictwa
Położenie na terenie „Zielonych Płuc Polski”	
Mało zdegradowane i zanieczyszczone środowisko naturalne	
Występowanie złóż surowców naturalnych (tj. kruszywa naturalnego)	
Występowanie zabytkowych parków dworskich	
Duże kompleksy gleb objętych ochroną	

Źródło: Opracowanie własne

2.4. Sytuacja demograficzna i społeczna Gminy Gołymin - Ośrodek na tle otoczenia

2.4.1. Ludność

Charakterystyka mieszkańców

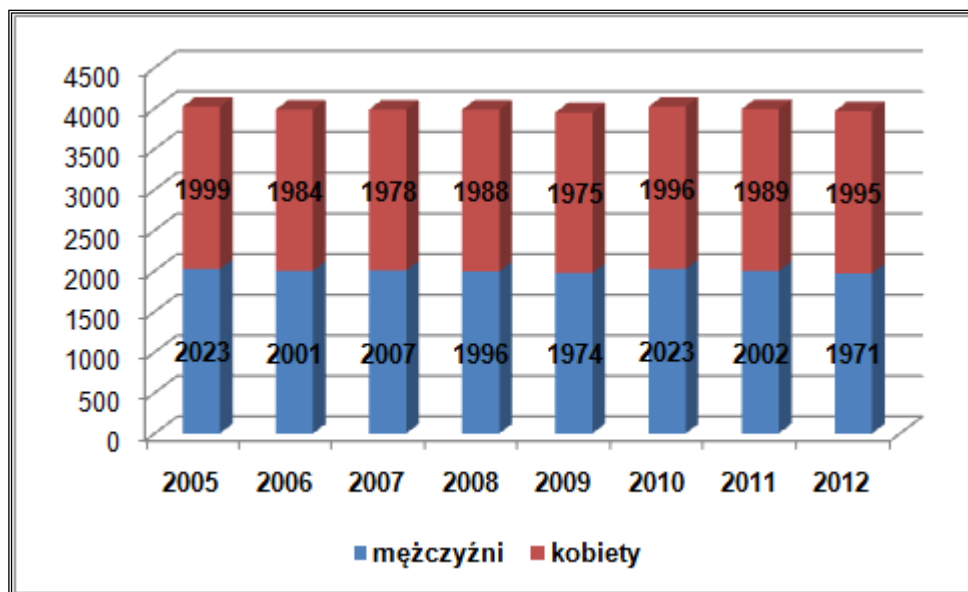
Na terenie Gminy zamieszkiwało, wg danych GUS na 31 XII. 2012 r., 3966 osób. Nieznaczną większość mieszkańców stanowią kobiety (50,30%), co jednak nie jest stałe, ponieważ w latach poprzednich przeważała liczba mężczyzn. Stan populacji Gminy Gołymin - Ośrodek w poszczególnych latach ulegała wahaniom, co potwierdzają dane GUS, z których wynika, że liczba ludności w latach 2005 – 2012 przemiennie wzrastała i zmniejszała się. W stosunku do roku bazowego 2005 liczba ludności zamieszkującej Gminę zmniejszyła się o 1,39%.

Tabela 2. Struktura demograficzna Gminy Gołymin – Ośrodek w latach 2005 – 2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci									
ogółem	osoba	4022	3985	3985	3984	3949	4019	3991	3966
mężczyźni	osoba	2023	2001	2007	1996	1974	2023	2002	1971
kobiety	osoba	1999	1984	1978	1988	1975	1996	1989	1995

Źródło: Dane GUS

Wykres 1. Struktura ludności wg płci na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek w latach 2005 - 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3. Liczba ludności na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek, województwa mazowieckiego, powiatu ciechanowskiego, gmin sąsiednich oraz kraju w 2012 r.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców			% udział w liczbie ludności województwa mazowieckiego
	ogółem	mężczyźni	kobiety	
POLSKA	38533299	18649334	19883965	-
MAZOWIECKIE	5301760	2536666	2765094	-
Powiat ciechanowski	91243	44824	46419	-
Ciechanów	6799	3452	3347	0,13%
Gołymín-Ośrodek	3966	1971	1995	0,08%
Opinogóra Górna	5995	3072	2923	0,11%
Sońsk	7976	4040	3936	0,15%
Karniewo	5363	2681	2682	0,10%
Krasne	3811	1912	1899	0,07%
Gzy	3952	2066	1886	0,07%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując ludność Gminy Gołymín - Ośrodek na tle gmin sąsiednich należy zauważyć, że zajmuje piątą pozycję pod względem liczebności mieszkańców wśród Gmin sąsiednich w stosunku do województwa mazowieckiego, co stanowi 0,08% ludności województwa w 2012 r. Natomiast pod względem liczby kobiet w stosunku do liczby mężczyzn w analizowanej Gminie, podobnie jak i w powiecie ciechanowskim, województwie mazowieckim oraz kraju, odnotowano przewagę kobiet nad mężczyznami.

Analizując sytuację demograficzną Gminy Gołymín - Ośrodek w ostatnich 8 latach, należy zakładać, że w kolejnych latach liczba mieszkańców Gminy Gołymín – Ośrodek będzie zmniejszała się. Potwierdzeniem tego są prognozy dotyczące liczby mieszkańców powiatu ciechanowskiego oraz województwa mazowieckiego do 2035 r. zaprezentowane w tabeli 4.

Tabela 4. Prognoza liczby ludności województwa mazowieckiego i powiatu ciechanowskiego

Rok	Powiat ciechanowski - ogółem	Powiat ciechanowski - obszar wiejski	Województwo Mazowieckie - ogółem	Województwo Mazowieckie - obszar wiejski
2014	89 720	41 554	5 334 250	1 875 125
2015	89 540	41 421	5 353 636	1 878 773
2016	89 354	41 272	5 371 935	1 881 784
2017	89 159	41 125	5 388 986	1 884 127
2018	88 957	40 965	5 404 047	1 885 717
2019	88 718	40 781	5 417 504	1 886 555
2020	88 467	40 600	5 429 840	1 886 722
2021	88 190	40 403	5 440 826	1 886 500
2022	87 879	40 195	5 450 455	1 885 870
2023	87 522	39 971	5 458 693	1 884 796
2024	87 150	39 748	5 465 534	1 883 231
2025	86 737	39 503	5 471 012	1 881 189
2026	86 280	39 249	5 475 167	1 878 636
2027	85 788	38 976	5 478 047	1 875 581
2028	85 274	38 701	5 479 787	1 872 045
2029	84 726	38 418	5 480 443	1 868 039
2030	84 163	38 126	5 480 198	1 863 607
2031	83 558	37 818	5 479 149	1 858 785
2032	82 916	37 503	5 477 403	1 853 587
2033	82 255	37 176	5 475 124	1 848 069
2034	81 600	36 848	5 472 448	1 842 252

2035	80 908	36 514	5 469 505	1 836 167
------	--------	--------	-----------	-----------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 5. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek, gmin sąsiednich, powiatu ciechanowskiego, województwa mazowieckiego oraz kraju w 2012 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [km ²]	Gęstość zaludnienia [osoba/km ²]
POLSKA	312679	123
MAZOWIECKIE	35558	149
Powiat ciechanowski	1060	86
Ciechanów	141	48
Gołymin-Ośrodek	111	36
Opinogóra Górna	139	43
Sońsk	154	52
Karniewo	129	42
Krasne	101	38
Gzy	104	38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek wynosi ok. 36 osób/km². Natomiast gęstość zaludnienia na terenie powiatu ciechanowskiego kształtuje się na poziomie 86 osoby/km², województwa mazowieckiego 149 osób/km² oraz kraju 123 osoby/km². Wynika to przede wszystkim z małej powierzchni Gminy oraz stosunkowo dużej liczby osób ją zamieszkujących. Gmina Gołymin - Ośrodek ma najniższy wskaźnik zaludnienia wśród Gmin ościennych.

Przyrost naturalny na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2005 - 2012 przyjmował zmiennie wartość dodatnią (2005, 2008, 2010, 2012) i ujemną (2006, 2007, 2009, 2011). Przyrost naturalny ma znaczący wpływ na przyszłą liczbę ludności na terenie Gminy. Zmiany wielkości przyrostu naturalnego na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek prezentuje tabela 6.

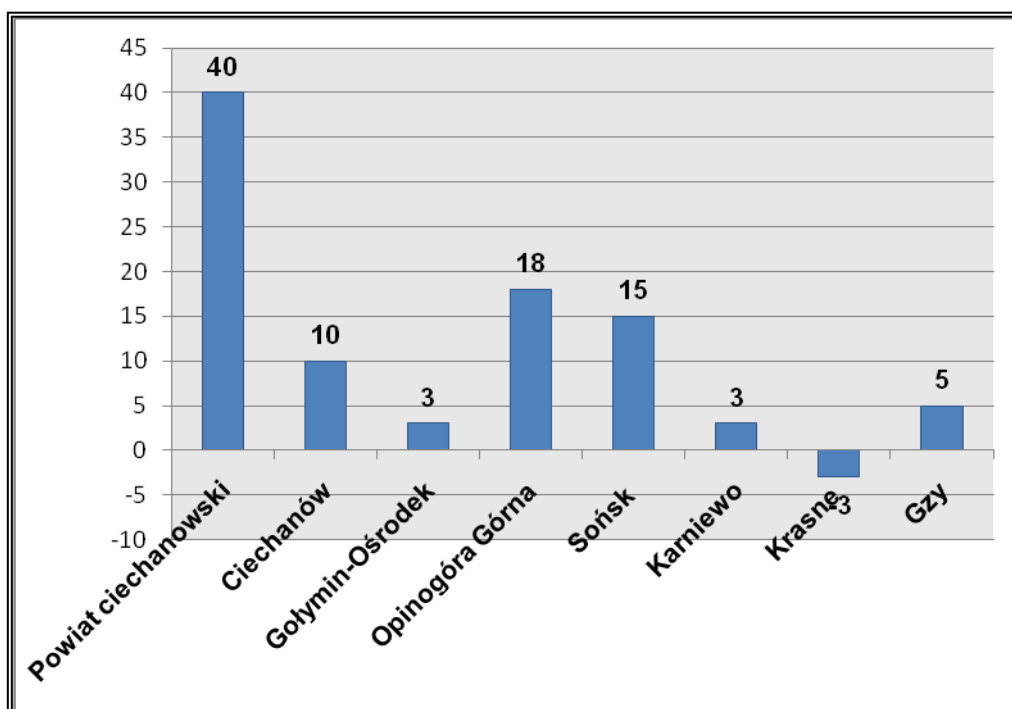
Tabela 6. Przyrost naturalny na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2005 - 2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przyrost naturalny									
ogółem	-	15	-11	-12	2	-10	10	-1	3
mężczyźni	-	17	-12	-1	0	-15	9	-6	-6
kobiety	-	-2	1	-11	2	5	1	5	9

Źródło: Dane GUS

Przyrost naturalny w 2012 r. na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek był dodatni i kształtował się na poziomie 3 (urodzenia żywe – 50, zgony ogółem – 47). Spośród gmin sąsiednich w analizowanym roku cztery gminy miały wyższy przyrost naturalny aniżeli Gmina Gołymín – Ośrodek, dwie miały taki sam wskaźnik, natomiast jedna miała niższy przyrost naturalny. Należy także dodać, iż w 2012 r. powiat ciechanowski miał dodatni przyrost naturalny na poziomie 40. Przyrost naturalny na tle sąsiednich gmin oraz powiatu ciechanowskiego przedstawiony został na wykresie 2.

Wykres 2. Przyrost naturalny na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek na tle gmin sąsiednich - 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Bardzo istotną rolę w funkcjonowaniu społeczeństwa stanowi udział danych grup wiekowych. W całym kraju widoczne są tendencje starzenia się społeczeństwa i coraz uboższej grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Informacje na ten temat są istotne dla planowania strategii gmin, powiatów i kraju. Dane dotyczące udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Gołymín - Ośrodek przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2005 - 2012

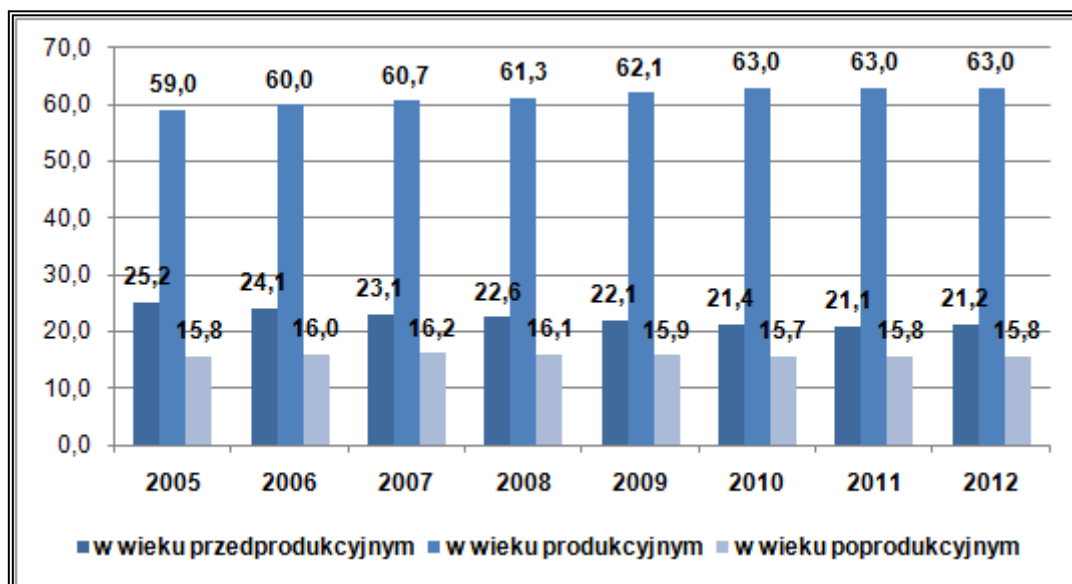
Wyszczególnienie	Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem									
w wieku przedprodukcyjnym	%	25,2	24,1	23,1	22,6	22,1	21,4	21,1	21,2
w wieku produkcyjnym	%	59,0	60,0	60,7	61,3	62,1	63,0	63,0	63,0

w wieku poprodukcyjnym	%	15,8	16,0	16,2	16,1	15,9	15,7	15,8	15,8
------------------------	---	------	------	------	------	------	------	------	------

Źródło: Dane GUS

Wykres 3 przedstawia jak kształtował się podział ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2005 - 2012 na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek.

Wykres 3. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku i płci na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek w latach 2005 - 2012

Źródło: Dane GUS

Na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek ludność w wieku produkcyjnym w 2012 r. stanowiła 63% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 21,2%, a w wieku poprodukcyjnym – 15,8%. W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym regularnie malała do roku 2011, co oznaczało spadek urodzeń w stosunku do roku poprzedniego. Pomimo wzrostu odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym w 2012 r. należy założyć, że spadkowa tendencja tej grupy wiekowej będzie się utrzymywać w kolejnych latach,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym sukcesywnie wzrastała do 2010 r. i od tamtego czasu utrzymuje się na tym samym poziomie. Oznacza to, że od tego roku taka sama liczba mieszkańców Gminy osiąga wiek, w którym podejmuje pracę lub naukę w szkołach wyższych, a jednocześnie znajdzie to odzwierciedlenie w kolejnych latach w spadku liczby osób w wieku poprodukcyjnym,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrastała do 2008 r., a od 2009 r. liczba ta malała, i w roku 2012 przyjęła wartość taką samą, jak w roku bazowym. Mimo, że w ostatnich latach liczba osób w wieku poprodukcyjnym zmalała utrzymuje się na stałym poziomie, to jednak analizując liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, można wnioskować, że społeczeństwo Gminy się starzeje

(ludność w wieku produkcyjnym będzie się starzała i przechodziła na emeryturę, natomiast zmniejszy się liczba osób w wieku produkcyjnym ze względu na zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym).

Analizując powyższe wnioski należy stwierdzić, że świadczą one o niekorzystnym zjawisku starzenia się społeczeństwa. Pozytywnym aspektem takiej sytuacji jest jedynie fakt, że liczba osób w wieku przedprodukcyjnym znacznie przewyższa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 7. Wskaźniki obciążenia demograficznego na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Wskaźnik obciążenia demograficznego									
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	69,4	66,7	64,9	63,1	61,1	58,8	58,6	58,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	62,8	66,3	70,2	71,1	71,8	73,2	74,8	74,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	26,8	26,6	26,8	26,2	25,5	24,9	25,1	25,0

Źródło: Dane GUS

W tabeli 8 przedstawiono sytuację Gminy Gołymín - Ośrodek na tle jej otoczenia pod względem struktury wiekowej mieszkańców oraz salda migracji.

Tabela 8. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Gołymín - Ośrodek oraz saldo migracji na tle jej otoczenia – 2012 r.

Wyszczególnienie	Struktura wiekowa mieszkańców (%)			Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Saldo migracji
	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym		
POLSKA	18,3	63,9	17,8	27,9	-6617
MAZOWIECKIE	18,6	62,9	18,6	29,5	13287
Powiat ciechanowski	18,9	64,6	16,4	25,4	-263
Ciechanów	21,1	64,0	14,9	23,3	118
Gołymín-Ośrodek	21,2	63,0	15,8	25,0	-29
Opinogóra Górna	20,3	63,1	16,6	26,3	-8
Sońsk	19,9	62,2	17,9	28,9	-6
Karniewo	22,1	61,6	16,3	26,5	-33
Krasne	20,1	63,3	16,6	26,2	-43

Gzy	19,2	61,9	18,9	30,5	-9
-----	------	------	------	------	----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Gołymin - Ośrodek kształtowała się w 2012 r. na poziomie 25 osób. Wskaźnik ten jest zbliżony do poziomu powiatu ciechanowskiego (25,6), jednakże w stosunku do gmin sąsiednich poddanych analizie zajmuje 2 pozycję wśród najniższych.

Analizując dane z 2012 r. należy zauważyć, że **saldo migracji** dla Gminy Gołymin - Ośrodek było ujemne i kształtowało się na poziomie 29, co oznacza że w badanym okresie więcej osób wymeldowało się z teren Gminy niż zameldowało się. Badając saldo migracji gmin sąsiednich należy zauważyć, że Gmina Gołymin - Ośrodek zajęła 3 miejsce wśród Gmin o najwyższy ujemnym wskaźniku salda migracji. Natomiast największe dodatnie saldo migracji odnotowała Gmina Ciechanów - 118.

2.4.2. Rynek pracy i bezrobocie

Bardzo wysokie bezrobocie stanowi bardzo poważny problem społeczny i gospodarczy demokratycznej Polski. Możemy zaobserwować wiele niepokojących zjawisk społecznych, wynikających z braku pracy. Brak stałej pracy jak i jej utrata skutecznie ogranicza popyt wewnętrzny.

Na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 r. wynosiła 267. Liczba kobiet bezrobotnych wynosiła 124 (46,44%), a mężczyźni 143 (53,56%).

Tabela 9. Bezrobocie na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek w 2012 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2012
Bezrobotni zarejestrowani wg płci		
ogółem	osoba	267
mężczyźni	osoba	143
kobiety	osoba	124
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
ogółem	%	10,7
mężczyźni	%	10,3
kobiety	%	11,2

Źródło: Dane GUS

Analizując udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Gołymin - Ośrodek w 2012 r. - wynosił on 10,7% - na tle jej otoczenia należy stwierdzić, że bezrobocie w Gminie jest wyższe niż wskaźnik dla województwa mazowieckiego – 8,2%, oraz Polski 8,7%. Na obszarze powiatu ciechanowskiego bezrobocie kształtowało się na poziomie 9,8%. Oznacza to, że pod względem bezrobocia sytuacja na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek na tle gmin sąsiednich wypada mało atrakcyjnie, gdyż było ono stosunkowo wysokie.

Tabela 10. Bezrobocie na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek w 2012 r. na tle jej otoczenia

Wyszczególnienie	Bezrobocie - liczba osób			% udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
	ogółem	mężczyźni	kobiety	
POLSKA	2136815	1037629	1099186	8,7
MAZOWIECKIE	271927	141904	130023	8,2
Powiat ciechanowski	5792	3131	2661	9,8
Ciechanów	372	210	162	8,5
Gołymin-Ośrodek	267	143	124	10,7
Opinogóra Górna	400	235	165	10,6
Sońsk	363	190	173	7,3
Karniewo	485	263	222	14,7
Krasne	212	103	109	8,8
Gzy	276	152	124	11,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

2.4.3. Podsumowanie

Liczba ludności na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek na przestrzeni ostatnich lat ulegała wahaniom, jednak w badanym okresie przyjęła tendencje spadkową. Przyczyną takiego stanu jest wysoki poziom bezrobocia oraz ujemne saldo migracji.

Szansą na pozyskanie nowych mieszkańców może stać się próba ściągnięcia na teren Gminy mieszkańców okolicznych, dużych ośrodków miejskich (Ciechanów, Przasnysz, Pułtusk, Maków Mazowiecki czy Warszawa), wykorzystując przede wszystkim walory przyrodniczo - krajobrazowe oraz ciszę i spokój będące głównym atutem terenów wiejskich,

a także bardzo dobry stan środowiska naturalnego. Jednakże ze względu na ogólnopolską tendencję zmniejszającej się liczby populacji prognozuje się, że liczba ludności w najbliższych latach nadal będzie utrzymywać dotychczasowy trend. Potwierdza to ujemne saldo migracji oraz bardzo niski przyrost naturalny.

Niewielkie zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców są widoczne w latach 2005 - 2012. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym jest porównywalna do powiatu ciechanowskiego, województwa mazowieckiego oraz całego kraju. Wskaźnik obciążenia demograficznego wskazuje na zmiany zachodzące w strukturze wiekowej społeczeństwa.

Bezrobocie w Gminie Gołymin - Ośrodek jest dość wysokie.

Sytuacja demograficzna	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
większa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym	malejąca liczba ludności Gminy
dodatni przyrost naturalny	ujemne saldo migracji
utrzymujący się poziom liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym	malejący udział osób w wieku produkcyjnym
	powolny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym

2.5. Gospodarka

2.5.1. Rolnictwo

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 11 Gmina Gołymin - Ośrodek zajmuje obszar 11 055 ha, z czego prawie 86,59% stanowią użytki rolne, 3,41% użytki leśne, zaś pozostałe grunty i nieużytki 10%. Obszar Gminy stanowi 10,43% powierzchni powiatu ciechanowskiego.

Tabela 11. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Gołymin - Ośrodek

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Struktura %
Powierzchnia użytków rolnych	9 573	86,59%
grunty orne	8 374	87,5%
sady	68	0,71%
łąki	691	7,22%
pastwiska	440	4,60%
Lasy i grunty leśne	377	3,41%
Pozostałe grunty i nieużytki	1 105	10,0%
Razem	11 055	100%

Źródło: Dane GUS

Na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek rolnictwo stanowi najważniejszą gałąź gospodarki. Ziemie na terenie Gminy należą do dość urodzajnych. Na obszarze Gminy występują gleby bielcowe oraz czarne ziemie, mady i gleby mułowo – torfowe. Teren Gminy zdominowany jest jednak przez tzw. "gleby ciechanowskie", które są trudne w uprawie, jednakże za pomocą melioracji i strukturze gruzełkowatej należą do gleb żyznych wydających bardzo duże plony. Na obszarze Gminy występują gleby należące do I – III klasy bonitacyjnej, należące do gleb objętych ochroną, są to tereny położone w północnej i środkowej części Gminy).

Na terenie Gminy w 2012 r. funkcjonowało 2 530 gospodarstw rolnych. Wśród nich dominują gospodarstwa o powierzchni do 1 ha, które stanowią ponad 66% wszystkich gospodarstw. Następnymi w kolejności są gospodarstwa o powierzchni 1 - 5 ha i 5 - 10 ha.

Tabela 12. Struktura wielkości gospodarstw w Gminie Gołymín - Ośrodek

Rodzaj gospodarstwa	J. m.	Stan na dzień 31.12.2012r.
do 1 ha włącznie	szt.	102
1 – 5 ha	szt.	255
5 – 10 ha	szt.	201
10 ha i więcej	szt.	384
RAZEM	szt.	942

Źródło: Urząd Gminy Gołymín - Ośrodek

Rozwój rolnictwa na terenie Gminy spowodowany jest występowaniem dobrej klasy ziemi oraz dogodnych warunków klimatycznych sprzyjających rolnictwu. Na terenie Gminy Gołymín – Ośrodek istnieje duży potencjał do rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego.

W tabelach 13 i 14 przedstawiono rodzaje upraw oraz strukturę hodowli zwierząt na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek. Dane pochodzą ze spisu rolnego przeprowadzonego w 2010 roku.

Tabela 13. Struktura powierzchni zasiewów wybranych upraw na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek

Powierzchnia zasiewów wybranych upraw	Powierzchnia (w ha)
ogółem	8187,83
zboża razem	5643,52
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	5427,24
ziemniaki	280,71
uprawy przemysłowe	1515,17
buraki cukrowe	326,16

rzepak i rzepik razem	1189,01
strączkowe jadalne na ziarno razem	12,42
warzywa gruntowe	0,00

Źródło: Dane GUS

Tabela 14. Struktura hodowli zwierząt w Gminie Gołymin - Ośrodek

Pogłowie zwierząt gospodarskich	Sztuki
bydło razem	5077
bydło krowy	2202
trzoda chlewna razem	5918
trzoda chlewna lochy	658
konie	59
drób ogółem razem	9031
drób ogółem drób kurzy	7557

Źródło: Dane GUS

Z danych zaprezentowanych w powyższych tabelach wynika, że działalność rolnicza prowadzona w gospodarstwach rolnych na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek skupia się, głównie na zasiewach oraz hodowli zwierząt, która nie wykazuje specjalizacji, ponieważ dotyczy głównie trzody chlewnej, bydła i drobiu. Taki profil działalności rolniczej ukształtował się głównie z powodu ukształtowania terenu oraz gleb sprzyjających strukturze zasiewów.

2.5.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Większość obszarów leżących w sąsiedztwie dużych ośrodków miejskich, jak np. Ciechanów, Maków Mazowiecki, Przasnysz wykazuje zazwyczaj wiele cech infrastruktury i przedsiębiorczości podmiejskiej. Pomimo niedalekiego położenia od ośrodków miejskich, Gmina Gołymin - Ośrodek w zakresie przedsiębiorczości nie prezentuje ukształtowanych cech podmiejskich – zarówno w płaszczyźnie zagospodarowania przestrzeni, jak i prowadzonej działalności gospodarczej. Należy domniemywać, że w przyszłości procesy suburbanizacji będą ważnym uwarunkowaniem wpływającym na oblicze Gminy, ale prawdopodobnie, ze względu na uwarunkowania rozwoju rolnictwa oraz działalności rolniczej, zwłaszcza przetwórstwa rolno – spożywczego, a także występowanie pięknych obszarów naturalnych, Gmina Gołymin - Ośrodek nie stanie się w najbliższym czasie typową, intensywnie zagospodarowaną strefą podmiejską, ale będzie zmierzała w kierunku rozwoju drobnej i średniej przedsiębiorczości uwzględniającej naturalne warunki Gminy, zwłaszcza w zakresie rozwoju działalności rolniczej.

Na terenie Gminy Gołymín – Ośrodek na koniec 2012 r. działało 197 podmiotów gospodarczych, z czego 4,57% w sektorze publicznym, zaś 95,43% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy w badanym okresie, czyli w latach 2005 – 2012 ulegała wahaniom. Porównując ostatecznie rok 2012 z rokiem 2005 można zauważyć wzrost liczby podmiotów gospodarczych o 2,07%. Największy udział wśród podmiotów sektora prywatnego stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w 2012 r. stanowiły 81,38% wszystkich podmiotów tego sektora. Następnymi w kolejności są stowarzyszenia oraz organizacje społeczne. Pozostałe podmioty gospodarcze nie wykazują wyraźnych trendów.

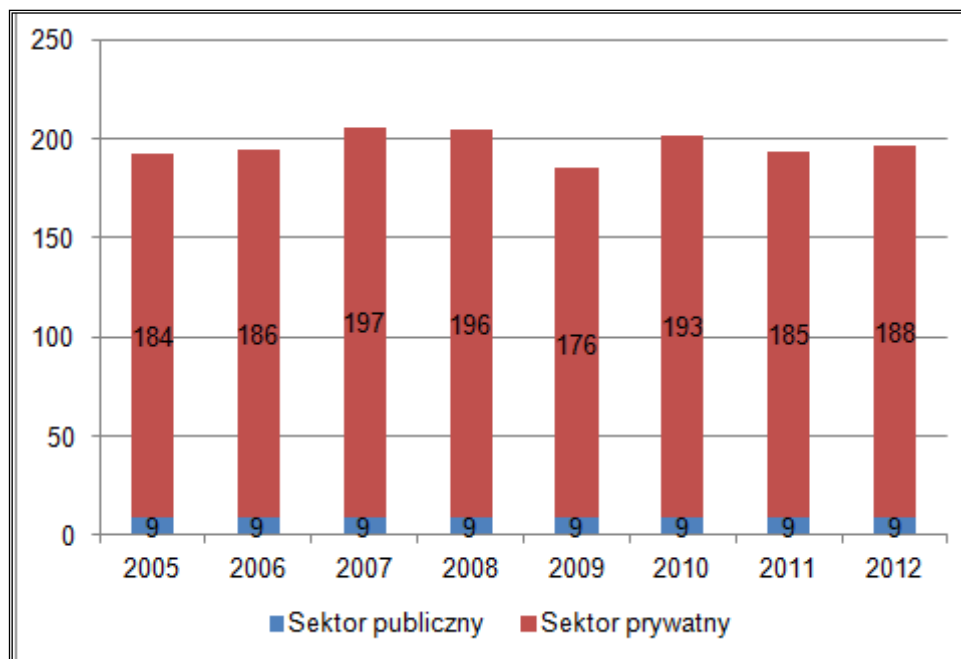
Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej w Gminie Gołymín - Ośrodek, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, prezentuje tabela 15 oraz wykres 4.

Tabela 15. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Gołymín - Ośrodek w latach 2005 – 2012

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podmioty gospodarki narodowej ogółem		jed.gosp.	193	195	206	205	185	202	194	197
Sektor publiczny	ogółem	jed.gosp.	9	9	9	9	9	9	9	9
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	7	7	7	7	7	7	7	7
Sektor prywatny	ogółem	jed.gosp.	184	186	197	196	176	193	185	188
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	152	153	163	163	142	157	149	153
	spółki handlowe	jed.gosp.	2	2	3	2	3	3	3	3
	spółdzielnie	jed.gosp.	3	3	3	3	3	3	3	3
	fundacje	jed.gosp.	0	1	1	1	1	1	1	1
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	9	9	9	9	9	9	9	9

Źródło: Dane GUS

Wykres 4. Podmioty gospodarcze wg sektora własności w latach 2005 – 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek koncentruje się głównie na handlu, budownictwie, działalności usługowej komunalnej, społecznej oraz rolnictwie. Najmniej rozwinięte jest pośrednictwo finansowe oraz działalność w zakresie gospodarki wodno – kanalizacyjnej.

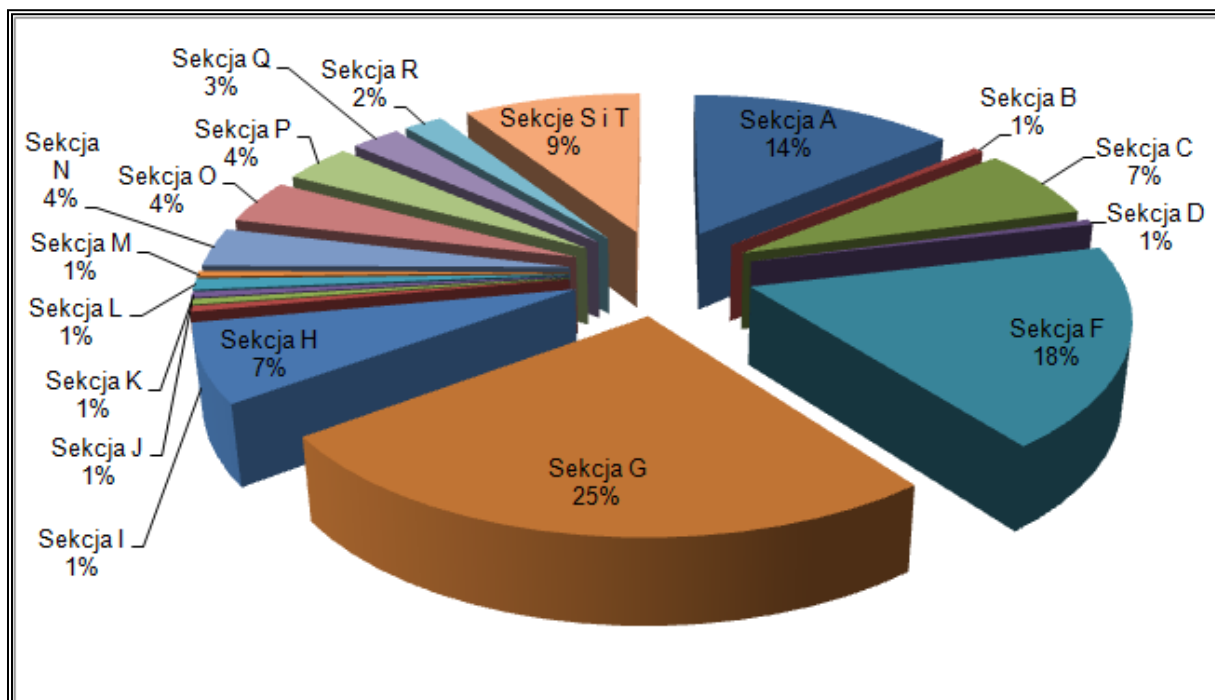
Tabela 16. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Gołymin - Ośrodek

PKD 2004	Wyszczególnienie	Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009
A	Rolnictwo	jed.gosp.	20	26	28	24	23
D	Przetwórstwo przemysłowe	jed.gosp.	11	10	11	11	8
E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	jed.gosp.	0	0	0	0	1
F	Budownictwo	jed.gosp.	38	36	40	40	35
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów	jed.gosp.	50	48	49	50	46
H	Hotele i restauracje	jed.gosp.	3	4	4	4	2
I	Transport, gospodarka magazynowa, łączność	jed.gosp.	21	19	17	18	16
J	Pośrednictwo finansowe	jed.gosp.	3	2	2	3	1
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	jed.gosp.	8	10	12	11	9

L	Ubezpieczenia	jed.gosp.	8	8	8	8	8
M	Edukacja	jed.gosp.	6	6	6	6	7
N	Ochrona zdrowia	jed.gosp.	4	4	5	5	4
O	Działalność usługowa komunalna, społeczna, pozostała	jed.gosp.	21	22	24	25	25

Źródło: Dane GUS

Wykres 5. Struktura działalności gospodarczej w sektorze prywatnym na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek w 2012 r.

Źródło: Dane GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca

O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S i T	Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników

Należy podkreślić, że na tle gmin powiatu ciechanowskiego oraz gmin ościennych przedsiębiorczość pozarolnicza na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek jest średnio dobrze rozwinięta, o czym świadczy wskaźnik liczby przedsiębiorstw prywatnych przypadających na 1000 mieszkańców Gminy, który na tle gmin sąsiednich znajduje się na porównywalnym poziomie, jednak w stosunku do powiatu ciechanowskiego jest zdecydowanie niższy, co prezentuje tabela 17.

Tabela 17. Działalność gospodarcza na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek na tle jej otoczenia w 2012 r.

Wyszczególnienie	przedsiębiorstwa	
	liczba przedsiębiorstw prywatnych	liczba przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców
POLSKA	3 851 828	100
MAZOWIECKIE	686 267	129
Powiat ciechanowski	6 703	73
Ciechanów	432	64
Gołymín - Ośrodek	188	47
Opinogóra Górna	287	48
Sońsk	380	48
Karniewo	241	45
Krasne	227	60
Gzy	185	47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Analizując liczbę przedsiębiorstw sektora prywatnego na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek w 2012 r. należy zauważyć, że:

- jest ona na zdecydowanie niższym poziomie niż w przypadku całego kraju przyjmując wartość 47 przedsiębiorstw prywatnych na 1000 mieszkańców, podczas gdy wskaźnik dla kraju kształtuje się na poziomie 100 przedsiębiorstw,
- jest ona znacząco niższa w stosunku do powiatu ciechanowskiego,

- w stosunku do czterech gmin sąsiednich jest porównywalna, jedynie dwie gminy sąsiednie wykazują zdecydowanie wyższym wskaźnikiem,
- jest ona niższa w stosunku do województwa mazowieckiego.

Przyczyn niskiego wskaźnika przedsiębiorczości na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek należy upatrywać w zmniejszającej się liczbie mieszkańców Gminy. Zmniejszenie się liczby ludności jest zagrożeniem dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Ponadto, Niska liczba prywatnych przedsiębiorców jest również wynikiem typowo rolniczego charakteru Gminy, który ogranicza możliwości inwestycyjne np. w przemysł czy dużą przedsiębiorczość na terenie Gminy.

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy należy zaliczyć:

- Waldemar Krzysztof Cejmer – Stacja paliw;
- Jakub Ambroziak „JAKPOL”;
- AGRO – TRANS Zbigniew Zbrzezny;
- Jakubiak Wiesław – Piekarnia Wiesław Jakubiak;
- FHU INSTAL – GOŁ Andrzej Gołębiowski;
- Usługi transportowo – Handlowe Jarosław Dymczyk.

2.5.3. Turystyka

Gmina Gołymin – Ośrodek mimo małej powierzchni posiada interesujące obiekty o charakterze przyrodniczym, jak również kilka ciekawych zabytków. Gmina charakteryzuje się wysokim potencjałem przyrodniczym, o czym świadczą czyste powietrze i niski poziom zanieczyszczeń środowiska. Piękne krajobrazy sprzyjają wyciszeniu oraz możliwości kontemplacji przyrody. Mimo, braku jezior oraz innych elementów sprzyjających rozwojowi turystyki, to jednak elementy wskazane powyżej stanowią o możliwości zwiększenie liczby osób odwiedzających Gminę, ukierunkowanych na znalezienie miejsca zapewniającego ciszę, spokój, czyste środowisko oraz odpoczynek z dala od zgiełku miasta.

Tereny Gminy Gołymin - Ośrodek szczytą się bogatą i ciekawą historią, były miejscem osadnictwa w czasach prehistorycznych. Ich historia udokumentowana jest zabytkami architektury, w tym również sakralnej, miejscami pamięci narodowej. Jednak ze względu na niewielką liczbę zabytków i obiektów o walorach kulturowych, ruch turystyczny na analizowanym obszarze nie jest zbyt nasilony. Również baza turystyczna jest słabo rozwinięta.

Położenie Gminy Gołymin - Ośrodek sprzyja natomiast kształtowaniu przestrzeni agroturystycznej, która powinna zachęcać do odwiedzania tych terenów. W związku

z powyższym jest wspieranie i zachęcanie mieszkańców do podejmowania prób prowadzenia działalności agroturystycznej, co może przyczynić się do zwiększenia liczby turystów Gminy. Wzrost zainteresowania turystów/wczasowiczów wpłynie na wzrost wykorzystania lokalnych produktów turystycznych, promocję Gminy, zwiększenie wpływów finansowych, a w efekcie rozwój bazy turystycznej.

2.5.4. Podsumowanie

Aktualnie identyfikuje się następujące funkcje Gminy:

- funkcja podstawowa – rolnictwo,
- funkcja uzupełniająca – drobna przedsiębiorczość.

Gmina Gołymin - Ośrodek należy do gmin o charakterze rolniczym, z elementami działalności gospodarczej. Użytki rolne stanowią 86,59% powierzchni Gminy. Do głównych kierunków upraw można zaliczyć zboża i uprawy przemysłowe. Bardzo dobrze rozwinięta jest także hodowla zwierząt, wśród nich dominuje drób i żywiec wieprzowy. Na terenie Gminy panują bardzo dobre warunki glebowe, także dla upraw o wysokich wymaganiach uprawnych.

Na terenie Gminy liczba przedsiębiorstw prywatnych prowadzących działalność pozarolniczą, co roku ulega wahaniom.

Gospodarka	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Bardzo dobre warunki glebowe i klimatyczne dla rozwoju produkcji rolniczej	Słabo rozwinięta funkcja turystyczna Gminy
Dobrze rozwinięty handel i działalność usługowa związana z budownictwem	Niski wskaźnik przedsiębiorczości
Bliskość dużych rynków zbytu, tj. duże ośrodki miejskie położone w pobliżu Gminy	Brak rozwoju agroturystyki mimo istniejącego potencjału Gminy

3. Usługi publiczne na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek

3.1. Usługi społeczne

3.1.1. Oświata i nauka

System oświaty na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek funkcjonuje w oparciu o następujące jednostki edukacyjne:

➤ **przedszkola:**

- Gminne Przedszkole w Gołyminie - Ośrodku,

➤ **szkoły podstawowe:**

- Szkoła Podstawowa im. P. J. Gołaszewskiego w Gołyminie - Ośrodku,

- Szkoła Podstawowa w Gostkowie;
- **gimnazja:**
- Publiczne Gimnazjum w Gołyminie - Ośrodku.

Na terenie Gminy Gołymín – Ośrodek nie funkcjonują szkoły ponadgimnazjalne. Po zakończeniu edukacji na poziomie gimnazjum młodzież z terenu Gminy w celu kontynuowania nauki, wybiera szkoły zlokalizowane w pobliskich ośrodkach miejskich (Ciechanów, Pułtusk, Maków Mazowiecki).

Organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Kurator Oświaty w Warszawie - delegatura w Ciechanowie.

Tabela 18. Przedszkola i szkoły na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni [etat]	Pracownicy obsługi [etat]	Rodzaj placówki
Przedszkola / Oddziały przedszkolne				
Gminne Przedszkole Ul. ks. Michałaka 10c 06-420 Gołymín-Ośrodek	28	1 15/25	1	publiczna
Szkoły podstawowe				
Szkoła Podstawowa w Gostkowie 06-420 Gołymín-Ośrodek	52	19,33	11,5	publiczna
Szkoła Podstawowa im. P. J. Gołaszewskiego Ul. ks. Michałaka 10c 06-420 Gołymín-Ośrodek	211	2	0	publiczna
Gimnazja				
Publiczne Gimnazjum ul. Ks. Michałaka 10c 06-420 Gołymín-Ośrodek	151	14,83	5	publiczna

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Gołyminie - Ośrodku

Tabela 18 prezentuje wyniki sprawdzianu 6 - klasistów na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek w latach 2011 – 2012 w porównaniu do średnich wyników dla kraju, województwa mazowieckiego i powiatu ciechanowskiego. Z danych tych wynika, że uczniowie klas 6-tych szkół podstawowych z terenu Gminy Gołymín – Ośrodek uzyskali średni wynik w teście w 2012 r. Obserwując wyniki z roku poprzedniego należy stwierdzać, że liczba uzyskiwanych punktów przez uczniów obniżyła się zarówno na poziomie Gminy, województwa, jak i kraju. Taka sytuacja świadczy o obniżającej się wiedzy i kompetencjom uczniów.

Tabela 19. Wyniki sprawdzianu 6 - klasistów w latach 2011-2012

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012
Polska	25,27	22,75
Województwo mazowieckie	25,96	23,87
Gmina Gołymin - Ośrodek	27,25	18,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Gołymie - Ośrodku oraz danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie

Wyniki testu gimnazjalistów z terenu Gminy Gołymin - Ośrodek przedstawia tabela 20. Od 2012 r. egzamin gimnazjalny przeprowadzany jest w nowej formule - składa się z trzech części (humanistyczna – język polski oraz historia i wiedza o społeczeństwie, matematyczno-przyrodnicza i językowa - na dwóch poziomach podstawowym i rozszerzonym).

Tabela 20. Wyniki testów gimnazjalistów

Wyszczególnienie		Rok 2011 w pkt	Rok 2012 w %
Część humanistyczna		19,6	-
Część matematyczno-przyrodnicza		21,6	-
Część humanistyczna	Język polski	-	63,5
	Historia i WOS	-	60,00
Część matematyczno – przyrodnicza	Matematyka	-	45,8
	Przedmioty przyrodnicze	-	48,9

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Gołymie - Ośrodku

3.1.2. Ochrona zdrowia

W Gminie działa jeden punkt zapewniający mieszkańcom opiekę zdrowotną. Na terenie Gminy mieszkańcy mogą uzyskać pomoc następujących lekarzy specjalistów: internista, pediatra oraz stomatolog. Opieka lekarska uzupełniana jest przez pomoc personelu medycznego – pielęgniarek. Mieszkańcy Gminy Gołymin – Ośrodek mają nieograniczony dostęp do wszystkich specjalistów i usług medycznych w niedalekim Ciechanowie.

Na terenie Gminy funkcjonuje jedna apteka, która zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Zadania z zakresu lecznictwa szpitalnego i klinicznego oraz usług pogotowia ratunkowego realizowane są w Ciechanowie.

3.1.3. Sport i rekreacja

Na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek funkcjonują obiekty i zaplecze sportowe w ramach funkcjonujących szkół.

Na terenie Gminy funkcjonują następujące **obiekty sportowe**:

- przy Szkole Podstawowej w Gostkowie: boisko do gier zespołowych,
- przy Publicznym Gimnazjum w Gołyminie – Ośrodku: sala gimnastyczna,
- przy Publicznym Gimnazjum w Gołyminie – Ośrodku: boisko (sztuczna murawa).

Działalność sportowa na obszarze Gminy ogranicza się jedynie do uczniowskich klubów sportowych.

Do rozrywki o charakterze rekreacyjnym można zaliczyć istniejące na terenie Gminy Towarzystwo Wędkarskie w Gołyminie, które funkcjonuje od 1997 r.

3.1.4. Kultura

Na terenie Gminy Gołymina – Ośrodek nie funkcjonuje Gminny Dom Kultury. Potrzeby kulturalne mieszkańców Gminy Gołymina – Ośrodek zaspokajane są przez następujące jednostki i obiekty:

- Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Watkowie;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Gołyminie.

Niekiedy do organizowania niektórych imprez kulturalnych, spotkań wykorzystywana jest baza placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie Gminy.

Gminna Biblioteka Publiczna w Gołyminie - Ośrodku jest instytucją kulturalną, działającą na podstawie statutu, jej celem jest zaspokajanie potrzeb oświatowych kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Księgozbiór biblioteki liczy ogółem 14298 woluminów. W 2006 roku w Biblioteka otrzymała trzy zestawy komputerowe, wspomagające prace biblioteki. Ponadto, uruchomiono szerokopasmowe łącze internetowe w ramach realizowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych programu „lkonka”. Dzięki temu powstały 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu.

Na terenie Gminy Gołymina – Ośrodek działalność kulturowa realizowana jest przez różnego rodzaju zespoły i stowarzyszenia, wśród których należy wymienić:

- Zespół Emerytów i Rencistów „Gołyminiacy”;
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Gołymińskiej.

Kalendarz imprez kulturalnych odbywających się na terenie Gminy jest ubogi. Do cyklicznych imprez, które odbywają się co roku należą:

- Dożynki gminne;

- Mazowieckie Majowe Muzykowanie.

3.1.5. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie – Ośrodku.

GOPS realizuje politykę społeczną Gminy Gołymín - Ośrodek mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i podjętymi w tym zakresie uchwałami i zarządzeniami organów Gminy.

Głównym celem pomocy społecznej jest:

- zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapobiegania powstawaniu trudnych życiowych sytuacji, których rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- doprowadzenie do możliwie pełnego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Działalność Gminy w zakresie pomocy społecznej jest uzupełniana poprzez działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie, a także oddziałów CARITAS funkcjonujących przy parafiach.

Ogółem w latach 2008 - 2012 r. niezależnie od rodzaju świadczeń pomocą społeczną objęto:

- w 2008 r. - 161 rodzin (766 osób zamieszkujących);
- w 2009 r. - 112 rodzin (544 osób zamieszkujących);
- w 2010 r. - 165 rodzin (660 osób zamieszkujących);
- w 2011 r. - 184 rodziny (684 osób zamieszkujących);
- w 2012 r. - 159 rodzin (607 osób zamieszkujących).

Powody przyznawania pomocy w latach 2008 - 2012 r. przedstawione zostały w tabeli 21.

Tabela 21. Powody przyznawania pomocy rodziną przez GOPS w Gołyminie - Ośrodku

L.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób					Liczba osób w tych rodzinach				
		2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
1	Ubóstwo	40	30	36	51	59	175	144	144	209	239
2	Sieroctwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

3	Bezdomność	2	8	7	10	10	2	8	7	10	10
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	14	14	14	6	64	39	39	39	40
5	Bezrobocie	112	70	70	70	47	432	280	280	280	210
6	Niepelnosprawność	12	24	24	24	26	72	108	108	108	114
7	Długotrwała choroba	9	14	14	14	40	65	46	46	46	205
8	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	46	46	36	46	6	279	106	93	106	28
	w tym:										
	- rodziny niepełne	4	6	6	6	4	18	16	12	16	11
	- rodziny wielodzietne	23	10	10	11	2	161	65	65	75	17
9	Alkoholizm	12	0	9	10	2	72	0	25	29	3
10	Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	2	0	0	0	1	7	0	0	0	1

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołyminie - Ośrodka

Tabela 22. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacone przez GOPS w Gołyminie - Ośrodku w latach 2008 - 2012

L.p.	Rodzaj zasiłku	Liczba osób					Kwota świadczeń				
		2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
1	Zasiłek stały	21	19	21	30	23	76193	74554	88875	86625	98005
2	Zasiłek okresowy	53	54	43	60	59	102107	85266	78700	81357	94000
3	Posiłek	112	118	119	105	92	20316	47160	42728	32182	50577
4	Zasiłek celowy	64	65	73	146	85	41202	45088	33098	39036	29273
5	Opłata za DPS	1	3	2	1	2	19384	40236	30157	30211	41039

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołyminie - Ośrodku za 2012 rok

W roku 2012:

- z pomocy w postaci zasiłku stałego skorzystało około 23 osób;
- z pomocy w postaci zasiłku okresowego skorzystało około 59 osób
- z zasiłku w postaci posiłku skorzystały 92 osoby;
- przyznano 85 zasiłków celowych;
- opłacono pobyt w Domu Pomocy Społecznej 2 osobom.

3.1.6. Bezpieczeństwo publiczne

Za zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek odpowiedzialni są:

- Ośrodek odpowiedzialni są:

- Komenda Powiatowa Policji w Ciechanowie, Rewir Dzielnicowych w Gołyminie – Ośrodek;
- Jednostki OSP na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek:
 - Ochotnicza Straż Pożarna Gołymín-Ośrodek;
 - Ochotnicza Straż Pożarna Nasierowo;
 - Ochotnicza Straż Pożarna Osiek – Aleksandrowo;
 - Ochotnicza Straż Pożarna Gostkowo;
 - Ochotnicza Straż Pożarna Watkowo;

- Ochotnicza Straż Pożarna Zawady.

Analizując liczbę przestępstw na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek należy zauważyć, że ich liczba na przestrzeni lat 2010 - 2012 uległa zmniejszeniu o ponad 32,14%. Z kolei liczba wypadków zmniejszyła się o 50%.

Tabela 23. Liczba wypadków i przestępstw na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Liczba wypadków	4	5	2
- w tym ze skutkiem śmiertelnym	0	1	1
Liczba przestępstw (bez wypadków drogowych)	56	58	38

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Gołymínie - Ośrodku

3.1.7. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia

Na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek działa niewielka liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych i stowarzyszeń. W ostatnim okresie wzrasta jednak aktywność społeczna mieszkańców na rzecz tworzenia lub reaktywowania różnych organizacji, stowarzyszeń i związków.

Do najważniejszych organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek należą:

- Towarzystwo Wędkarskie w Gołymínie – Ośrodku;
- Zespół Emerytów i Rencistów z Gołymína „Gołyminiacy”;
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Gołymińskiej.

3.1.8. Podsumowanie

Na terenie Gminy Gołymín – Ośrodek działają 2 Szkoły Podstawowe i jedno Gimnazjum oraz jedno Przedszkole. Baza sportowa w Gminie zaspakaja bieżące potrzeby dzieci i młodzieży szkół, na terenie których zlokalizowana jest ta baza, jednakże nie są to idealne warunki dla rozwoju fizycznego młodzieży. Brakuje ogólnodostępnych miejsc spędzania aktywnie czasu dla wszystkich mieszkańców Gminy.

W przypadku usług z zakresu ochrony zdrowia, kultury i bezpieczeństwa publicznego, mieszkańcy Gminy Gołymín - Ośrodek korzystają z usług świadczonych głównie na terenie Gminy, ale również z sąsiadujących miejscowości.

W zakresie pomocy społecznej kierowane są działania mające na celu rozwój osób starszych, pomoc osobom bezrobotnym, osobom z problemami wychowawczo-opiekuńczymi oraz osobom niepełnosprawnym.

Usługi społeczne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
przedszkole publiczne i oddziały przedszkolne	mała ilość miejsc spędzania aktywnie wolnego czasu, w tym boisk sportowych
atrakcyjna oferta edukacyjna na poziomie w placówkach oświatowych	słabo rozwinięte usługi z zakresu ochrony zdrowia
wykwalfikowana i doświadczona kadra GOPS	baza sportowa szkół wymagająca podjęcia działań inwestycyjnych
integracja społeczności lokalnej w postaci stowarzyszeń i organizacji działających na terenie Gminy	słabo rozwinięta oferta kulturalna Gminy
	brak miejsc rozrywki dla wszystkich mieszkańców Gminy

3.2. Usługi komunalne

3.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

Gmina Gołymin - Ośrodek ze względu na rozwój zabudowy jednorodzinnej sukcesywnie rozwija infrastrukturę techniczną na swoim obszarze.

W tabeli 24 zaprezentowano podstawowe informacje dotyczące poziomu wyposażenia Gminy Gołymin - Ośrodek w sieć wodociągową i kanalizacyjną.

Tabela 24. Wyposażenie Gminy Gołymin - Ośrodek w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2012r.
Sieć wodociągowa		
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	155,2
przyłącza do sieci wodociągowej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	902
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	161,8
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	1 071
Sieć kanalizacyjna sanitarna		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	0
przyłącza do sieci kanalizacyjnej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1
ścieki odprowadzone od gospodarstw domowych	dam ³	3,921
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	523 (w tym 484 pracowników szkoły oraz uczniów); 39 osób zamieszkujących na pobyt stały

Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Przepustowość oczyszczalni ścieków
Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy Zespole Szkół Oświatowych w Gołyminie Ośrodku, ul . ks. Michałaka 10c, 06-420 Gołymin - Ośrodek	25m ³ /dobę
Przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenie całej Gminy – 24 szt.	Przepustowość oceniana jako bardzo dobra

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Gołyminie - Ośrodku

USŁUGI WODOCIĄGOWE

W latach 2005 - 2012 sytuacja Gminy Gołymin - Ośrodek pod względem infrastruktury wodociągowej uległa poprawie. Sieć wodociągowa uzupełniana jest stopniowo w miarę powstającej nowej zabudowy. Obecnie na terenie Gminy funkcjonuje sieć wodociągowa o długości 155,2 km z 902 czynnymi przyłączami wodociagowymi, z której korzysta ponad 1 071 mieszkańców Gminy. Rozbudowa sieci wodociągowej istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne, co z pewnością pozytywnie wpływa na stan zdrowia użytkowników sieci. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększy również atrakcyjność Gminy dla obecnych i potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek opiera się na następujących ujęciach wód podziemnych:

- Gogolach Wielkich,
- Starym Kałęczynie,
- Pajewie Wielkim.

Sieć obsługiwana jest przez Zakład Usług Wodnych w Mławie.

USŁUGI KANALIZACYJNE

Na terenie Gminy brak jest sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej, która zaspokajałaby potrzeby mieszkańców Gminy w zakresie odprowadzania ścieków. Budowa sieci kanalizacyjnej w Gminie jest utrudniona poprzez istnienie terenów o rozproszonej zabudowie, gdzie z ekonomicznego punktu widzenia sieć jest nieuzasadniona.

Na terenach, gdzie nie występuje sieć ściekowa, odpady sanitarno – bytowe odprowadzane są do przydomowych zbiorników bezodpływowych oraz do przydomowych oczyszczalni ścieków. Problemem są nieszczelne zbiorniki, które powodują przedostawanie się odpadów z gospodarstw domowych do gruntów i wód powierzchniowych, co prowadzić może do poważnego zagrożenia środowiska naturalnego. Należy rozważyć zatem budowę sieci kanalizacyjnej, która jest uzasadniona w obszarze, gdzie występuje zwarta zabudowa,

a w miejscach, gdzie jest to utrudnione, proponuje się udoskonalenie systemu odprowadzania ścieków socjalno - bytowych.

Na terenie Gminy działa jedna **oczyszczalnia ścieków**:

- Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Gołyminie Ośrodku przy Zespole Placówek Oświatowych w Gołyminie - Ośrodku,

Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Gołyminie - Ośrodku została uruchomiona w 1998 roku. Właścicielem i użytkownikiem oczyszczalni jest Urząd Gminy w Gołyminie - Ośrodku. Istniejąca oczyszczalnia ścieków obsługuje jedynie Zespół Placówek Oświatowych w Gołyminie Ośrodku oraz zamieszkałych w pobliżu nauczycieli.

Po zakończeniu procesu oczyszczania, ścieki z oczyszczalni przesyłane są za pomocą rowu melioracyjnego do rzeki Sony.

Tabela 25. Wyposażenie Gminy Gołymín - Ośrodek w infrastrukturę techniczną na tle jej otoczenia – sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2012 r.

Wyszczególnienie	Kanalizacja		Wodociąg	
	Długość sieci	Długość sieci na km ² powierzchni	Długość sieci	Długość sieci na km ² powierzchni
POLSKA	125 580,6	0,402	283 102,5	0,905
MAZOWIECKIE	12 109,4	0,341	41 729,8	1,174
Powiat ciechanowski	207,1	0,195	1 456,0	1,374
Ciechanów	8,3	0,059	157,0	1,113
Gołymín - Ośrodek	0,0	0,000	153,7	1,385
Opinogóra Górna	16,8	0,121	193,6	1,393
Sońsk	18,5	0,120	241,0	1,565
Karniewo	0,4	0,003	176,1	1,365
Krasne	4,7	0,047	132,7	1,314
Gzy	0,0	0,000	171,3	1,647

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek nie funkcjonuje sieć kanalizacyjna, co świadczy o zapóźnieniu Gminy w tym zakresie w stosunku do Gmin sąsiednich oraz powiatu ciechanowskiego oraz kraju. W przypadku długości sieci wodociągowej na 1 km² powierzchni Gminy, Gmina Gołymin – Ośrodek posiada porównywalny wskaźnik w stosunku do pozostałych analizowanych jednostek.

3.2.2. Gaz

Gmina Gołymin – Ośrodek nie jest aktualnie zgazyfikowana gazem przewodowym. Mieszkańcy w szerokim zakresie stosują gaz butlowy – propan-butan.

3.2.3. Energia ciepła

Na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek brak jest zbiorczych systemów ciepłowniczych, związanych z istnieniem sieci ciepłowniczej. Obecnie zaspokajanie potrzeb w energię ciepłą na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek odbywa się w oparciu o:

- lokalne kotłownie węglowe, olejowe i gazowe zlokalizowane głównie w zakładach pracy,
- indywidualne źródła i urządzenia grzewcze na paliwa stałe (węgiel, „ekogroszek”, koks, odpady drzewne i drewno), paliwa ciekłe i gazowe (olej opałowy, gaz ziemny, gaz płynny LPG) oraz elektryczne urządzenia grzewcze.

Odbiorców ciepła zlokalizowanych na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek można podzielić na następujące kategorie:

- odbiorcy ciepła na cele bytowe, w tym budynki jednorodzinne – do celów ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- instytucje użyteczności publicznej (oświata, Urząd) – do celów ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- podmioty gospodarcze.

Sytuacja taka związana jest ze strukturą mieszkaniową Gminy opartą w głównym stopniu o budownictwo jednorodzinne. Z tego względu mieszkańcy Gminy korzystają z indywidualnych kotłowni (głównie węglowych i olejowych).

- Odnawialne źródła energii

Na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek nie występują żadne znaczące źródła energii odnawialnej tj. wykorzystujących energie: słońca, wiatru, wody, pompy ciepła, biogaz czy biomasę. Nieliczne gospodarstwa domowe wykorzystują ogniwa fotowoltaicznej.

Gmina Gołymin – Ośrodek nie dysponuje warunkami korzystnymi z punktu widzenia rozwoju energetyki wodnej ze względu na brak naturalnych cieków wodnych.

Wykorzystując rolniczy charakter Gminy, polem działania może być wykorzystanie biomasy na cele energetyki cieplnej. Biomasa może także wykorzystywać do produkcji estrów rzepakowych, stosowanych jako dodatek do olejów napędowych.

3.2.4. Energia elektryczna

Teren Gminy obsługiwany jest przez Zakład Energetyczny Płock Rejon Energetyczny w Ciechanowie i zaopatrywany jest w energię elektryczną z krajowego systemu energetycznego za pośrednictwem linii WN 110 kV: Płock – Ciechanów – Przasnysz.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców na terenie Gminy odbywa się z GPZ 110/15 kV.

Energia elektryczna rozprowadzana jest do odbiorców poprzez sieć napowietrznych linii 15 kV, stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek występuje również **system oświetlenia ulicznego**, obejmującego swoim zasięgiem oświetlenie dróg przebiegających przez teren Gminy. Na system oświetlenia ulicznego Gminy składa się 321 punktów świetlnych, których stan oceniany jest jako dobry.

3.2.5. Odpady

W dniu 23 stycznia 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21). Ustawa ta zastąpiła obowiązującą dotychczas ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.). Nowa ustawa o odpadach zgodnie z art. 1 *określa środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi zapobiegające i zmniejszające negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi wynikające z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi oraz ograniczające ogólne skutki użytkowania zasobów i poprawiające efektywność takiego użytkowania*. Nowa ustawa określa również:

- zasady gospodarki odpadami,
- plany gospodarki odpadami,
- uprawnienia, jakie wymagane są do gospodarowania odpadami,
- zasady prowadzenia rejestrów podmiotów wprowadzających produkty,
- zasady prowadzenia ewidencji odpadów.

Zgodnie z **Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek**:

- selektywne zbieranie i odbieranie odpadów komunalnych prowadzone jest z podziałem na następujące frakcje:
 - szkło,
 - papier, tworzywa sztuczne, metale oraz opakowania wielomateriałowe,
 - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
 - powstające w gospodarstwach domowych przeterminowane leki i chemikalia oraz zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony
 - komunalne odpady zielone ulegające biodegradacji,
 - odpady budowlane i rozbiórkowe;
- odpady zbierane selektywnie „u źródła” należy gromadzić w pojemnikach lub workach oznaczonych:
 - PAPIER I TEKTURA – worek lub pojemnik niebieski,
 - SZKŁO – worek lub pojemnik zielony,
 - ODPADY Z TWORZYW SZTUCZNYCH – worek lub pojemnik żółty,
 - ODPADY BIODEGRADOWALNE – worek lub pojemnik brązowy.

Gmina Gołymin - Ośrodek, zgodnie z *Planem gospodarki odpadami województwa mazowieckiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023*, należy do Regionu Ciechanowskiego, dla którego regionalną instalacją przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK) jest:

- Instalacja MBP Zakład Usług Komunalnych „USKOM” Sp. z o.o. w Mławie – Instalacja BMP w m. Kosiny Bartosowe, gm. Wiśniewo
- Instalacje zastępcze:
 - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ciechanowie - Instalacja MBP w Woli Pawłowskiej;
 - Zakład Usług Komunalnych „USKOM” Sp. z o.o. w Mławie - Sortownia w m. Uniszki Cegielnia, gm. Wieczfnia Kościelna;
 - SKUP – Sprzedaż Hurtowa Opakowań Wtórnych „Dbaj” Marta Prychodko, Świątajno - Sortownia, ul. Cmentarna, Chorzele;
 - Błysk-Bis Sp. z o.o. Maków Mazowiecki, Sortownia, Maków Mazowiecki;
 - Pułtuskie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o., Linia do segregacji, Płocochowo.

3.2.6. Infrastruktura drogowa

Infrastruktura drogowa w Gminie Gołymin - Ośrodek obejmuje:

- 1 drogę krajową nr 60,
- 1 drogę wojewódzką nr 618,
- 8 dróg powiatowych;
- 65 dróg gminnych.

Przez teren Gminy Gołymin - Ośrodek przebiega **droga krajowa** nr 60 relacji Kutno – Płock – Ciechanów – Ostrów Mazowiecka. Droga ta stanowi trasę tranzytową relacji wschód-zachód Europy. Jest to obecnie trakt bardzo obciążony ruchem kołowym.

Dość istotną rolę w ruchu lokalnym odgrywają też **droga wojewódzka nr 618**.

Na terenie Gminy istnieje dobrze rozbudowana sieć dróg powiatowych do których należą:

- Droga nr 07508 Gołymin – Ośrodek – Łukowo – Krasne;
- Droga nr 07513 Pałuki – Nieradowo;
- Droga nr 07514 Wróblewo – Pajewo Wielkie – Gołymin – Ośrodek;
- Droga nr 07536 Gołotczyzna – Nasierowo – Dziurawieniec;
- Droga nr 07544 Sońsk – Ciemieniowo – Gołymin – Ośrodek;
- Droga nr 07545 Gogole Wielkie – Pajewo Wielkie;
- Droga nr 07549 Osiek – Aleksandrowo – Skaszewo Nowe;
- Droga nr 07748 Strzegocin – Gołymin - Ośrodek

Zarządcą dróg powiatowych jest Powiatowy Zarząd Dróg w Ciechanowie. Drogi powiatowe w większości nie spełniają wymaganych parametrów i wymagają naprawy. Łączna długość dróg powiatowych na terenie Gminy wynosi około 43 km.

Na układ komunikacyjny Gminy składają się również 65 odcinków **dróg gminnych**. Sieć dróg gminnych jest dość dobrze rozbudowana, stan większości dróg jest dobry, jednakże potrzeby inwestycyjne w infrastrukturę drogową na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek nadal są bardzo duże. Drogi gminne zarządzane są przez samorząd Gminy Gołymin – Ośrodek.

Większość miejscowości gminnych dzięki przechodzącym przez jej szlakom drogowym jest dobrze skomunikowana z siedzibą Gminy, jak również miastem powiatowym Ciechanowem. Stwarza to duże możliwości rozwoju Gminy i powinno zostać wykorzystane jako atut i być impulsem przyciągania inwestorów zewnętrznych.

Na terenie Gminy znajdują się również **chodniki** o łącznej powierzchni 3 842 m². Istniejące chodniki znajdują się tylko przy drogach gminnych w miejscowościach: Gołymin – Ośrodek, Gostkowo oraz Nieradowo, co nie zaspokaja potrzeb Gminy. W celu zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym istnieje duża potrzeba położenia chodników przy pozostałych drogach tworzących sieć drogową Gminy. Na obszarze Gminy nie ma również ścieżek rowerowych.

Oświetlenie uliczne zapewniające bezpieczeństwo ruchu kołowego jak i bezpieczeństwo mieszkańców występuje na terenie całej Gminy. Liczba lamp na terenie Gminy wynosi 321 i ich stan określany jest jako dobry.

Transport kolejowy, lotniczy oraz wodny na analizowanym obszarze nie funkcjonuje.

3.2.7. Mieszkalnictwo

Rozwój budownictwa mieszkaniowego należy rozpatrywać w dwóch istotnych aspektach:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego dla potrzeb ludności zamieszkującej teren Gminy,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego dla potrzeb ludności nie będących mieszkańcami Gminy lecz pragnących osiedlić się na jego terenie (głównie mieszkańców okolicznych miast).

Ogólna liczba mieszkań w Gminie Gołymin - Ośrodek na koniec 2010 r. wynosiła 1 067 i wzrosła od 2005 r. o 0,6%. Tabela 28 wskazuje również, że największy wzrost mieszkań występuje w zasobach gminy, w przypadku zasobów osób fizycznych, i pozostałych podmiotów od 2005 do 2007 stan pozostawał bez zmian. Natomiast tendencja malejąca liczby mieszkań występuje w zasobach zakładów pracy.

Tabela 26. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem							
mieszkania	mieszk.	1060	1065	1065	1064	1067	1067
izby	izba	4106	4142	4146	4134	4155	4155
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	90509	91249	91268	91040	91675	91675
zasoby gmin							

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

mieszkania	mieszk.	27	27	34	-	-	-
izby	izba	65	65	82	-	-	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	1234	1234	1497	-	-	-
zasoby zakładów pracy							
mieszkania	mieszk.	28	28	26	-	-	-
izby	izba	56	56	52	-	-	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	1255	1255	1158	-	-	-
zasoby osób fizycznych							
mieszkania	mieszk.	996	1001	996	-	-	-
izby	izba	3959	3995	3986	-	-	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	87604	88344	88197	-	-	-
zasoby pozostałych podmiotów							
mieszkania	mieszk.	9	9	9	-	-	-
izby	izba	26	26	26	-	-	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	416	416	416	-	-	-

Źródło: Dane GUS

W latach 2008 - 2010 brak jest danych odnośnie infrastruktury mieszkaniowej stanowiącej własność poszczególnych podmiotów, gdyż od 2008 r. GUS zniósł obowiązek składania sprawozdania przez samorzady terytorialne w tym zakresie. Wymagane są jedynie informacje dotyczące ogólnej liczby mieszkań, izb i powierzchni użytkowej mieszkań z terenu danej gminy.

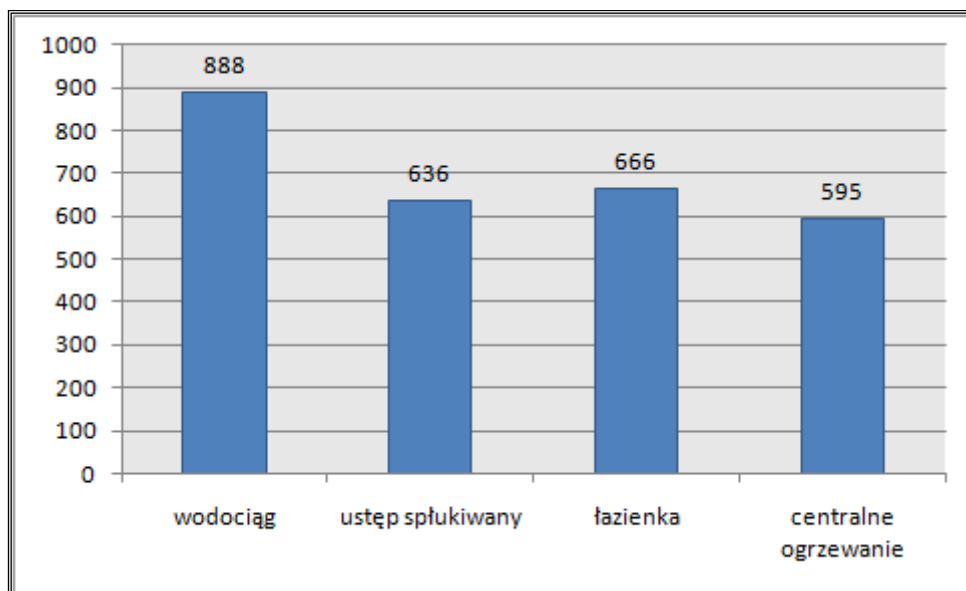
Wraz ze wzrostem liczby mieszkań na terenie Gminy, wzrastała również powierzchnia użytkowa mieszkań na terenie Gminy. W ostatnim roku analizy w porównaniu z rokiem 2005 powierzchnia mieszkań na terenie Gminy zwiększyła się o 1 166 m² (1,29%).

Na terenie Gminy, zwłaszcza w północnej i zachodniej części Gminy na terenach po PGR stan mieszkań oraz budynków mieszkalnych Gminy jest zły i wymaga podjęcia działań

naprawczych. Budynki mieszkalne o najgorszym stanie techniczny znajdują się w miejscowościach: Gołymin – Ośrodek, Gogole Wielkie oraz Smosarz - Pianki

Wykres 6 przedstawia odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno – sanitarne, tj. wodociąg, ustęp splukiwany, łazienka oraz centralne ogrzewanie.

Wykres 6. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w Gminie Gołymin - Ośrodek w 2010 r.

Źródło: Dane GUS

Tabela 27. Mieszkalnictwo na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek w 2010 r. na tle jej otoczenia

Wyszczególnienie	mieszkania		
	liczba mieszkań w gminie	liczba mieszkań na 1 mieszkańca	pow. użytkowa mieszkań [m ²]
POLSKA	13422011	0,348322395	951184261,0
MAZOWIECKIE	698422	0,13173399	140530196,0
Powiat ciechanowski	29433	0,32257817	2161368,0
Ciechanów	1937	0,284894837	174927,0
Gołymin - Ośrodek	1067	0,269036813	91675,0
Opinogóra Górna	1562	0,260550459	137849,0
Sońsk	2346	0,294132397	184246,0

Karniewo	1380	0,257318665	127454,0
Krasne	1087	0,285226975	86944,0
Gzy	996	0,252024291	95376,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Mimo iż Gmina Gołymin - Ośrodek posiada większą liczbę mieszkań jedynie w stosunku do Gminy Gzy, to jednak liczba mieszkań na 1 mieszkańca Gminy Gołymin - Ośrodek w 2010 r. kształtowała się na poziomie 0,269 i była zbliżona do wskaźnika dla powiatu ciechanowskiego oraz gmin sąsiednich.

3.2.8. Podsumowanie

Gospodarka wodno - ściekowa na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek nie jest do końca uregulowana.

Na terenie Gminy nie istnieje sieć kanalizacyjna, w związku z tym odpady sanitarno – bytowe odprowadzane są do przydomowych zbiorników bezodpływowych oraz do przydomowych oczyszczalni ścieków. Problemem są nieszczelne zbiorniki, które powodują przedostawanie się odpadów z gospodarstw domowych do gruntów i wód powierzchniowych. Należy pomyśleć nad dalszym rozwojem sieci kanalizacyjnej, jednak zadanie to jest trudne ze względu na rozproszoną zabudowę w niektórych miejscowościach gminnych. Budowa sieci kanalizacyjnej uzasadniona jest w obszarze, gdzie występuje zwarta zabudowa, a w miejscach, gdzie jest to utrudnione, proponuje się udoskonalenie systemu odprowadzania ścieków socjalno- bytowych.

Mimo dobrze rozwiniętej sieci komunikacyjnej na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek, widoczny jest brak chodników oraz ścieżek rowerowych we wszystkich miejscowościach gminnych. Ponadto, znaczna część dróg i ulic gminnych wymaga poprawy stanu technicznego.

W przypadku gospodarki mieszkaniowej w najbliższym czasie należy spodziewać się wzrostu liczby mieszkań na terenie Gminy wywołanego rozwojem budownictwa mieszkaniowego (zwłaszcza jednorodzinne).

Usługi komunalne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
dobrze połączenie komunikacyjne z okolicznymi miejscowościami	znikoma liczba chodników
droga krajowa 60 oraz droga wojewódzka 618 stanowiące ważne szlaki komunikacyjne	brak ścieżek rowerowych

duży poziom zwodociągowanie Gminy	brak systemu kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej
dobrze funkcjonująca sieć energetyczna w dobrym stanie technicznym	brak sieci gazowniczej
system oświetlenia ulicznego na terenie Gminy	zły stan dróg powiatowych oraz drogi wojewódzkiej nr 618
	brak gminnej oczyszczalni ścieków
	zły stan techniczny istniejących zasobów mieszkaniowych oraz budynków mieszkalnych Gminy

4. Analiza budżetu Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008-2012

W celu prawidłowej budowy prognoz konieczna jest diagnoza badanego zjawiska, co wiąże się ze zbadaniem przeszłego oraz teraźniejszego stanu prognozowanych procesów. W tym celu dokonano analizy dochodów oraz wydatków budżetu Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 – 2012.

4.1. Dochody budżetu Gminy

Struktura dochodów

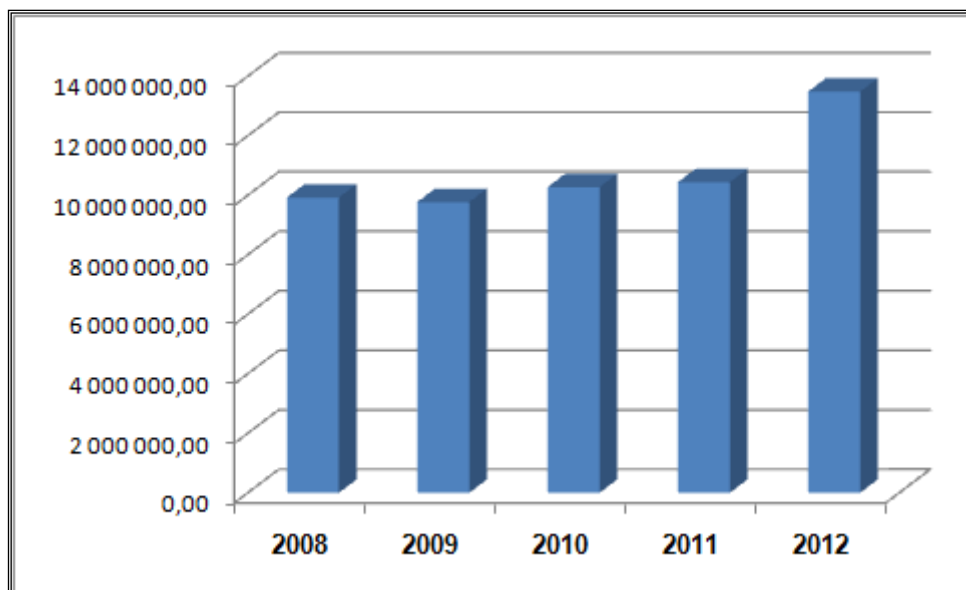
Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 – 2012 przedstawiono w tabeli 28.

Tabela 28. Struktura dochodów budżetu Gminy w latach 2008-2012

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	9 923 027,45	9 770 817,60	10 271 866,51	10 437 040,23	13 479 611,62
majątkowe	511 416,26	143 367,00	431 027,00	257 941,98	1 433 175,83
% udział d. majątkowych	5,15%	1,47%	4,20%	2,47%	10,63%
bieżące	9 411 611,19	9 627 450,60	9 840 839,51	10 179 098,25	12 046 435,79
% udział d. bieżących	94,85%	98,53%	95,80%	97,53%	89,37%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 7. Dochody Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Struktura dochodów Gminy Gołymin - Ośrodek wykazuje tendencję wzrostową w latach 2010 - 2012. Analizując jednak cały okres 2008-2012 należy zauważyć, że dochody Gminy Gołymin - Ośrodek wzrosły o prawie 35,84%. Udział dochodów bieżących w 2008 r. wyniósł 94,85%, w 2009 – 98,53%, w 2010 – 95,80%, w 2011 – 97,53%, a w roku 2012 – 89,37%. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

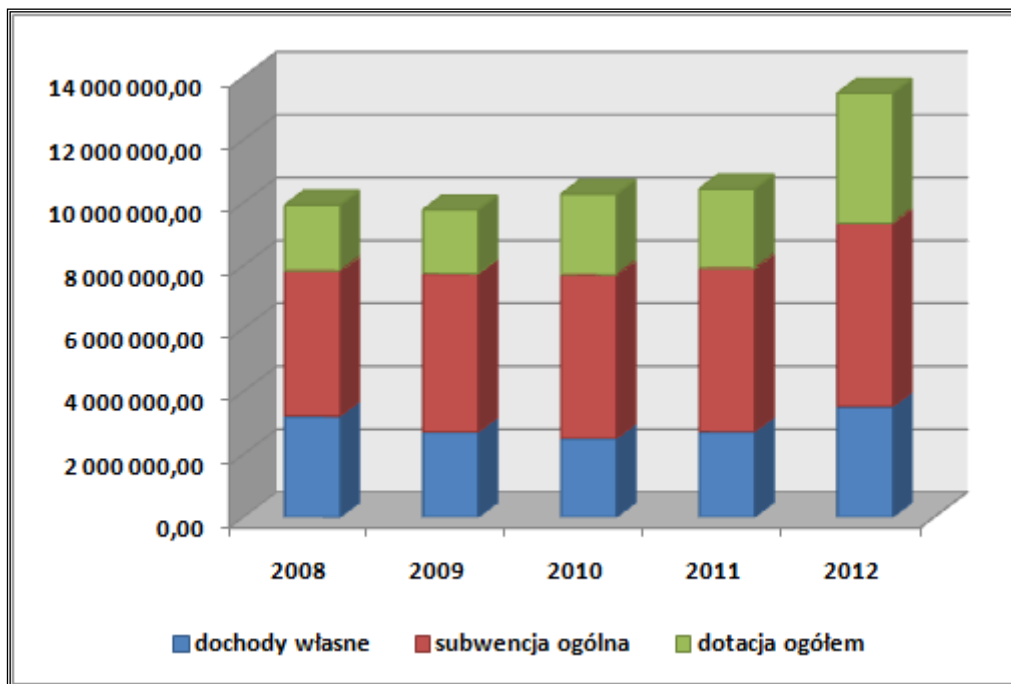
Tabela 29. Dochody Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 – 2012

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012
dochody własne	3 208 483,56	2 700 805,69	2 497 549,49	2 708 493,05	3 506 037,78
% udział w dochodach ogółem	32,33%	27,64%	24,31%	25,95%	26,01%
subwencja ogólna	4 619 265,00	5 038 533,00	5 204 323,00	5 199 526,00	5 839 616,00
% udział w dochodach ogółem	46,55%	51,57%	50,67%	49,82%	43,32%
dotacja ogółem	2 095 278,89	2 031 478,91	2 569 994,02	2 529 021,18	4 133 957,84

% udział w dochodach ogółem	21,12%	20,79%	25,02%	24,23%	30,67%
DOCHODY OGÓŁEM	9 923 027,45	9 770 817,60	10 271 866,51	10 437 040,23	13 479 611,62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 8. Struktura dochodów własnych Gminy Gołymin - Ośrodek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Analizując strukturę dochodów Gminy Gołymin - Ośrodek z podziałem na ich rodzaj, to największy udział stanowią kolejno: subwencja ogólna, dochody własne oraz dotacja.

Tabela 30. Struktura dochodów budżetu Gminy Gołymin - Ośrodek w 2012 r. na tle jej otoczenia

Wyszczególnienie	Dochody				
	Dochody ogółem	Dochody własne	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	Dochody ogółem na 1 mieszkańca	Dochody własne na 1 mieszkańca
POLSKA	139 654 496 424,08	73 930 532 947,20	52,94%	3 624,25	1 918,61
MAZOWIECKIE	23 876 898 753,72	14 782 251 863,61	61,91%	4 503,58	2 788,18
Powiat ciechanowski	297 070 424,50	132 089 041,00	44,46%	3 255,82	1 447,66
Ciechanów	20 902 710,32	10 117 171,81	48,40%	3 074,38	1 488,04
Gołymin - Ośrodek	13 479 611,62	3 506 037,78	26,01%	3 398,79	884,02
Opinogóra Górna	16 287 138,98	6 998 846,67	42,97%	2 716,79	1 167,45
Sońsk	22 941 524,45	8 713 447,56	37,98%	2 876,32	1 092,46
Karniewo	15 117 239,80	3 842 321,75	25,42%	2 818,80	716,45
Krasne	14 819 201,05	5 169 382,77	34,88%	3 888,53	1 356,44
Gzy	10 454 651,89	2 653 029,54	25,38%	2 645,41	671,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Analizując udział dochodów własnych w dochodach ogółem danej jednostki w 2012 r. należy zauważyć, że przyjmuje on wyższy wskaźnik (26,01%) tylko w stosunku do dwóch gmin sąsiednich, natomiast w porównaniu z pozostałymi, w tym również z powiatem ciechanowskim jest on zdecydowanie niższy.

Jest to sytuacja problemowa dla władz Gminy Gołymin – Ośrodek ponieważ niski wskaźnik samofinansowania (udział dochodów własnych do dochodów ogółem) świadczy o niskim stopniu samodzielności finansowej i możliwości realizowania wielu zadań własnych i przedsięwzięć inwestycyjnych z środków własnych. Z kolei dochody ogółem na 1 mieszkańca Gminy Gołymin – Ośrodek w 2012 r. wynosiły 3 398,79 zł i były najwyższymi wśród analizowanych jednostek zaraz. W przypadku wysokości dochodów własnych na 1 mieszkańca dla Gminy Gołymin – Ośrodek w 2012 r. wyniosły 884,02 zł.

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Gołymín - Ośrodek od 2008 r. ulega systematycznemu wzrostowi. Ostatecznie w latach 2008 – 2012 odnotowano prawie 12% wzrost dochodów własnych. Największy procentowy spadek dochodów własnych odnotowano kolejno z tytułu: podatku od czynności cywilno-prawnych oraz dochodów z majątku. Z kolei w analizowanym okresie największy procentowy wzrost dochodów własnych odnotowano z tytułu: podatku rolnego, podatku od środków transportowych, podatku od nieruchomości, podatków stanowiących udział państwa (zwłaszcza podatku od osób fizycznych) i podatku od nieruchomości, co jest pozytywnym zjawiskiem, gdyż część z tych podatków stanowi istotny udział w dochodach własnych Gminy Gołymín - Ośrodek, co szczegółowo zostało zaprezentowane w tabeli 33.

Tabela 31. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Gołymín - Ośrodek (w zł)

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012
WPLÝWY Z PODATKÓW	2 410 660,06	1 971 042,86	1 800 105,12	1 842 426,18	2 427 815,35
podatek rolny	910 282,39	869 244,95	695 393,86	739 897,15	1 061 907,33
% udział w dochodach ogółem	9,17%	8,90%	6,77%	7,09%	7,88%
% udział w dochodach własnych	28,37%	32,18%	27,84%	27,32%	30,29%
podatek leśny	5 858,60	6 379,00	5 512,00	6 168,00	7 521,00
% udział w dochodach ogółem	0,06%	0,07%	0,05%	0,06%	0,06%
% udział w dochodach własnych	0,18%	0,24%	0,22%	0,23%	0,21%
podatek od nieruchomości	450 689,78	455 548,16	502 972,67	468 626,57	574 796,22
% udział w dochodach ogółem	4,54%	4,66%	4,90%	4,49%	4,26%
% udział w dochodach własnych	14,05%	16,87%	20,14%	17,30%	16,39%
podatek od środków transportowych	143 927,70	136 705,00	165 357,80	144 474,57	207 905,10
% udział w dochodach ogółem	1,45%	1,40%	1,61%	1,38%	1,54%
% udział w dochodach własnych	4,49%	5,06%	6,62%	5,33%	5,93%
podatek od ccp	45 373,00	36 290,37	39 384,60	47 122,26	35 087,00

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

% udział w dochodach ogółem	0,46%	0,37%	0,38%	0,45%	0,26%
% udział w dochodach własnych	1,41%	1,34%	1,58%	1,74%	1,00%
wpływy z opłaty skarbowej	14 638,20	14 465,00	17 080,50	20 164,10	19 841,10
% udział w dochodach ogółem	0,15%	0,15%	0,17%	0,19%	0,15%
% udział w dochodach własnych	0,46%	0,54%	0,68%	0,74%	0,57%
dochody z majątku	291 720,20	148 370,20	137 317,78	169 898,42	259 698,85
% udział w dochodach ogółem	2,94%	1,52%	1,34%	1,63%	1,93%
% udział w dochodach własnych	9,09%	5,49%	5,50%	6,27%	7,41%
wpływy z usług	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
% udział w dochodach ogółem	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
% udział w dochodach własnych	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
pozostałe dochody własne	548 170,19	304 040,18	237 085,91	246 075,11	261 058,75
% udział w dochodach ogółem	5,82%	3,16%	2,41%	2,42%	2,17%
% udział w dochodach własnych	17,09%	11,26%	9,49%	9,09%	7,45%
Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2008	2009	2010	2011	2012
od osób fizycznych	767 777,00	700 628,00	666 406,00	828 572,00	1 047 393,00
% udział w dochodach ogółem	7,74%	7,17%	6,49%	7,94%	7,77%
% udział w dochodach własnych	23,93%	25,94%	26,68%	30,59%	29,87%
od osób prawnych	30 046,50	29 134,83	31 038,37	37 494,87	30 829,43
% udział w dochodach ogółem	0,30%	0,30%	0,30%	0,36%	0,23%
% udział w dochodach własnych	0,94%	1,08%	1,24%	1,38%	0,88%
razem	797 823,50	729 762,83	697 444,37	866 066,87	1 078 222,43
% udział w dochodach ogółem	8,04%	7,47%	6,79%	8,30%	8,00%

% udział w dochodach własnych	24,87%	27,02%	27,93%	31,98%	30,75%
DOCHODY WŁASNE	3 208 483,56	2 700 805,69	2 497 549,49	2 708 493,05	3 506 037,78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Gołymín - Ośrodek stanowi podatek rolny, który w 2012 r. stanowił prawie 30,29% dochodów własnych. Następnymi w kolejności lecz ze znacznie mniejszym udziałem są: udział podatków stanowiących dochód państwa od osób fizycznych (28,87%) oraz podatek od nieruchomości (16,39%).

Najniższe wpływy Gmina otrzymywała z kolei z tytułu podatku od ccp, wpływów z opłaty skarbowej oraz z usług oraz podatku od osób prawnych.

W tabeli 34 szczegółowo przedstawiono strukturę dochodów własnych Gminy Gołymín – Ośrodek w 2012 r. na tle gmin sąsiednich, powiatu ciechanowskiego, województwa mazowieckiego oraz kraju.

Tabela 32. Struktura dochodów własnych Gminy Gołymin - Ośrodek w 2012 r. na tle jej otoczenia

Wyszczególnienie	Udział dochodów własnych					
	Podatek od nieruchomości	% udział	Podatek rolny	% udział	Podatek od środków transportu	% udział
POLSKA	17 602 654 354,94	23,81%	1 545 893 811,90	2,09%	916 757 438,69	1,24%
MAZOWIECKIE	2 530 052 910,38	17,12%	146 147 484,73	0,99%	176 164 731,03	1,19%
Powiat ciechanowski	40 106 900,45	30,36%	7 066 546,08	5,35%	2 108 498,90	1,60%
Ciechanów	3 827 585,26	37,83%	811 359,47	8,02%	50 394,00	0,50%
Gołymin - Ośrodek	574 796,22	16,39%	1 061 907,33	30,29%	207 905,10	5,93%
Opinogóra Górna	2 674 987,27	38,22%	1 936 468,76	27,67%	141 598,92	2,02%
Sońsk	1 270 127,87	14,58%	880 142,98	10,10%	137 719,00	1,58%
Karniewo	496 826,43	12,93%	1 245 724,48	32,42%	123 875,30	3,22%
Krasne	2 376 021,90	45,96%	1 279 323,77	24,75%	76 142,28	1,47%
Gzy	447 861,92	16,88%	774 520,11	29,19%	29 263,00	1,10%

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

Wyszczególnienie	Udział dochodów własnych						
	% udział	Wpływy z podatku od osób fizycznych	% udział	Udział w podatku od osób prawnych	% udział	Dochody z majątku	% udział
POLSKA	7,12%	26 486 277 828,00	35,83%	2 251 656 704,86	3,05%	6 429 549 953,65	8,70%
MAZOWIECKIE	9,57%	5 929 955 777,00	40,12%	723 957 008,90	4,90%	1 310 493 721,20	8,87%
Powiat ciechanowski	2,15%	47 527 908,00	35,98%	4 668 052,65	3,53%	10 726 491,94	8,12%
Ciechanów	0,00%	3 319 798,00	32,81%	72 915,14	0,72%	258 056,41	2,55%
Gołymin - Ośrodek	0,00%	1 047 393,00	29,87%	30 829,43	0,88%	259 698,85	7,41%
Opinogóra Górna	0,08%	1 411 806,00	20,17%	3 379,58	0,05%	108 081,96	1,54%
Sońsk	3,65%	3 252 895,00	37,33%	67 690,57	0,78%	162 621,32	1,87%
Karniewo	1,85%	1 205 453,00	31,37%	5 574,41	0,15%	120 224,42	3,13%
Krasne	1,72%	776 950,00	15,03%	723,55	0,01%	52 920,40	1,02%
Gzy	0,24%	1 197 911,00	45,15%	3 571,88	0,13%	40 138,84	1,51%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Należy jednak zaznaczyć, że dochody własne Gminy Gołymin - Ośrodek mogłyby być większe, gdyby wszyscy podatnicy płacili wszystkie podatki w określonym terminie.

Zgodnie z ewidencją prowadzona przez pracowników Gminy Gołymin – Ośrodek na potrzeby sprawozdawczości budżetowej ściągalność poszczególnych podatków, które mają największe znaczenie dla budżetu Gminy, w roku 2012 nie była 100%. Poziom ściągalności przedstawia się następująco:

- Podatek rolny – 96,37%;
- Podatek leśny – 94,97%;
- Podatek od nieruchomości – 84,52%;
- Podatek od środków transportowych – 90%.

Niezapłacenie podatku lokalnego w ustawowym terminie stanowi zaległość podatkową i podlega przymusowemu ściągnięciu (wraz z odsetkami za zwłokę, naliczanymi do dnia zapłaty włącznie). Dodatkowo podatnik ponosi koszty upomnienia. W przypadku gdy zapłata nadal nie zostanie uiszczona, wystawiony zostaje tytuł wykonawczy w celu ściągnięcia długu w drodze postępowania egzekucyjnego (podatnik ponosi również koszty tego postępowania).

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej stanowiły w roku 2008 – 46,55% ogółu dochodów Gminy Gołymin - Ośrodek, zaś w roku 2012 – 43,32%. Podstawową część subwencji stanowił subwencja oświatowa, która w 2012 r. stanowiła ponad 63,44%.

Szczegółowe informacje na temat subwencji ogólnej Gminy Gołymin – Ośrodek w latach 2008 - 2012 zaprezentowano w tabeli 33.

Tabela 33. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Gołymin – Ośrodek

Subwencja	2008	2009	2010	2011	2012
część oświatowa subwencji ogólnej	2 881 563,00	2 959 690,00	3 324 977,00	3 388 252,00	3 704 713,00
% udział w dochodach ogółem	29,04%	30,29%	32,37%	32,46%	27,48%
% udział w subwencji ogółem	62,38%	58,74%	63,89%	65,16%	63,44%
uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	0,00	0,00	0,00	7 315,00

% udział w dochodach ogółem	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,05%
% udział w subwencji ogółem	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,13%
część równoważąca subwencji ogólnej	1 737 702,00	2 078 843,00	1 879 346,00	1 811 274,00	2 127 588,00
% udział w dochodach ogółem	17,51%	21,28%	18,30%	17,35%	15,78%
% udział w subwencji ogółem	37,62%	41,26%	36,11%	34,84%	36,43%
Razem	4 619 265,00	5 038 533,00	5 204 323,00	5 199 526,00	5 839 616,00
% udział w dochodach ogółem	46,55%	51,57%	50,67%	49,82%	43,32%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Udział subwencji w łącznych dochodach Gminy kształtował się w badanych okresie czasu na różnym poziomie i wynosił odpowiednio: 46,55% w 2008 r., 51,57% w 2009 r., 50,67% w 2010 r., 49,82% w 2011 r. oraz 43,32% w 2012 r. W latach 2008 – 2012 odnotowano spadek subwencji o prawie 26,42%, tj. o 1 220 351,00 zł.

Tabela 34. Subwencje w budżecie Gminy Gołymin - Ośrodek w 2012 r. na tle jej otoczenia

Wyszczególnienie	Subwencje		
	Wysokość	Udział % w dochodach ogółem	Na 1 mieszkańca
POLSKA	37 929 588 642,00	27,16%	984,33
MAZOWIECKIE	5 078 586 016,00	21,27%	957,91
Powiat ciechanowski	79 367 854,00	26,72%	869,85
Ciechanów	3 527 822,00	16,88%	518,87
Gołymin - Ośrodek	5 839 616,00	43,32%	1 472,42
Opinogóra Górna	6 154 597,00	37,79%	1 026,62
Sońsk	10 980 392,00	47,86%	1 376,68
Karniewo	7 415 493,00	49,05%	1 382,71
Krasne	3 562 393,00	24,04%	934,77
Gzy	5 397 075,00	51,62%	1 365,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W przypadku udziału subwencji ogólnej w dochodach ogółem Gminy Gołymin - Ośrodek w 2012 r. (43,32%) na tle jej otoczenia należy stwierdzić, że kształtuje się on na porównywalnym wysokim poziomie w stosunku do czterech gmin sąsiednich, w stosunku do pozostałych jest on wyższy. Jest to sytuacja bardzo niekorzystna, gdyż wskazuje na małą samodzielność finansową Gminy, a tym samym na uzależnienie od środków zewnętrznych udzielanych przez Państwo.

Biorąc pod uwagę, że subwencja jest formą uzupełnienia dochodów własnych, które z różnych powodów nie są dopasowane do poziomu wydatków ponoszonych przez gminę, to im większy udział subwencji w dochodach gminy, tym większe ryzyko pojawienia się trudności w długookresowym bilansowaniu budżetu. To z kolei może przełożyć się na zmniejszenie inwestycji w regionie, a konsekwencji zwiększenie bezrobocia i wzrost przepaści w rozwoju gospodarczym w stosunku do ogółu samorządów tego samego szczebla. Efektem takiego postępowania może być jeszcze większe uzależnienie budżetu od subwencji.

Dotacja

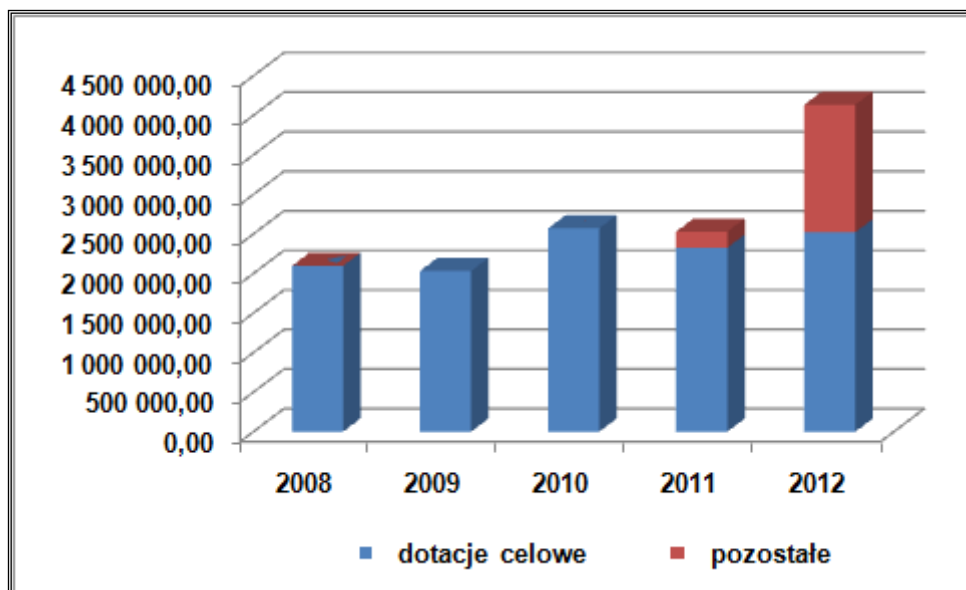
W perspektywie lat 2008 - 2012 wysokość dotacji celowych w strukturze dochodów Gminy Gołymin - Ośrodek zwiększyła o 20,31%. Z kolei udział dotacji ogółem w dochodach Gminy Gołymin - Ośrodek zwiększył się w analizowanym okresie o ponad 90%.

Tabela 35. Dotacje w budżecie Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 - 2012

Dotacje	2008	2009	2010	2011	2012
dotacje ogółem	2 095 278,89	2 031 478,91	2 569 994,02	2 529 021,18	4 133 957,84
dotacje celowe	2 095 278,89	2 031 478,91	2 569 994,02	2 326 079,20	2 520 820,30
pozostałe	0,00	0,00	0,00	202 941,98	1 613 137,54
% udział w dochodach	21,12%	20,79%	25,02%	24,23%	30,67%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 9. Struktura dotacji w budżecie Gminy Gołymín - Ośrodek w latach 2008 - 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 36. Dotacje w budżecie Gminy Gołymín - Ośrodek w 2012 r. na tle jej otoczenia

Wyszczególnienie	Dotacje				
	Wysokość ogółem	Inwestycyjne	Udział dotacji % w dochodach ogółem	Udział dotacji inwestycyjnej w dotacji ogółem	Dotacja na 1 mieszkańca
POLSKA	27 794 374 834,88	9 814 624 697,54	19,90%	35,31%	721,31
MAZOWIECKIE	4 016 060 874,11	1 860 511 616,12	16,82%	46,33%	757,50
Powiat ciechanowski	85 613 529,50	43 203 533,95	28,82%	50,46%	938,30
Ciechanów	7 257 716,51	3 559 901,99	34,72%	49,05%	1 067,47
Gołymín - Ośrodek	4 133 957,84	1 253 286,83	30,67%	30,32%	1 042,35
Opinogóra Górna	3 133 695,31	200 416,83	19,24%	6,40%	522,72
Sońsk	3 247 684,89	10 000,00	14,16%	0,31%	407,18
Karniewo	3 859 425,05	44 000,00	25,53%	1,14%	719,64
Krasne	6 087 425,28	3 965 603,35	41,08%	65,14%	1 597,33
Gzy	2 404 547,35	22 266,35	23,00%	0,93%	608,44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Badając udział dotacji ogółem w dochodach ogółem Gminy Gołymin - Ośrodek w 2012 r. (30,67%) należy stwierdzić, że zajmuje trzecie miejsce wśród do analizowanych jednostek terytorialnych. Podobnie jak w przypadku subwencji, jest to sytuacja bardzo niekorzystna, gdyż wskazuje na małą samodzielność finansową Gminy, a tym samym na wysoki udział środków zewnętrznych udzielanych przez Państwo. Z tego też powodu udział dotacji przypadającej na 1 mieszkańca w Gminie Gołymin - Ośrodek wyniósł 1 042,35 zł i należał do jednego z najwyższych w stosunku do gmin sąsiednich.

4.2. Wydatki budżetu Gminy Gołymin - Ośrodek

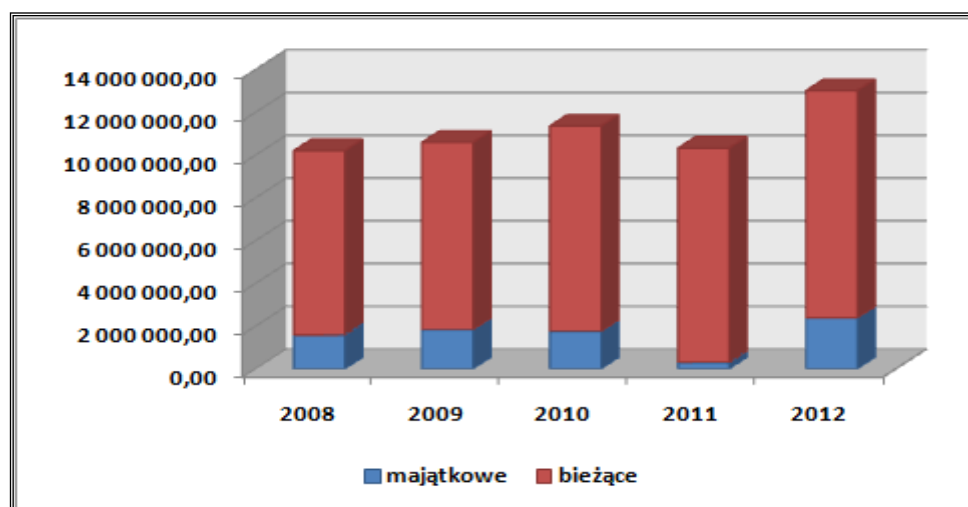
Wydatki Gminy Gołymin - Ośrodek kształtowały się na różnych poziomach między 10 mln zł a 13 mln zł. Analizując jednak lata 2008-2012 należy stwierdzić, że wydatki Gminy Gołymin - Ośrodek wzrosły o prawie 27,52%. Największy udział stanowią wydatki bieżące (prawie 81,65% w 2012 r.).

Tabela 37. Wydatki Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 - 2012

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	10 209 804,39	10 594 241,08	11 364 678,48	10 328 892,95	13 019 232,77
majątkowe	1 577 863,98	1 833 909,16	1 758 495,98	299 289,34	2 388 993,78
% udział w. majątkowych	15,45%	17,31%	15,47%	2,90%	18,35%
bieżące	8 631 940,41	8 760 331,92	9 606 182,50	10 029 603,61	10 630 238,99
% udział w. bieżących	84,55%	82,69%	84,53%	97,10%	81,65%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 10. Struktura wydatków Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 - 2012

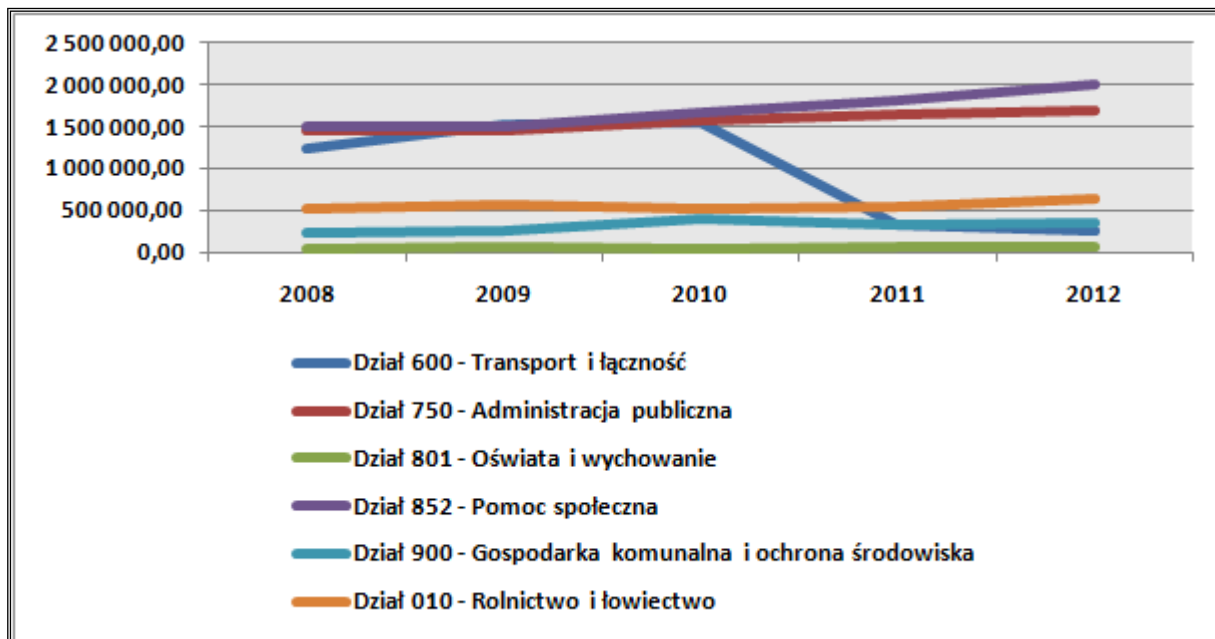
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 38. Struktura wydatków Gminy Gołymín - Ośrodek w latach 2008 - 2012

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	506 454,07	554 324,63	511 230,92	530 919,43	637 409,84
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,00	0,00	25927,32
Dział 600 - Transport i łączność	1 236 706,91	1 535 230,83	1 540 512,80	320 721,81	241 246,40
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	303 194,41	170 524,28	204 499,84	113 506,12	85 971,19
Dział 720 - Informatyka	58848,34	8235,00	0,00	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	1 453 154,74	1 459 866,33	1 561 512,80	1 648 152,40	1 696 645,52
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	4 066,58	5 271,49	23 717,42	9 980,12	688,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	87 297,75	87 991,88	74 298,69	120 247,51	105 760,01
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	37 516,16	37 709,21	33 940,62	32 863,48	0,00
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	115 679,85	132 889,08	178 736,89	280 036,20	276 267,58
Dział 801 - Oświata i wychowanie	46 321,69	51 705,18	44 392,85	49 220,40	58 762,07
Dział 851 - Ochrona zdrowia	46 321,69	51 705,18	44 392,85	49 220,40	58 762,07
Dział 852 - Pomoc społeczna	1 488 357,83	1 495 537,33	1 670 427,42	1 811 204,64	1 991 962,95
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	163 959,96	163 995,51	176 089,93	185 034,07	201 825,79
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	217 275,56	258 235,19	408 395,09	333 771,40	350 114,21
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	116 000,00	152 732,00	201 795,19	138 900,00	235 257,02
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	2167,71	207,08	0,00	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 11. Wybrane wydatki Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 - 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Analizując wydatki Gminy Gołymin - Ośrodek i ich strukturę w latach 2008 - 2012 można zauważyć następujące relacje:

- w latach 2008-2010 wydatki Gminy Gołymin - Ośrodek systematycznie rosły, jednakże w roku 2011 nastąpił spadek wydatków Gminy o 9,11% w stosunku do poprzedniego roku. Ostatecznie w latach 2008-2012 wydatki Gminy Gołymin - Ośrodek wzrosły o 27,52%;
- w całym analizowanym okresie największa część środków finansowych kierowana była na cele pomocy społecznej. W dłuższym okresie należy dążyć do zapobieżenia nadmiernemu wzrostowi tej grupy wydatków. Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania tych wydatków były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin. Ponadto należy zakładać, analizując zachodzące zmiany demograficzne, że udział tej grupy wydatków w ogólnej kategorii wydatków będzie wykazywał w dłuższym okresie czasu tendencję rosnącą. Należy również zauważyć, że wydatki na opiekę społeczną znajdują się na pierwszym miejscu co do wielkości wydatkami Gminy;
- drugimi co do wielkości wydatkami Gminy Gołymin - Ośrodek są wydatki na administrację publiczną. Duże nakłady finansowe na administrację publiczną nie stanowią wyjątku w Gminie Gołymin – Ośrodek, ponieważ jest to tendencja dotycząca wszystkich samorządów w Polsce. Wzrost oczekiwań mieszkańców co do jakości świadczonych usług publicznych, ale także wzrost liczby zadań nakładanych na samorzady wymaga

ponoszenia zdecydowanie większych wydatków związanych z funkcjonowaniem administracji w jednostkach samorządu terytorialnego.

Do wydatków na administrację publiczną należy zaliczyć m.in. wydatki na bieżące i efektywne funkcjonowanie Urzędu Gminy (w tym pracowników administracyjnych oraz zakup energii), wydatki na diety dla Radnych za udział w komisjach i sesjach oraz diety dla Przewodniczącego Rady Gminy, wydatki na promocję oraz wydatki dla pracowników zatrudnionych do robót publicznych;

- trzecimi co do wielkości największymi wydatkami Gminy Gołymín – Ośrodek są wydatki według klasyfikacji budżetowej w dziale rolnictwo i łowiectwo.

Tabela 39. Struktura wydatków Gminy Gołymin - Ośrodek w 2012 r. na tle jej otoczenia

Wyszczególnienie	wydatki					
	transport i łączność	%	obsługa długu	%	administracja publiczna	%
POLSKA	20 618 487 071,69	14,50%	2 897 579 321,90	2,04%	12 006 784 403,23	8,44%
MAZOWIECKIE	5 579 523 989,38	22,76%	569 096 723,59	2,32%	2 075 978 351,69	8,47%
Powiat ciechanowski	43 297 496,36	14,41%	6 113 493,98	2,03%	27 554 306,56	9,17%
Ciechanów	656 733,32	3,21%	623 315,88	3,05%	2 329 095,56	11,38%
Gołymin - Ośrodek	241 246,40	1,85%	276 267,58	2,12%	1 696 645,52	13,03%
Opinogóra Górna	868 510,43	5,62%	417 018,38	2,70%	2 683 492,27	17,37%
Sońsk	35 551,17	0,17%	500 000,00	2,41%	2 085 284,85	10,07%
Karniewo	1 635 158,46	11,29%	124 644,54	0,86%	1 621 619,76	11,19%
Krasne	121 609,07	0,83%	202 672,91	1,38%	1 456 052,55	9,88%
Gzy	453 327,51	4,55%	247 142,50	2,48%	1 426 797,73	14,31%

Wyszczególnienie	wydatki
------------------	---------

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

	oświata i wychowanie	%	ochrona zdrowia	%	pomoc społeczna	%
POLSKA	47 395 793 912,25	33,33%	1 414 530 908,03	0,99%	19 332 477 334,97	13,59%
MAZOWIECKIE	7 103 673 888,13	28,98%	293 329 080,44	1,20%	2 262 225 596,44	9,23%
Powiat ciechanowski	99 983 213,85	33,27%	1 492 691,21	0,50%	40 945 413,02	13,62%
Ciechanów	6 009 609,17	29,37%	59 462,53	0,29%	3 056 613,88	14,94%
Gołymin - Ośrodek	7 106 581,55	54,59%	58 762,07	0,45%	1 991 962,95	15,30%
Opinogóra Górna	6 047 382,35	39,14%	60 583,03	0,39%	2 513 631,37	16,27%
Sońsk	9 942 046,78	48,01%	98 478,89	0,48%	2 758 050,20	13,32%
Karniewo	6 158 621,95	42,51%	52 158,49	0,36%	2 503 553,77	17,28%
Krasne	4 569 382,34	31,01%	30 089,00	0,20%	1 844 542,57	12,52%
Gzy	4 909 447,84	49,24%	38 539,76	0,39%	1 906 278,63	19,12%

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

Wyszczególnienie	wydatki					
	gospodarka komunalna i ochrona środowiska	%	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	%	kultura fizyczna i sport	%
POLSKA	8 863 470 072,62	6,23%	5 373 588 285,41	3,78%	4 205 031 632,15	2,96%
MAZOWIECKIE	1 172 930 008,26	4,78%	738 906 700,92	3,01%	467 228 499,67	1,91%
Powiat ciechanowski	37 505 578,58	12,48%	9 885 051,57	3,29%	6 093 146,65	2,03%
Ciechanów	966 168,17	4,72%	60 000,00	0,29%	36 818,56	0,18%
Gołymin - Ośrodek	350 114,21	2,69%	235 257,02	1,81%	4 813,32	0,04%
Opinogóra Górna	1 262 031,55	8,17%	310 000,00	2,01%	96 570,18	0,62%
Sońsk	2 997 723,21	14,48%	771 215,63	3,72%	18 752,51	0,09%
Karniewo	567 448,05	3,92%	433 265,03	2,99%	55 543,39	0,38%
Krasne	5 078 976,75	34,47%	336 452,78	2,28%	80 000,00	0,54%
Gzy	160 344,81	1,61%	125 266,70	1,26%	3 834,68	0,04%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

4.3. Wynik budżetów Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008-2012

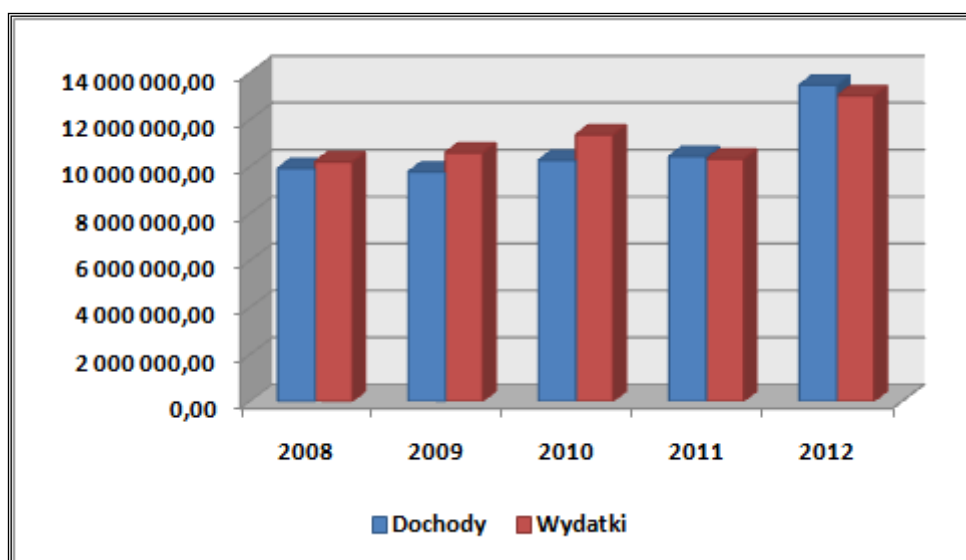
W tabeli 40 przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 - 2012, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego.

Tabela 40. Wyniki budżetów Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008-2012

Budżet	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody	9 923 027,45	9 770 817,60	10 271 866,51	10 437 040,23	13 479 611,62
Wydatki	10 209 804,39	10 594 241,08	11 364 678,48	10 328 892,95	13 019 232,77
Wynik	-286 776,94	-823 423,48	-1 092 811,97	108 147,28	460 378,85

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 12. Zestawienie dochodów i wydatków Gminy Gołymin - Ośrodek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Jak widać na powyższym zestawieniu w latach 2008, 2009 i 2010 Gmina Gołymin - Ośrodek osiągała deficyt budżetowy, natomiast w latach 2011- 2012 powstała nadwyżka budżetowa, w której dochody Gminy znacznie przewyższały jej wydatki.

Analizę dochodów i wydatków budżetowych Gminy Gołymin - Ośrodek stanowi analiza wskaźnikowa zaprezentowana w tabeli 41.

Tabela 41. Wskaźniki ogólnej sytuacji finansowej Gminy Gołymin - Ośrodek

L.p.	Wskaźnik	2008	2009	2010	2011	2012
1	Dochody	31,43%	25,49%	21,98%	26,22%	26,93%

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

	własne w stosunku do wydatków	Wskaźnik obrazuje potencjał finansowy Gminy Gołymin - Ośrodek. Ze względu na wzrost wartości wydatków z majątku gminy, wskaźnik w 2012 r. osiągnął niższą wartość niż w 2008 r., spadek wskaźnika w 2012 spowodowany jest dużymi wydatkami inwestycyjnymi. Duża część wydatków w 2012 jest finansowana ze środków zewnętrznych, co powoduje spadek tego wskaźnika. Świadczy to o niskiej samodzielności finansowej Gminy				
2	Subwencje i dotacje w relacji do wydatków	65,77%	66,73%	68,41%	74,82%	76,61%
		Wysoki poziom wartości wskaźnika świadczy o zjawisku uzależnienia się Gminy od zewnętrznych źródeł finansowania, a tym samym świadczy o niskiej samodzielności finansowej Gminy Gołymin - Ośrodek. W analizowanym przypadku, wzrost wartości wskaźnika w ostatnim roku analizy w stosunku do 2008 r. jest wynikiem zarówno wzrostu subwencji ogólnej jak również dotacji celowych, co potwierdzają dane zawarte w punktach 2.1. i 2.2. W przyszłości należy dążyć do zmniejszania się udziału tego wskaźnika				
2.1	Subwencje w relacji do wydatków	45,24%	47,56%	45,79%	50,34%	44,85%
2.2	Dotacje w relacji	20,52%	19,18%	22,61%	24,48%	31,75%
3	Dochody ogółem w stosunku do wydatków ogółem	97,19%	92,23%	90,38%	101,05%	103,54%
		Wskaźnik określa tempo zmian dochodów w stosunku do wydatków budżetowych. W 2012 r. planowany udział dochodów w sumie wydatków kształtował się na wyższym poziomie niż w latach poprzednich.				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS na lata 2008 – 2012

4.5. Prognoza dochodów i wydatków

4.5.1. Prognoza dochodów

Dochody własne

- Podatek od nieruchomości – jest jednym z największych źródeł dochodów Gminy, a jego podatnikami są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne oraz jednostki organizacyjne. Przedmiotem opodatkowania są:
 - ✓ grunty,
 - ✓ budynki lub ich części,
 - ✓ budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Podstawą opodatkowania jest powierzchnia gruntów wyrażona w metrach kwadratowych lub hektarach, powierzchnia użytkowa budynku lub jego część wyrażona w m².

Poniższa prognoza uwzględnia wysokość poszczególnych podatków od nieruchomości w latach 2014 – 2020.

Tabela 42. Prognoza stawki podatku od nieruchomości do 2020 r.

Podatek od nieruchomości	2011	2012	2013	prognoza stawki						
				2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
od budynków mieszkalnych (za 1 m ²)	0,48	0,50	0,52	0,55	0,58	0,61	0,64	0,67	0,70	0,73
od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospod. (od 1 m ²)	18,00	18,90	19,00	19,63	20,26	20,89	21,52	22,15	22,78	23,41
od budynków zajętych prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym (od 1 m ²)	9,82	10,42	10,50	10,77	11,04	11,31	11,58	11,85	12,12	12,39
od budynków zajętych na prowadzenie dział. gospod. w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych	4,27	4,45	4,50	4,68	4,86	5,04	5,22	5,40	5,58	5,76
od budynków pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacja pożytku publicznego (od 1 m ²)	4,56	4,78	4,78	4,93	5,08	5,23	5,38	5,53	5,68	5,83
od gruntów pozostałych w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacja pożytku publicznego (od 1 m ²)	0,21	0,22	0,22	0,23	0,24	0,25	0,26	0,27	0,28	0,29

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków (za 1 m ²)	0,69	0,72	0,75	0,78	0,81	0,84	0,87	0,90	0,93	0,96
od gruntów pod jeziorami, zajętych na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrowni wodnych (za 1 ha)	4,15	4,33	4,51	4,69	4,87	5,05	5,23	5,41	5,59	5,77

Źródło: Opracowanie własne

Przy założeniach, że liczba prowadzonych na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek działalności gospodarczych będzie wzrastała oraz systematycznie będzie podnoszony podatek, należy spodziewać się, że podatek od nieruchomości nadal będzie jednym z głównych źródeł dochodów Gminy.

- Podatek rolny

Podatnikami podatku rolnego są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne oraz jednostki organizacyjne i spółki nieposiadające osobowości prawnej, które są:

- ✓ właścicielami gruntów,
- ✓ posiadaczami samoistnymi gruntów,
- ✓ użytkownikami wieczystymi gruntów,
- ✓ posiadaczami gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Podatkiem rolnym są opodatkowane grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych. Z tego opodatkowania wyłączone są grunty zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza (grunty te są obciążone innymi podatkami – leśnym lub od nieruchomości).

Podstawę opodatkowania stanowi:

- ✓ dla gruntów gospodarstw rolnych – liczba hektarów przeliczeniowych, ustalanych na podstawie powierzchni, rodzajów i klas użytków rolnych wynikających z ewidencji gruntów i budynków oraz zaliczenia do okręgu podatkowego.
- ✓ dla pozostałych gruntów – liczba hektarów (rzeczywistych) wynikająca z ewidencji gruntów i budynków.

Wpływy z podatku rolnego mogą się jednak znacznie różnić ze względu na możliwość przekształceń niektórych gruntów rolnych na działki budowlane.

W związku z tym, że Gmina Gołymín - Ośrodek to gmina rolnicza, na której rozwija się jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe, to zakłada się, że część gruntów rolnych

w kolejnych latach będzie przeklasyfikowywana na działki budowlane, a tym samym wysokość podatku rolnego będzie wykazywała niewielką tendencję spadkową.

- Podatek od środków transportowych

Podatnikami tego podatku są osoby fizyczne oraz osoby prawne, które są właścicielami środków transportowych. Przedmiotem opodatkowania są cztery kategorie środków transportowych:

- ✓ samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej od 3,5 tony,
- ✓ ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony,
- ✓ przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton,
- ✓ autobusy.

W latach 2008 - 2012 wysokość podatku od środków transportowych uległa wahaniom, jednakże od 2010 roku rośnie. Biorąc pod uwagę, że na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek liczba podmiotów gospodarczych minimalnie, ale wzrosła w ostatnich 2 latach, w których środki transportu odgrywają kluczową rolę (m.in. w zakresie rolnictwa, budownictwa, usług), należy zakładać dalszą tendencję wzrostową tego podatku w ogólnych dochodach Gminy.

- Podatek leśny

Uwzględniając systematyczny wzrost cen sprzedaży 1 m³ drewna zakłada się, że utrzyma się niewielka tendencja wzrostowa wysokości dochodów z podatku leśnego w kolejnych latach.

- Podatek od czynności cywilnoprawnych

Pobór podatku od czynności cywilnoprawnych związany jest z dokonywaniem określonych czynności o charakterze cywilnoprawnym oraz wydawaniem i zawieraniem innych aktów wywołujących skutki analogiczne do czynności cywilnoprawnych. W dużym stopniu wysokość tych podatków uzależniona jest od sytuacji na rynku nieruchomości, co oznacza, że im większa ilość zawartych transakcji kupna – sprzedaży, tym podatek od nieruchomości jest wyższy.

W Gminie Gołymín - Ośrodek dochody z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych w latach 2008 - 2012 ulegały wahaniom, dlatego zakłada się, że w kolejnych latach ich wysokość będzie na poziomie zbliżonym do 2012 r. Ewentualnie niewielki wzrost tego podatku w przyszłości może być przyczyną rozwoju mieszkalnictwa i budownictwa jednorodzinnego na terenie Gminy, któremu będzie towarzyszyło zawieranie wielu umów cywilnoprawnych, w tym umów sprzedaży (np. sprzedaży działek pod zabudowę lub

sprzedaży gotowych domów). Nie przewiduje się jednak drastycznego wzrostu udziału dochodów z tego podatku w ogólnych dochodach Gminy Gołymin - Ośrodek, który w 2012 r. wynosił zaledwie 1%.

Oplata skarbowa

Oplata skarbowa jest uiszczana za czynności świadczone w indywidualnych sprawach z zakresu administracji państwowej, a także samorządowej, podejmowanych na wiosek zainteresowanych podmiotów.

Dochody z tego tytułu w kolejnych latach prognozy, przyjęto na obecnym poziomie.

- Dochody z majątku Gminy

Dzięki majątkowi Gmina Gołymin - Ośrodek może pozyskiwać środki pieniężne:

- ✓ ze sprzedaży mienia,
- ✓ z najmu i dzierżawy.

Warto zwrócić uwagę, że dochody z majątku Gminy Gołymin - Ośrodek od 2010 r. wykazują niewielką tendencję wzrostową. Prognozuje się, że tendencja ta utrzyma się w kolejnych latach.

- Dochody z usług

Dochody z usług obejmują dochody Gminy ze świadczenia usług publicznych, za których świadczenie pobiera opłaty. Do usług takich należą m.in.: dostarczanie wody mieszkańcom Gminy czy też odprowadzanie ścieków komunalnych.

W przypadku Gminy Gołymin – Ośrodek w latach 2008 – 2012 udział dochodów z usług w ogólnej wysokości dochodów Gminy wynosił 0, 00%. Należy zakładać, że dochody te mogą jednak powstać w kolejnych latach w związku z planowaną rozbudową budownictwa mieszkaniowego oraz możliwym rozwojem przedsiębiorczości.

Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa

- Podatek dochodowy od osób fizycznych

Wysokość podatku dochodowego od osób fizycznych reguluje ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ustawa ta ustala udział gmin w PIT na poziomie 39,34 %, lecz jest to jedynie poziom docelowy, co wynika z art. 89, gdzie mowa jest o zmniejszeniu udziału o liczbę punktów procentowych wynikającą z iloczynu liczby 3,81 i relacji liczby mieszkańców domów społecznych według stanu na rok bazowy i według stanu na 31 grudnia 2003 r.

Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych w Gminie Gołymin – Ośrodek w 2012 r. wyniosły **1 047 393,00 zł**, co stanowi 7,77% całkowitych dochodów oraz 29,87% dochodów własnych Gminy. Są to jedne z największych dochodów Gminy. W porównaniu z rokiem 2008 zanotowano wzrost dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych o 36,41%.

Należy podkreślić, że Gmina Gołymin – Ośrodek może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie.

- Podatek dochodowy od osób prawnych

Możliwość uzyskania dochodów z tego tytułu posiadają te gminy, w których podatnik ma siedzibę firmy. Wysokość udziału dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych posiadających siedzibę na obszarze Gminy Gołymin – Ośrodek, w stosunku do dochodów ogółem, wynosił w 2012 r. 0,23%. Gdy podatnik posiada zakłady (oddziały) położone na obszarze gmin innych niż właściwa dla jego siedziby, to część dochodów z tytułu udziału w podatku przekazywana jest do budżetów gmin, na których obszarze zakłady się znajdują. Podział odbywa się proporcjonalnie do liczby osób zatrudnionych u podatnika na podstawie umowy o pracę.

Gmina Gołymin – Ośrodek nie posiada istotnego udziału tego podatku w dochodach ze względu na małą liczbę przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy. Należy jednak zaobserwować, że od 2011 r. wysokość dochodów z tytułu podatku od osób prawnych maleje. Przyczyn tego spadku należy szukać w spadku dochodów funkcjonujących przedsiębiorstw. Działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy koncentruje się m.in. na handlu, budownictwie czyli dziedzinach, które obecnie przechodzą kryzys gospodarczy.

Tabela 43. Podmioty gospodarki narodowej na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek w latach 2005 - 2012

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	193	195	206	205	185	202	194	197
Sektor publiczny	9	9	9	9	9	9	9	9

Sektor prywatny	184	186	197	196	176	193	185	188
------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Dane GUS

Gmina jednak może wpływać na wzrost tego podatku tworząc korzystne warunki do podejmowania działalności gospodarczej, by na jej terytorium powstało jak najwięcej zakładów (oddziałów). Działania zachęcające potencjalnych przedsiębiorców mogą obejmować promocję Gminy jako dobrego miejsca do rozwoju przedsiębiorczości, a także działania związane z uzbrajaniem terenów pod inwestycje.

Subwencja

Subwencja ogólna jest:

- formą uzupełnienia dochodów własnych, które z różnych powodów nie są dopasowane do poziomu wydatków ponoszonych przez gminy;
- pełni funkcję wspierania tych gmin, które mają ograniczony dostęp do źródeł dochodów własnych;
- jest instrumentem gwarantowania bieżącej płynności jednostek.

Udział subwencji w łącznych dochodach Gminy kształtował się w badanych okresie czasu na różnym poziomie i wynosił odpowiednio: 46,55% w 2008 r., 51,57% w 2009 r., 50,67% w 2010 r., 49,82% w 2011 r. oraz 43,32% w 2012 r.

Część oświatowa subwencji ogólnej

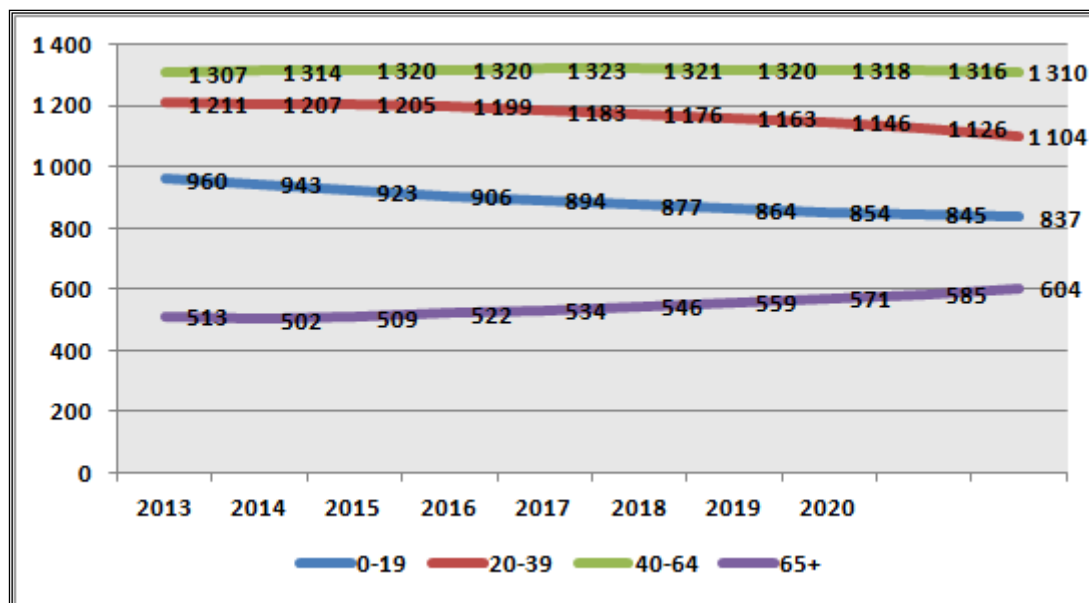
Podstawę subwencji ogólnej stanowi część oświatowa. Wysokość subwencji oświatowej ustalana jest przy uwzględnieniu:

- liczby uczniów w szkołach,
- typów i rodzajów szkół prowadzonych przez gminę,
- stopni awansu zawodowego nauczycieli.

Część oświatowa subwencji ogólnej w latach 2008 – 2011 stanowiła odpowiednio: 29,04% w 2008 r., 30,29% w 2009 r., 32,37% w 2010 r., 32,46% w 2011 r. oraz 27,48% w 2012 r. ogólnych dochodów Gminy Gołymin - Ośrodek.

Na podstawie prognozy ludności na lata 2008 - 2035 sporządzonej przez GUS dla obszarów wiejskich powiatu ciechanowskiego stworzono prognozę liczby ludności z podziałem na grupy wiekowe na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek.

Wykres 13. Prognoza liczby ludności dla Gminy Gołymin - Ośrodek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Obserwowany w ciągu ostatnich kilku lat wzrost rozwodów oraz spadek liczby zawieranych związków wpływają na zmianę wzorców tworzenia rodzin. Zapewniając rozwój gospodarczy, poprawę sytuacji materialnej rodzin, rozwój usług społecznych i przemyślaną politykę prorodzinną można wpłynąć na zmianę podejścia młodych osób do posiadania dzieci. Należy zauważyć, że spadek liczby dzieci w przyszłości będzie skutkował mniejszą liczbą uczniów w szkołach, a tym samym spadkiem przyznawanej subwencji oświatowej.

✓ Część wyrównawcza subwencji ogólnej

Część wyrównawcza subwencji finansowana jest w całości z środków państwa.

4.5.2. Możliwości zwiększania dochodów

Samorządy powinny mieć trwałe źródła dochodów (tzw. dochody własne), które nie będą zależały od wtórnych ingerencji państwa, ale jedynie od działań i decyzji samej jst (np. co do wysokości stawek podatkowych). Więcej, idealnie rzecz ujmując, chodzi tutaj o takie ukształtowanie dochodów samorządu terytorialnego, które każdej z jednostek samorządowych z osobna – niezależnie od wysokości dochodów innych jednostek – potencjalnie zapewni dochody adekwatne do zadań (jak to definiuje Konstytucja RP), czy nawet adekwatne do zakresu uprawnień (jak to definiuje EKSL).

W celu zwiększenia dochodów własnych Gmina Gołymin - Ośrodek może podjąć następujące działania:

- nabywać grunty i nieruchomości sprzedawane przez osoby fizyczne zamieszkałe na terenie Gminy, a następnie przekształcać je w nieruchomości pod budownictwo

mieszkańców, nieuciążliwy przemysł lub usługi oraz sprzedawać je zainteresowanym podmiotom,

- zweryfikować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy,
- prowadzić systematyczną sprzedaż przekształconych terenów pod inwestycje,
- pozyskiwać jak największe środki z funduszy celowych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych,
- zaciągać kredyty i pożyczki wyłącznie na preferencyjnych zasadach i niskich stopach procentowych,
- dokładnie opomiarować wszystkie nieruchomości do celów podatkowych,
- stosować ulgi dla podmiotów tworzących nowe miejsca pracy,
- organizować szkolenia i doradztwa dla rolników i osób prowadzących inną działalność gospodarczą, m.in. w zakresie działalności związanej z turystyką lub agroturystyką,
- stosować ostrożną politykę w zakresie obniżania górnych granic podatkowych,
- przekazywać grunty w użytkowanie wieczyste, najem, dzierżawę nieruchomości przeznaczonych na działalność w obszarze turystyki,
- zmniejszać liczby i kwoty zwolnień podatkowych,
- prowadzić aktywną politykę ściągania zaległości podatkowych przy współpracy z Urzędem Skarbowym,
- opracować kompleksowy program zwiększenia liczby ludności na terenie Gminy,
- skutecznie pozyskiwanie inwestorów.

Realizacja powyższych założeń pozwoli Gminie na osiągnięcie w dłuższej perspektywie czasu stabilnych i pewnych źródeł dochodu. Konieczna jest także aktywna polityka ściągania zaległości podatkowych we współpracy z Urzędem Skarbowym oraz aktywne pobieranie opłat. Proponuje się podjęcie strategicznych działań mających na celu przyciągnięcie jak największej ilości inwestorów. Zapewnienie miejsc pracy dla ludności spowoduje wzrost wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych.

4.5.3. Prognoza wydatków

Poziom wydatków gminy zależy od zakresu zadań i obowiązków, które ustawowo należą do zadań gminy.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2001, Nr 142 poz. 1591) w art. 7 mówi, iż zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki terenami i ochrony środowiska,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,

- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) oświaty, w tym szkół podstawowych, przedszkoli i innych placówek oświatowo-wychowawczych,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i in. placówek upowszechniania kultury,
- 10) kultury fizycznej, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych,
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych,
- 14) porządku publicznego i ochrony przeciwpożarowej,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej.

Wydatki Gminy Gołymin - Ośrodek można podzielić na trzy rodzaje, co prezentuje tabela 44.

Tabela 44. Podział wydatków Gminy Gołymin - Ośrodek

WYDATKI		
Bieżące	Obsługa długu	Majątkowe
<ul style="list-style-type: none"> • Dotacje, • Wynagrodzenia, uposażenia, składki, • Pozostałe świadczenia rzecz osób fizycznych, • Zakup towarów i usług, • Inne wydatki związane z finansowaniem jednostek budżetowych, • Wydatki związane z realizacją zadań statutowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetki od zaciągniętych zobowiązań, w tym od kredytów i pożyczek, • Wypłaty będące efektem udzielonych poręczeń i gwarancji 	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje własne w sektorze publicznym, • Dotacje inwestycyjne udzielone podmiotom spoza sektora publicznego

Największa część środków kierowana będzie na wydatki związane z pomoc społeczną, administracją publiczną oraz oświatą i wychowaniem,.

- Oświata i wychowanie

W myśl ustawy o systemie oświaty, gmina ponosi wydatki na:

- ✓ prowadzenie przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów,
- ✓ zapewnienie warunków działania szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki
- ✓ wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie,
- ✓ zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkół,
- ✓ wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczych, przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych,
- ✓ organizację przewozu dzieci do szkół.

Biorąc pod uwagę wysokość subwencji oświatowej oraz poziom wydatków w dziale „Oświata i wychowanie” należy stwierdzić, że dochody z tytułu subwencji pokrywały w pełni wydatki związane z oświatą na terenie Gminy.

Tabela 45. Wysokość subwencji oświatowej i wydatków na oświatę na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
subwencja oświatowa	2 881 563,00	2 959 690,00	3 324 977,00	3 388 252,00	3 704 713,00
wydatki na oświatę	46 321,69	51 705,18	44 392,85	49 220,40	58 762,07
Różnica	2 835 241,31	2 907 984,82	3 280 584,15	3 339 031,60	3 645 950,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

- Pomoc społeczna

Z ustawy o pomocy społecznej wynika obowiązek gminy do prowadzenia domów pomocy społecznej, udzielania schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, prowadzenie żłobków.

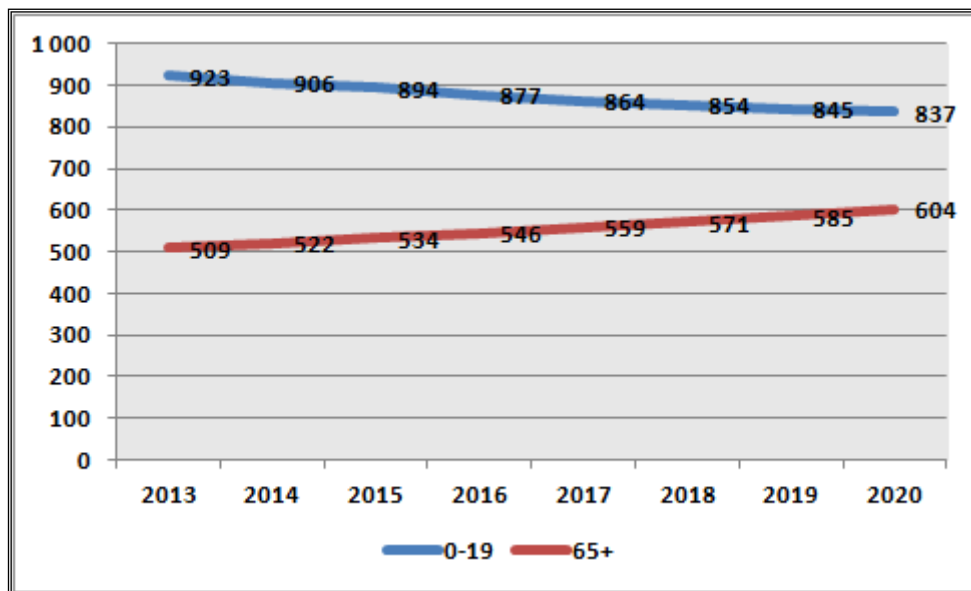
W Gminie Gołymin - Ośrodek w 2012 r. środki finansowe kierowane na pomoc społeczną stanowiły 15,30% całkowitych wydatków Gminy.

Aktualnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest wyższa niż w wieku poprodukcyjnym, jednak stosunek ten corocznie maleje.

W porównaniu z 2008 r., wydatki na pomoc społeczną wzrosły o 33,84% w 2012 r., co wynikało m.in. ze zmiany przepisów prawa (m.in. Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która to doprowadziła do zwiększenia potencjalnej liczby beneficjentów świadczeń alimentacyjnych). Analizując zachodzące zmiany demograficzne należy jednak

zakładać, że udział tej grupy wydatków w ogólnej kategorii wydatków będzie wykazywał w dłuższym okresie czasu tendencję rosnącą.

Wykres 14. Prognoza ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Gołymin - Ośrodek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

- Administracja publiczna

Z analizy budżetu Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2008 – 2012 wynika, że wydatki na administrację ulegały wahaniom. Ostatecznie, w porównaniu z rokiem 2008 wydatki te zwiększyły się o 16,76%. W ostatnim roku analizy wydatki związane z administracją publiczną stanowiły 13,03% ogólnych wydatków Gminy Gołymin - Ośrodek.

4.5.4. Możliwości zmniejszania wydatków

W celu zmniejszania wydatków Gminy Gołymin - Ośrodek niezbędna jest elastyczna strategia rozwoju poszczególnych dziedzin działalności i zadań Gminy. Pożądanym byłby program oszczędnościowy w wydatkach bieżących w każdej dziedzinie finansów Gminy.

Z analizy budżetu wynika, że wydatki bieżące Gminy zdecydowanie łatwiej przewidzieć niż wydatki inwestycyjne, które charakteryzują się o wiele większą zmiennością. Wynika to z faktu, że niemożliwe jest coroczne prowadzenie inwestycji, a także występują różne etapy związane z jej prowadzeniem, takie jak: przygotowanie, planowanie czy przebieg robót, które związane są z ponoszeniem zwiększonych nakładów finansowych.

Gmina Gołymin - Ośrodek powinna przeprowadzić ocenę efektywności gospodarowania środkami finansowymi. Ocena ta pozwoli na określenie optymalnych zadań i sposobów ich finansowania. W przypadku wydatków operacyjnych mogą pojawiać się tendencje

polegające na koncentracji środków finansowych na jednej lub dwóch dziedzinach lub na ograniczaniu znacznych środków na inne sektory, co prowadzić może do obniżenia ich standardu. Natomiast jeśli chodzi o wydatki inwestycyjne, władze Gminy powinny wyznaczyć zadania priorytetowe, które w dłuższej perspektywie czasu przyczynią się do podwyższenia jakości życia mieszkańców i rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Gołymin – Ośrodek.

Do najbardziej racjonalnych sposobów zmniejszenia wydatków Gminy Gołymin - Ośrodek należą:

- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- redukcja zatrudnienia w oświacie i administracji publicznej poprzez zwiększanie zakresu obowiązków obecnych pracowników lub wyeliminowanie stanowisk „nieefektywnych”,
- zmniejszenie zakresu lub liczby realizowanych inwestycji,
- racjonalne gospodarowanie energią i innymi mediami (w tym wymiana oświetlenia ulicznego na bardziej energooszczędne),
- racjonalizacja mienia komunalnego Gminy np. poprzez pozbycie się budynków komunalnych, które generują zbyt wysokie koszty w stosunku do dostarczanych korzyści finansowych lub społeczno - ekonomicznych,
- zmniejszenie zadłużenia Gminy.

Wydatki powinny być zgodne z celami rozwoju, jakie postawiła przed sobą Gmina.

4.6. Podsumowanie

Biorąc pod uwagę wysokość budżetu Gminy Gołymin - Ośrodek w poprzednich latach należy stwierdzić, że osiągnięte przez Gminę dochody własne nie pozwalają na pokrycie w całości wydatków przeznaczonych na realizację zadań własnych, a udział dochodów zewnętrznych (tj. subwencji i dotacji) w finansowaniu zadań własnych jest większy niż 50%, co potwierdza małą samodzielność finansową Gminy Gołymin - Ośrodek.

Budżet Gminy Gołymin - Ośrodek	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
rosnące dochody Gminy	rosnące wydatki Gminy
wysokie dochody z podatku od nieruchomości	niski wskaźnik samodzielności finansowej Gminy dzięki wysokiemu udziałowi dotacji i subwencji w dochodach własnych Gminy
wysokie dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych	niskie dochody z podatku dochodowego od osób prawnych
atrakcyjna stawka podatku rolnego i wysokie dochody z tytułu podatku rolnego	wysokie wydatki na pomoc społeczną

	wysokie wydatki na administrację
	wysokie wydatki na rolnictwo

5. Wyniki badania ankietowego

W trakcie prac nad opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy za pośrednictwem ankiety.

Udział w ankiecie wzięło 123 respondentów (mieszkańców Gminy Gołymin - Ośrodek).

Pytanie 1. Jaka jest Państwa ocena warunków życia w gminie?

Wyszczególnienie		złe	dobrze	bardzo dobre
Lokalny rynek pracy (możliwość znalezienia pracy na terenie gminy)		83	9	0
Przedszkola	jakość	9	79	20
	dostępność	14	70	31
Szkoły podstawowe	jakość	6	86	26
	dostępność	5	79	32
Gimnazja	jakość	19	76	22
	dostępność	10	77	27
Opieka społeczna	jakość	39	66	9
	dostępność	31	75	8
Opieka zdrowotna	jakość	21	83	14
	dostępność	18	82	18
Oferta sportowo-rekreacyjna	jakość	76	37	3
	dostępność	73	32	3
Oferta kulturalna	jakość	78	31	2
	dostępność	74	39	2

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

Gospodarka nieruchomościami – budownictwo mieszkaniowe	58	39	8
Bezpieczeństwo mieszkańców	30	73	16
Sieć oświetlenia ulicznego	27	75	18
Sieć wodociągowa	19	76	28
Sieć kanalizacyjna	78	32	8
Sieć gazowa	71	24	7
Sieć energetyczna	29	72	19
Dostęp do szerokopasmowego Internetu	60	38	15
Sieć telekomunikacyjna	29	68	22
Dostępność parkingów	32	63	16
Stan nawierzchni dróg	66	50	2
Transport publiczny zbiorowy	48	58	7
Oferta inwestycyjna gminy	59	45	4
Baza noclegowa	90	19	0
Baza gastronomiczna	87	18	1
Oferta turystyczna gminy	91	14	2
Świadomość ekologiczna mieszkańców	65	44	2
Stan środowiska naturalnego	28	78	10
Estetyka i wizerunek Gminy	27	74	9
Promocja Gminy	58	47	8
Działalność pracowników Urzędu Gminy	16	76	20

Wnioski:

Zdaniem mieszkańców Gminy Gołymín - Ośrodek:

- na **złe** warunki życia na terenie Gminy wpływają: stan nawierzchni dróg, niska świadomość ekologiczna mieszkańców, lokalny rynek pracy (problemy ze znalezieniem pracy) oraz niski stopień rozwoju sieci kanalizacyjnej i gazowej oraz dostęp do szerokopasmowego Internetu. Ponadto mieszkańcy podkreślają niski poziom

świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy. Należy zatem poczynić odpowiednie działania inwestycyjne, aby podwyższyć poziom zadowolenia mieszkańców z tychże elementów.

- na **dobre** warunki życia w Gminie wpływają: estetyka i wizerunek Gminy, istniejąca baza oświatowa, bezpieczeństwo i promocja Gminy, a także istniejąca sieć wodociągowa, energetyczna i telekomunikacyjna, istniejący system oświetlenia ulicznego oraz działalność pracowników Urzędu Gminy. Wymienione elementy stanowią o sile i potencjale rozwojowym Gminy, w związku z tym należy wykorzystać te aspekty, aby zwiększyć atrakcyjność Gminy Gołymin - Ośrodek w oczach potencjalnych mieszkańców i inwestorów.

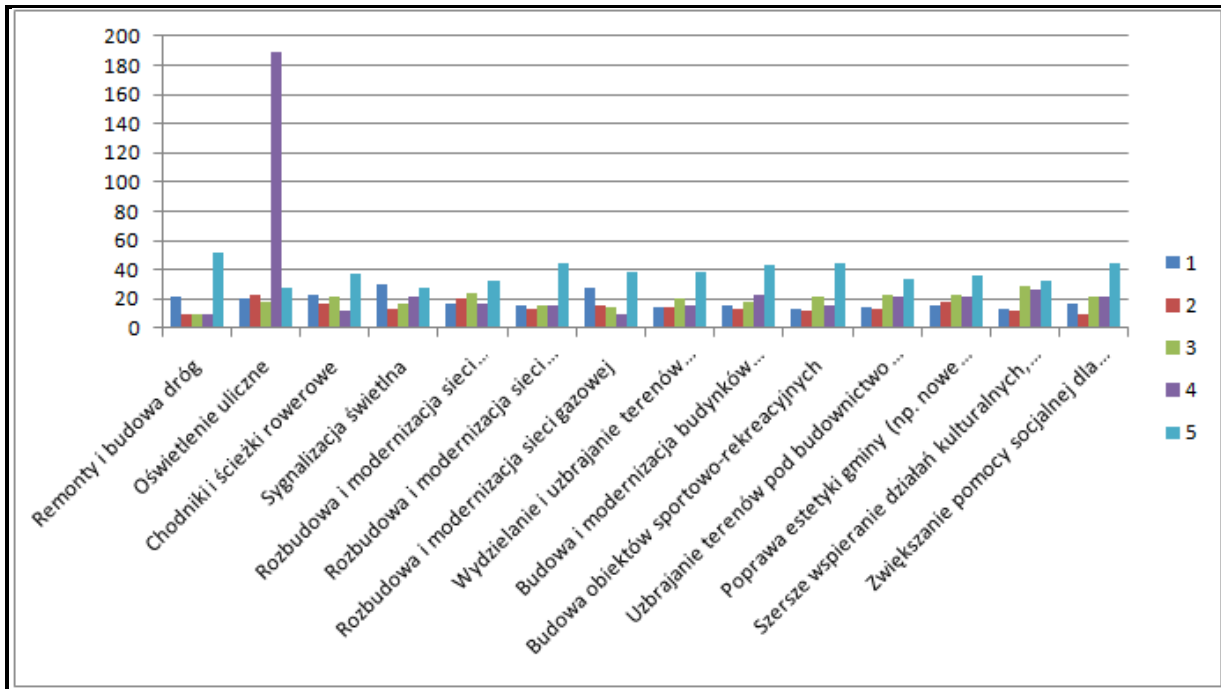
Należy ponadto zauważyć, że liczba odpowiedzi w poszczególnych kategoriach (tj. złe, dobre, bardzo dobre) wskazuje na to, że znaczna większość respondentów ocenia warunki życia na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek jako dobre. Niepokojącym jest jedynie fakt, że różnica pomiędzy liczbą wskazań dla „dobrych” a „bardzo dobrych” warunków jest tak rażąca.

Pytanie 2. Proszę ocenić ważność realizacji poniższych przedsięwzięć na terenie gminy według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 – zbędna

Wyszczególnienie		1	2	3	4	5
Remonty i budowa dróg		22	10	9	9	52
Budowa infrastruktury około drogowej	Oświetlenie uliczne	20	23	18	189	28
	Chodniki i ścieżki rowerowe	23	17	22	12	37
	Sygnalizacja świetlna	30	13	17	22	28
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej		17	20	24	17	33
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej		15	13	16	15	44
Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej		28	16	14	9	38
Wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych		14	14	20	15	38
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury, itp.)		15	13	18	23	43
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych		13	12	21	16	44
Uzbrajanie terenów pod budownictwo		14	13	23	21	34

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

mieszkańciowe					
Poprawa estetyki gminy (np. nowe tereny zielone)	15	18	23	21	36
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy	13	12	29	26	32
Zwiększanie pomocy socjalnej dla najuboższych	17	10	21	21	44

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski:

Zdaniem respondentów, najpilniejszymi przedsięwzięciami do zrealizowania na terenie Gminy są:

- remonty i budowa dróg,
- budowa chodników i ścieżek rowerowych,
- rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej,
- rozbudowa i modernizacja sieci gazowej,
- poprawa estetyki Gminy,
- uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe,
- budowa oświetlenia ulicznego.

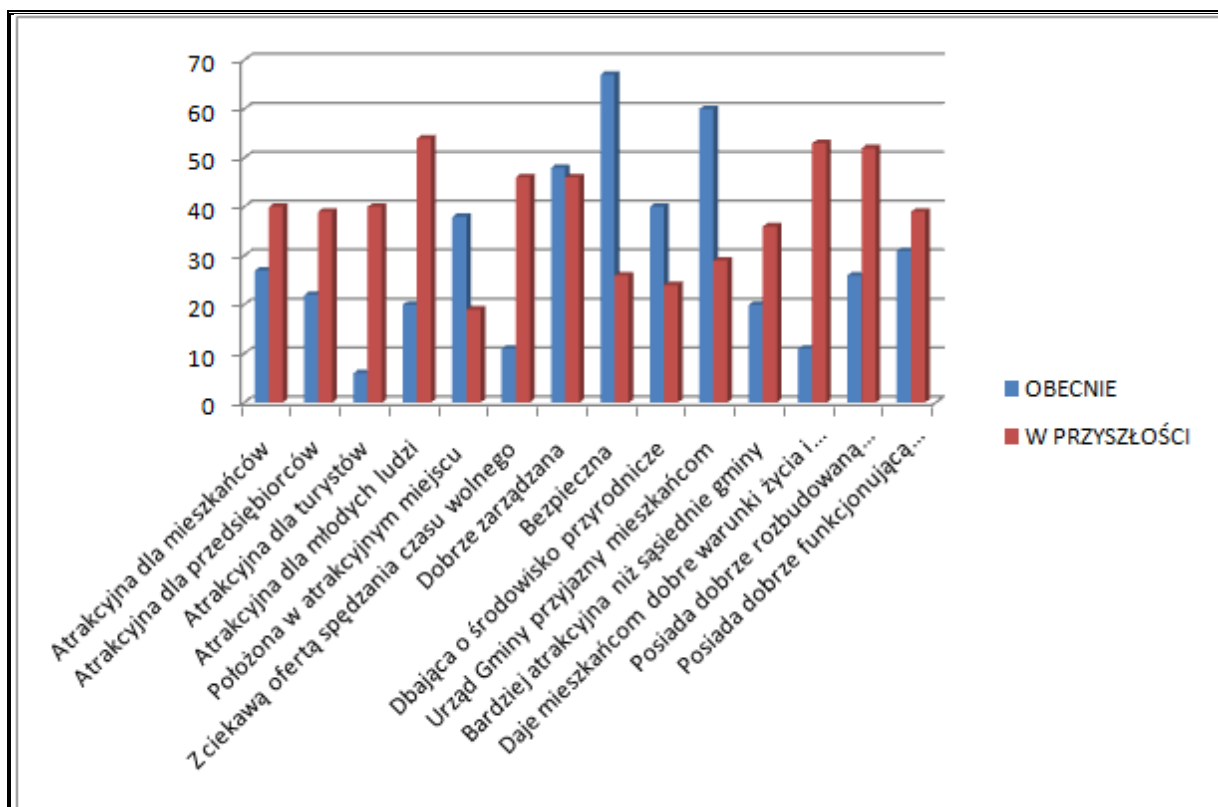
Oznacza to, że ww. infrastruktura nie spełnia obecnych oczekiwań i wymagań mieszkańców Gminy Gołymin - Ośrodek, w związku z czym rodzi się potrzeba podjęcia odpowiednich działań inwestycyjnych w tym zakresie przez władze lokalne.

Pytanie 3. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje Gminę Gołymín – Ośrodek obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości?

WYSZCZEGÓLNIENIE	OBECNIE	W PRZYSZŁOŚCI
Atrakcyjna dla mieszkańców	27	40
Atrakcyjna dla przedsiębiorców	22	39
Atrakcyjna dla turystów	6	40
Atrakcyjna dla młodych ludzi	20	54
Położona w atrakcyjnym miejscu	38	19
Z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego	11	46
Dobrze zarządzana	48	46
Bezpieczna	67	26
Dbająca o środowisko przyrodnicze	40	24
Urząd Gminy przyjazny mieszkańcom	60	29
Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy	20	36
Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy	11	53
Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociagową, itp.)	26	52
Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną (tj. bazę oświatową, sportową, kulturalną, opiekę zdrowotną, itp.)	31	39

Wnioski:

Zdaniem respondentów, Gmina Gołymín - Ośrodek obecnie postrzegana jest jako gmina dobrze zarządzana, z przyjaznym dla mieszkańców Urzędem Gminy, o atrakcyjnej lokalizacji i bezpieczna dla swoich mieszkańców. W przyszłości natomiast respondenci chcieliby, aby Gmina Gołymín - Ośrodek uzyskała wizerunek Gminy atrakcyjnej dla młodych ludzi, turystów, przedsiębiorców i mieszkańców, gwarantującej dobre warunki życia i perspektywy rozwoju. Ponadto, atrakcyjność Gminy w przyszłości ma zapewnić również zorganizowanie ciekawej oferty spędzania czasu wolnego. Ponadto, jej wizytówką w przyszłości ma być dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna. Dzięki określeniu takiego stanu pożądanego, respondenci określili docelowy wizerunek Gminy Gołymín - Ośrodek, czyli tzw. wizje rozwoju. Wskazali, jakie ich zdaniem kierunki działań powinny podjąć władze Gminy, aby zapewnić atrakcyjność Gminy w przyszłości.

Źródło: Opracowanie własne

Pytanie 4. Które z poniższych elementów w funkcjonowaniu Urzędu Gminy Gołymín - Ośrodek należało by poprawić?

Wyszczególnienie	Odpowiedź
Sposób obsługi interesantów	37
Indywidualne traktowanie interesanta	41
Kompetencje pracowników (poziom wiedzy)	49
Czas załatwiania spraw (szybkość obsługi)	58
Kultura i zachowanie pracowników	28
Pomoc w udzielaniu informacji	55
Łatwość dotarcia do właściwego pracownika	50
Wygląd i wyposażenie urzędu	32

Wnioski:

Zdaniem respondentów, w ramach funkcjonowania Urzędu Gminy w Gołymínie Ośrodku w pierwszej kolejności należałoby poprawić czas załatwiania spraw (szybkość obsługi) oraz pomoc w udzielaniu informacji a następnie:

- kompetencje pracowników,
- łatwość dotarcia do właściwego pracownika,
- indywidualne traktowanie interesanta.

6. Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie ma metoda SWOT. Jest to kompleksowa metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz jej wnętrza. Oparta na prostym schemacie klasyfikacja powoduje, że brane są pod uwagę wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji.

Analiza SWOT określa możliwości wyborów strategicznych w kategorii maksymalizowania szans płynących z otoczenia i mocnych stron organizacji lub minimalizowania zagrożeń występujących w otoczeniu i słabych stron organizacji.

Tabela 46. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Ogólna charakterystyka Gminy Gołymín - Ośrodek	
atrakcyjna lokalizacja w centrum kraju	brak terenów usługowo-produkcyjnych
bardzo atrakcyjna lokalizacja względem Warszawy, Ciechanowa, Pułtuska, Makowa Mazowieckiego oraz Przasnysza.	zniszczona infrastruktura drogowa z powodu dużego natężenia ruchu.
korzystne położenie względem szlaków komunikacyjnych	
dostęp do rzeki i ich dopływów	
wiejski charakter Gminy	
Zarys historyczny	
Występowanie zabytków w wielu miejscowościach gminnych	Brak kluczowych zabytków, które mogłyby stanowić atrakcję dla turystów
Istnienie parków dworskich	Niezadawalający stan zabytków kultury i obszarów chronionych
Zasoby środowiska przyrodniczego	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Wiejski charakter Gminy atrakcyjny dla mieszkańców okolicznych dużych ośrodków miejskich	Umiarkowany charakter klimatyczny – niskie opady atmosferyczne
Występowanie obszarów cennych i atrakcyjnych przyrodniczo	Niski wskaźnik zalesienia Gminy
Obecność na terenie Gminy naturalnych siedlisk oraz kompleksów leśnych, dających możliwość odpoczynku i relaksu dla mieszkańców	Zanieczyszczone wody powierzchniowe i podziemne z powodu złej gospodarki ściekowej oraz chemizacji rolnictwa
Położenie na terenie „Zielonych Płuc Polski”	
Mało zdegradowane i zanieczyszczone środowisko naturalne	
Występowanie złóż surowców naturalnych (tj. kruszywa naturalnego)	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

Występowanie zabytkowych parków dworskich	
Duże kompleksy gleb objętych ochroną	
Sytuacja demograficzna	
większa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym	malejąca liczba ludności Gminy
dodatni przyrost naturalny	ujemne saldo migracji
utrzymujący się poziom liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym	malejący udział osób w wieku produkcyjnym
	powolny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym
Gospodarka	
Bardzo dobre warunki glebowe i klimatyczne dla rozwoju produkcji rolniczej	Słabo rozwinięta funkcja turystyczna Gminy
Dobrze rozwinięty handel i działalność usługowa związana z budownictwem	Niski wskaźnik przedsiębiorczości
Bliskość dużych rynków zbytu, tj. duże ośrodki miejskie położone w pobliżu Gminy	
Usługi społeczne	
przedszkole publiczne i oddziały przedszkolne	mała ilość miejsc spędzania aktywnie wolnego czasu, w tym boisk sportowych
atrakcyjna oferta edukacyjna na poziomie w placówkach oświatowych	słabo rozwinięte usługi z zakresu ochrony zdrowia
atrakcyjna oferta kulturowa Gminy	Baza sportowa szkół wymagająca podjęcia działań inwestycyjnych
wykwalfikowana i doświadczona kadra GOPS	
Integracja społeczności lokalnej w postaci stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy	
Usługi komunalne	
dobre połączenie komunikacyjne z okolicznymi miejscowościami	znikoma liczba chodników
droga krajowa 60 oraz droga wojewódzka 618 stanowiące ważne szlaki komunikacyjne	brak ścieżek rowerowych
ok. 100% zwodociągowanie Gminy	brak systemu kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej
dobrze funkcjonująca sieć energetyczna w dobrym stanie technicznym	brak sieci gazowniczej
system oświetlenia ulicznego na terenie Gminy	zły stan dróg powiatowych oraz drogi wojewódzkiej nr 618
	brak gminnej oczyszczalni ścieków
	zły stan techniczny istniejących zasobów mieszkaniowych oraz budynków mieszkalnych Gminy
Budżet Gminy	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

rosnące dochody Gminy	rosnące wydatki Gminy
wysokie dochody z podatku od nieruchomości	niski wskaźnik samodzielności finansowej Gminy dzięki wysokiemu udziałowi dotacji i subwencji w dochodach własnych Gminy
wysokie dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych	niskie dochody z podatku dochodowego od osób prawnych
atrakcyjna stawka podatku rolnego i wysokie dochody z tytułu podatku rolnego	wysokie wydatki na pomoc społeczną
	wysokie wydatki na administrację
	wysokie wydatki na rolnictwo

SZANSE	ZAGROŻENIA
nowy okres programowania w ramach funduszy unijnych	prognozowany wzrost bezrobocia
wzrost wykorzystania Internetu w pracy oraz świadczeniu usług publicznych	wzrost podatków
propagowanie idei wolontariatu	wzrost kosztów energii i paliw
stała współpraca sektora publicznego z pozarządowym	prognozowany niż demograficzny
wzrost dochodów ludności	niekorzystne prognozy dotyczące struktury wiekowej społeczeństwa (tendencja wykazująca starzenie się społeczeństwa)
regulacje UE (m.in. w zakresie ochrony środowiska)	migracje młodych mieszkańców gminy do dużych ośrodków aglomeracyjnych oraz za granicę
rozwój nowych technologii informatycznych wspomagających zarządzanie	kryzys ekonomiczny
rozwój turystyki/ agroturystyki	zmiana przepisów dotyczących gospodarowania odpadami
możliwość współpracy z innymi podmiotami	intensywny rozwój gospodarczy (zagrożenie dla jakości walorów przyrodniczych)
wzrost znaczenia czasu wolnego, moda na aktywny wypoczynek	malejące wsparcie finansowe ze strony państwa na opiekę społeczną
duże zainteresowanie terenami pod jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe	niestabilne uregulowania prawne i finansowe
lepszą integracją i koordynacją przestrzeni (planowanie przestrzenne)	wzrost zachowań biernych i postaw roszczeniowych
rosnąca wrażliwość społeczna w zakresie ochrony środowiska	powierzanie samorządom coraz większego zakresu obowiązków
	wzrost patologii spowodowany brakiem pracy i środków do życia

Źródło: Opracowanie własne

II STRATEGII ROZWOJU GMINY GOŁYMIN – OŚRODEK NA LATA 2013 - 2020

1. Wprowadzenie do Strategii

Strategia jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń danej jednostki. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji. Ponieważ przyszłość jest zawsze niepewna - strategia ma charakter zbioru hipotez (czyli niesprawdzonych przypuszczeń) na temat skutecznej drogi przejścia z obecnego punktu do pożądanego stanu organizacji w przyszłości.

Strategia Rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek na lata 2013 - 2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania się do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy przyjętych programów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Obecnie obowiązująca *Strategia Rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek do roku 2013* wymaga aktualizacji zarówno na etapie analizy strategicznej, jak i planowania strategicznego. Potrzeba aktualizacji Strategii wynika z wielu istotnych przesłanek. Po pierwsze, od 2008 r. dane liczbowe charakteryzujące Gminę zdezaktualizowały się, część wskazanych celów została zrealizowana a część z nich wymaga aktualizacji. W związku z powyższym, przed Gminą Gołymin - Ośrodek pojawiły się nowe wyzwania, które wymagają wyznaczenia nowych kierunków rozwoju. Ponadto, należy również uwzględnić wymóg dostosowania zapisów dokumentu do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej, w której Gmina Gołymin - Ośrodek, a także jej makrootoczenie (powiat ciechanowski, województwo mazowieckie i Polska) znalazły się na początku drugiej dekady XXI wieku. Niebagatelne znaczenie dla rozwoju polskich regionów, subregionów i gmin ma funkcjonowanie Polski w strukturach Unii Europejskiej i wynikające z niego korzyści (m.in. możliwości pozyskiwania funduszy strukturalnych na rozwój lokalny), ale także zobowiązania, których spełnienie scedowano ze szczebla centralnego na jednostki samorządu terytorialnego. Okres, który upłynął od uchwalenia *Strategii Rozwoju Gminy Gołymin – Ośrodek do roku 2013* charakteryzuje także diametralna zmiana sposobu prowadzenia polityki rozwoju regionalnego na szczeblu centralnym. Dokumentem, który nakreślił nowe ramy kreowania rozwoju regionów, jest przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r. *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*. Zawiera ona opis propozycji działań niezbędnych do podjęcia przez Radę Ministrów i inne podmioty publiczne (wśród nich

jednostki samorządu terytorialnego) w celu zwiększenia poziomu i jakości życia w regionach oraz stworzenia takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają możliwość realizacji aspiracji zamieszkujących je wspólnot lokalnych.

W nowo obowiązującej strategii Gmina Gołymin - Ośrodek otrzymała inną misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się zapisy na poziomie celów strategicznych oraz operacyjnych. Również sama struktura dokumentu i propozycja metodologii jej wdrażania są zmodyfikowane.

Strategia Rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek na lata 2013 – 2020 składa się z dwóch części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Gołymin - Ośrodek,
- 2) część 2 – Strategia rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek na lata 2013 – 2020.

Pierwsza część opisuje stan rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gołymin - Ośrodek. Przedstawiono w niej podstawowe dane ilościowe i jakościowe charakteryzujące Gminę w najważniejszych obszarach funkcjonowania, wyciągając z zebranych informacji podstawowe wnioski w postaci mocnych i słabych stron, które następnie były wykorzystane do określenia celów i zadań strategicznych. Diagnozę przeprowadzono w oparciu głównie o dane statystyczne (GUS, Bank Danych Lokalnych, Statystyczne Vademecum Samorządowca, publikacje itp.), a także lokalne dokumenty strategiczne i inne dane pozyskane przez opracowujących diagnozę. Dodatkowo, diagnoza została uzupełniona wnioskami przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców Gminy oraz pracowników Urzędu Gminy Gołymin – Ośrodek, powołanych do Zespołu projektowego ds. Strategii. W ramach diagnozy została również przeprowadzona analiza porównawcza Gminy Gołymin - Ośrodek w stosunku do:

- każdej gminy, z którą sąsiaduje (tj. Gminy wiejskiej Ciechanów, Opinogóra Górna, Sońsk, Karniewo, Gzy oraz Krasne),
- powiatu ciechanowskiego,
- województwa mazowieckiego,
- kraju.

Porównanie zostało zaprezentowane w formie tabel i wykresów. Cała diagnoza strategiczna Gminy Gołymin - Ośrodek kończy się podsumowaniem w formie analizy SWOT.

Druga część strategii została opracowana na podstawie diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Gołymin - Ośrodek do 2020 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja, cele i zadania strategiczne. Zdefiniowano cele strategiczne, które mają posłużyć realizacji wizji rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek. Tak

zdefiniowane cele będą z kolei podstawą do definiowania konkretnych działań inwestycyjnych w ramach określonych projektów.

Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek* przyjęto na osiem lat (2013-2020), adekwatnie do czasu obowiązywania *Strategii Rozwoju Mazowieckiego* do roku 2020 i opisaną już wyżej *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020*. Strategia dla Gminy Gołymin - Ośrodek została sformułowana w ścisłej korelacji zarówno z nimi, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

2. Misja rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel (zamyśl, zamiar), na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

Misja zgodnie z przyjętą powszechnie definicją określa tożsamość i główny cel istnienia jednostki oraz wartości, które wyznaje samorząd, dbając o rozwój gminy i dobrobyt jej mieszkańców. Misja powinna mieć zatem charakter optymistyczny, ale nie patetyczny i nie powinna mieć ograniczeń czasowych.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Gołymin - Ośrodek**:

„SKUTECZNE ZASPOKAJANIE ZBIOROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK ZAPEWNIAJĄCE GODNE WARUNKI BYTOWE, ROZWÓJ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI ORAZ POCZUCIE STABILIZACJI W PRZYSZŁOŚCI”

3. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe wskazują, co jest dla danej gminy najważniejsze w jej codziennym działaniu. Są to wieczne zasady, którymi powinna kierować się gmina realizując misję swojego istnienia.

Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji głębokie wierzenia, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

Do wartości kluczowych Gminy Gołymin - Ośrodek należą:

- **Wysokie zaangażowanie** - Obsługujemy indywidualnie każdego interesanta z największym zaangażowaniem i na najwyższym poziomie wykazując zrozumienie każdemu zgłoszonemu przez niego problemowi.
- **Zrównoważony rozwój we wszystkich sferach życia publicznego** – staramy się realizować wszystkie zadania z wykorzystaniem i poszanowaniem istniejącego kapitału ludzkiego, walorów środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym zachowaniu tożsamości gminy wiejskiej.
- **Odpowiedzialność** - Dokładamy wszelkich starań, aby podejmowane przez nas działania były odpowiednio wcześniej planowane, sprawnie i konsekwentnie realizowane oraz efektywnie kontrolowane, dzięki czemu będziemy mogli osiągać wspólnie określone cele.

4. Wizja rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak organizacja zamierza być postrzegana w przyszłości.

W Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, zapisano iż: „*planując działania prorozwojowe na najbliższe lata musimy wiedzieć, jaką Polskę, naszą Ojczyznę, chcielibyśmy widzieć i w jakiej żyć w 2015 roku*”. Z powodzeniem stwierdzenie to możemy odnieść do gminy, gdyż wyobrażenie jej zasobów, potencjału i kondycji w przyszłości, stanowi podstawę planowania działań prorozwojowych. Wizja rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek musi ponadto być wyzwaniem oraz nadawać sens wszelkim działaniom podejmowanym zarówno przez władze, jak i poszczególnych mieszkańców gminy.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek**:

„GMINA GOŁYMIN – OŚRODEK MIEJSCEM GODNEGO I ATRAKCYJNEGO ŻYCIA JEJ MIESZKAŃCÓW, BĘDĄCEGO EFEKTEM TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO. NIEUSTANNIE POPRAWIAJĄCA SIĘ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ KONKURENCYJNOŚĆ GMINY ZOSTANIE OSIĄGNIĘTA POPRZEC WSPIERANIE MODERNIZACJI ROLNICTWA I AKTYWIZOWANIE LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, INWESTOWANIE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNO – TECHNICZNĄ ORAZ POPRZEC WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH GMINY”.

Tak rozbudowana wizja rozwoju, aby była dobrze zrozumiana przez osoby odpowiedzialne za jej osiągnięcie oraz przez mieszkańców Gminy Gołymin - Ośrodek, a także potencjalnych jej mieszkańców i inwestorów, wymaga uszczegółowienia i doprecyzowania. W związku z tym, **wizualizacja wizji rozwoju** Gminy Gołymin - Ośrodek przedstawia się następująco:

- Gmina Gołymin – Ośrodek to gmina, która zapewnia swoim mieszkańcom odpowiednie warunki bytowe, związane przede wszystkim z zatrudnieniem oraz opieką pod względem socjalnym. Ponadto, atrakcyjność Gminy rozumiana jest tutaj pod względem dostępności do podstawowej infrastruktury społecznej, zwłaszcza w zakresie mieszkalnictwa, oświaty oraz opieki zdrowotnej, a także bogatej oferty kulturalnej.
 - Gmina Gołymin – Ośrodek dąży do bycia Gminą rozwijającą się pod względem lokalnej przedsiębiorczości m.in. poprzez wykorzystanie naturalnych warunków przyrodniczych do rozwoju działalności rolniczej w zakresie przetwórstwa rolno – spożywczego, a także zachęcanie do wykazywania inicjatyw rozwoju działalności pozarolniczej oraz w obszarze rolnictwa przy zachowaniu ładu przestrzennego obszaru wiejskiego, w tym zwłaszcza środowiska naturalnego będącego jej największym walorem. Na terenie Gminy propagowany będzie rozwój działalności pozarolniczej, dzięki czemu mieszkańcy uzyskają stabilne źródło dochodów pozarolniczych.
 - Wspieranie modernizacji rolnictwa i aktywizowanie lokalnej przedsiębiorczości Gminy nastąpi poprzez zapewnianie warunków i miejsca do rozwoju przedsiębiorczości, w wyniku czego:
 - Zostaną utworzone nowe miejsca pracy, co zmniejszy się poziom bezrobocia i ubóstwa na terenie Gminy,
 - Zmniejszą się wydatki w zakresie pomocy społecznej, z powodu zwiększenia liczby zatrudnionych,
 - Zwiększą się dochody Gminy (głównie z tytułu podatku od nieruchomości oraz podatku dochodowego od osób prawnych), które umożliwią dalsze inwestowanie w rozbudowę infrastruktury technicznej.
- Ponadto, Gmina będzie podejmowała działania zmierzające do pobudzenia rolników do rozwijania działalności rolniczej oraz usług w obszarze rolnictwa.
- Pozytywny i przyjazny wizerunek Gminy będzie komunikowany poprzez odpowiednie działania promocyjne Gminy.
 - Gmina będzie dążyła do nawiązywania współpracy z różnymi podmiotami sektora publicznego i prywatnego w celu rozwijania ponadlokalnych funkcji Gminy (promowania walorów Gminy, pozyskiwania nowych inwestorów i realizowania efektywnych inwestycji).

Zrealizowanie ww. założeń wizji rozwoju przełoży się na wzrost poziomu atrakcyjności Gminy Gołymin - Ośrodek pod względem, jakości życia, osiedlania się nowych mieszkańców oraz

lokowania nowych podmiotów gospodarczych. Sytuacja taka bezpośrednio wpłynie na poprawę wskaźników demograficznych, które stanowią podstawową determinantę długookresowej polityki społecznej jednostki.

5. Rynek docelowy

Rynek docelowy jest to jeden lub kilka segmentów (grup interesariuszy), których potrzeby zamierza zaspakajać dana organizacja w czasie swojej działalności.

Rynek docelowy definiuje się pod względem: obszaru (terytorium) oraz profilu klienta (rodzaju interesariusza).

W przypadku Gminy Gołymin - Ośrodek, rynkiem docelowym (tj. interesariuszami) są:

- 1) Mieszkańcy Gminy Gołymin - Ośrodek,
- 2) Przedsiębiorcy.

Władze Gminy Gołymin - Ośrodek zmagają się zatem do zapewnienia dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie nowych interesariuszy na teren Gminy którzy pośrednio przyczynią się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Ponadto, władze Gminy dążą do stworzenia warunków sprzyjających rozwojowi nowoczesnej gospodarki i powstawaniu nowych przedsiębiorców, a także utrzymaniu działalności gospodarczej na aktualnym poziomie poprzez zahamowanie zmniejszającej się liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy.

Tabela 47. Rynek docelowy Gminy Gołymin - Ośrodek

Profil klienta	Obszar działania Obszar Gminy Gołymin - Ośrodek
Mieszkaniec	Mieszkańcy Gminy Gołymin – Ośrodek tworzący wspólnotę samorządową Gminy
Przedsiębiorcy	Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą, także w obszarze rolnictwa oraz również rolnicy prowadzący działalność rolniczą.

Źródło: Opracowanie własne

6. Asortyment Gminy Gołymin - Ośrodek

Asortyment jest to zestaw celowo dobranych usług, które będą świadczone przez daną organizację (podmiot) na wcześniej zdefiniowanym rynku docelowym.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego (a tym samym Gminy Gołymin - Ośrodek), zakres usług jakie ma świadczyć, wynika z art. 7 Ustawy o samorządzie gminnym. Ofertą tą są zadania własne gminy, które obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
 - 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
 - 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
 - 3a) działalności w zakresie telekomunikacji,
 - 4) lokalnego transportu zbiorowego,
 - 5) ochrony zdrowia,
 - 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
 - 6a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
 - 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
 - 8) edukacji publicznej,
 - 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
 - 11) targowisk i hal targowych,
 - 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
 - 13) cmentarzy gminnych,
 - 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
 - 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
 - 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
 - 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej,
 - 18) promocji gminy,
 - 19) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
-

20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

7. Dominujący model działania

Ostatnim zasadniczym pytaniem, które należy postawić, to pytanie odnośnie sposobu dotarcia do zidentyfikowanych interesariuszy, z proponowaną ofertą, czyli zakresem świadczonych usług publicznych. Jest to w gruncie rzeczy pytanie o niezbędne do zrealizowania misji kompetencje organizacji tworzone przez odpowiednią konfigurację techniczno-ekonomiczną, społeczną i organizacyjną działań.

W przypadku Gminy Gołymin - Ośrodek dominujący model działania obejmuje:

- świadczenie usług publicznych przy wykorzystaniu najnowszych technologii informacyjnych i informatycznych,
- realizowanie usług publicznych poprzez oddelegowanie ich poszczególnym wyspecjalizowanym jednostkom budżetowym,
- wykonywanie powierzonych zadań przez kompetentnych i chętnych do udzielania pomocy pracowników instytucji publicznych,
- współpracę sektora: społecznego, publicznego i gospodarczego przy realizacji zadań własnych,
- elastyczne i szybkie działanie na potrzeby zgłaszane przez interesariuszy,
- świadczenie usług publicznych na zasadach równouprawnienia i niedyskryminacji oraz indywidualnego podejście do każdego klienta.

8. Wartość oferowana klientowi

Wartość oferowana klientowi to zbiór kluczowych wartości danej organizacji mających wpływ na poziom zadowolenia interesariuszy z poziomu świadczonych usług.

Wartość oferowana klientowi wskazuje na te elementy, w których dana organizacja chce przodować i które będą stanowiły jej przewagę konkurencyjną na rynku.

Wartość oferowana klientowi (interesariuszowi) Gminy Gołymin – Ośrodek została opracowana na podstawie analizy czynników kształtujących wartość dla każdego ze zdefiniowanych interesariuszy. Wykaz tychże czynników przedstawia tabela 2.

Tabela 48. Czynniki kształtujące atrakcyjność gminy dla każdego z interesariuszy

Interesariusz	Czynniki kształtujące atrakcyjność gminy dla danego interesariusza – składowe wartości oferowanej klientowi
Mieszkańcy Gminy Gołymin –	– wyposażenie w infrastrukturę techniczną,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

Ośrodek	<ul style="list-style-type: none">- dostęp do oświaty (przedszkoli i szkół) oraz ich oferta,- opieka medyczna i oferta z zakresu ochrony zdrowia,- komunikacja (dostępność środków komunikacji publicznej oraz połączenie komunikacyjne do pobliskich miast)- miejsca pracy,- estetyka i wizerunek gminy,- oferta mieszkaniowa,- poziom opieki społecznej,- ciekawa oferta kulturalna- bezpieczeństwo społeczne, drogowe i publiczne,- aktywność inwestycyjna Gminy,- podejście pracowników Urzędu do swoich obowiązków.
Przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none">- promowanie terenów inwestycyjnych ,- pakiety preferencyjne dla przedsiębiorców generujących nowe miejsca pracy,- pomoc i zaangażowanie pracowników Urzędu Gminy w załatwianiu spraw formalno – prawnych,- organizacja szkoleń dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej , skierowanej również specjalnie dla sektora rolniczego,- dobry system informacji dotyczących pozyskiwania środków zewnętrznych na rozpoczęcie i rozwój prowadzonej działalności.- aktywność inwestycyjna gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego oraz bezpośredniego wywiadu z przedstawicielami władz Gminy Gołymin - Ośrodek, opracowano matrycę **WARTOŚCI OFEROWANEJ KLIENTOWI GMINY Gołymin - Ośrodek**, która została przedstawiona w tabeli 49.

Tabela 49. Wartość oferowana klientowi Gminy Gołymin - Ośrodek

Interesariusze	Atrybuty produktu					Relacje z klientem (obsługa, partnerstwo)	Wizerunek
	Cena	Jakość	Wybór	Terminowość	Użyteczność		
Mieszkańcy Gminy Gołymin - Ośrodek	<ul style="list-style-type: none"> - dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej (zwłaszcza drogi, oświetlenie uliczne, chodniki, kanalizacja) - wysoka jakość świadczonych usług edukacyjnych - atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego - bezpłatne dowozy dzieci do szkół - organizowanie integracyjnych imprez kulturowych - szybkie załatwienie sprawy w urzędzie 					<ul style="list-style-type: none"> - dobry system komunikacji z mieszkańcami - informowanie mieszkańców o wszystkich zmianach, które ich bezpośrednio dotyczą - przyjazna obsługa 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina konkurencyjna w stosunku do gmin sąsiednich - urzędnicy, chętnie udzielający pomocy - dobrze zarządzana Gmina
Przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura techniczna ułatwiająca prowadzenie działalności gospodarczej; - szybkie załatwianie spraw formalno – prawnych, - ulgi dla przedsiębiorców 					<ul style="list-style-type: none"> - aktywna działalność władz na rzecz rozwoju przedsiębiorczości – organizacja szkoleń i systemu informacji dla przedsiębiorców. - pomoc ze strony pracowników administracji. 	
WARTOŚĆ OFEROWANA KLIENTOWI GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK							
GMINA GOŁYMIN - OŚRODEK	<ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura zapewniająca bezpieczeństwo (głównie chodniki, drogi, oświetlenie uliczne, przejścia dla pieszych, przystanki autobusowe); 					<ul style="list-style-type: none"> - dobry system komunikacji z 	<ul style="list-style-type: none"> - miejsce do godnego i

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK

	<ul style="list-style-type: none"> - dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej (tj. kanalizacja wodociągi,); - atrakcyjna oferta kulturalna i zapewnienie dostępu do rozrywki 7 dni w tygodniu (m.in. ścieżki rowerowe, place zabaw, boiska, świetlice wiejskie); - dobrze funkcjonujący system komunikacji publicznej z gminami sąsiednimi; - ochrona dziedzictwa kulturowego, w tym zapewnienie jej odpowiedniego stanu technicznego w celu zachowania tożsamości lokalnej społeczności. 	<p>mieszkańcami – informowanie mieszkańców o wszystkich zmianach, które ich bezpośrednio dotyczą;</p> <p>- przyjazna i kompetentna obsługa przez pracowników Urzędu Gminy;</p>	<p>atrakcyjnego życia o atrakcyjnych walorach środowiskowych i kulturowych;</p> <p>- dobrze zarządzana Gmina;</p> <p>- Gmina nowoczesna i konkurencyjna w stosunku do gmin sąsiednich.</p>
--	---	--	--

Źródło: Opracowanie własne

9. Cele strategiczne oraz cele operacyjne

CEL STRATEGICZNY NR 1

Zapewnienie godnych warunków życia mieszkańców Gminy Gołymín – Ośrodek poprzez rozwój infrastruktury oraz podnoszenie sposobu świadczenia usług publicznych.

CELE OPERACYJNE:

1.1. Poprawa i rozwój infrastruktury społecznej.

ZADANIA:

W zakresie edukacji publicznej:

- Podnoszenie standardów kształcenia w placówkach oświatowych poprzez rozbudowę i doposażenia bazy dydaktycznej.
- Wyposażenie placówek edukacyjnych w niezbędną infrastrukturę sportową.
- Wspieranie działalności szkolnych klubów sportowych.

W zakresie kultury, sportu i rekreacji:

- Budowa i modernizacja obiektów i terenów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturowe, w tym Gminnego Stadionu Sportowego.
- Budowanie ścieżek rowerowych, spacerowych.
- Wzbogacenie oferty rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej.
- Organizowanie imprez kulturalnych integrujących społeczność lokalną.

W zakresie budownictwa mieszkaniowego:

- Wyznaczenie działek z przeznaczeniem na budownictwo jednorodzinne;
- Poprawa stanu technicznego i warunków mieszkaniowych istniejących zasobów mieszkaniowych Gminy – lokali socjalnych i komunalnych.

W zakresie opieki społecznej:

- Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
- Prowadzenie prac interwencyjnych i robót publicznych
- Promowanie i wspieranie samozatrudnienia.
- Zwiększanie dostępności terapeutycznej w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, w tym wzmacnianie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Ograniczanie zjawisk patologii społecznych poprzez zapewnianie doradztwa psychologicznego, doradztwa w sprawach życiowych oraz doradztwa prawnego.

- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie podnoszenia/zmiany kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz sprawnego przepływu informacji o sytuacji na rynku pracy.

W zakresie ochrony zdrowia:

- Zwiększanie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie Gminy;
- Unowocześnianie istniejącej bazy medycznej, poprzez jej modernizację i doposażenie zgodnie z obowiązującymi wymogami.
- Prowadzenie stałej działalności profilaktycznej, m.in. poprzez organizowanie akcji darmowych badań profilaktycznych.

1.2. Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej.

ZADANIA:

- Modernizacja oraz rozbudowa sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą (parkingi i chodniki).
- Poprawa oraz modernizacja stanu sieci wodociągowej.
- Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego.
- Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowego Internetu we wszystkich miejscowościach Gminy.

CEL STRATEGICZNY NR 2

Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy

CELE OPERACYJNE:

2.1. Uregulowanie gospodarki energetycznej na terenie Gminy.

ZADANIA:

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
- Modernizacja lokalnych źródeł ciepła.
- Zmniejszenie niskiej emisji.
- Zwiększenie wykorzystania oraz promowanie odnawialnych źródeł energii.

2.2. Uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy.

ZADANIA:

- Budowa/Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej;
- Budowa zbiorników retencyjnych.
- Budowa gminnej oczyszczalni ścieków.
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

2.3. Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

ZADANIA:

- Edukacja ekologiczna mieszkańców dostosowana do różnych grup wiekowych mających na celu promowanie proekologicznych postaw.

- Zaangażowanie społeczeństwa w promocję ekologicznego stylu życia oraz ochrony przyrodniczych walorów Gminy.

CEL STRATEGICZNY NR 3

Zrównoważony rozwój przedsiębiorczości wykorzystujący istniejące walory Gminy

CELE OPERACYJNE:

3.1. Promowanie i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze rolnictwa oraz działalności pozarolniczej.

ZADANIA:

- Promowanie idei przedsiębiorczości w celu pozyskania dodatkowych źródeł dochodu z działalności pozarolniczej.
- Organizowanie kursów podnoszących umiejętności w zakresie przedsiębiorczości.
- Tworzenie systemów informacji o możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój i prowadzenie działalności gospodarczej w obszarze rolnictwa i działalności pozarolniczej.

3.2. Stworzenie atrakcyjnych warunków do podejmowania inwestycji generujących nowe miejsca pracy:

ZADANIA:

- Zapewnienie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych - wyznaczenie działek pod inwestycje oraz ich uzbrojenie.
- Promowanie terenów inwestycyjnych.
- Stworzenie pakietu preferencyjnego dla przedsiębiorców generujących nowe miejsca pracy dla lokalnej społeczności.
- Skracanie czasu załatwiania spraw formalno – prawnych związanych z działalnością gospodarczą.

CEL STRATEGICZNY NR 4

Rozwój ponadlokalnych funkcji Gminy

CELE OPERACYJNE:

4.1. Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego, jako element rozwoju społeczno - gospodarczego.

ZADANIA:

W zakresie Zahamowania procesu degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania:

- Prowadzenie prac remontowo – konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy;
- Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością gminy;
- Zmiana sposobu użytkowania lub adaptacja nieużytkowanych obiektów zabytkowych (będących własnością gminy) do nowych funkcji.

- Współpraca z urzędami pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną.

W zakresie promocji i popularyzacji dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego służąca budowaniu tożsamości i integrowaniu społeczeństwa.

- Organizowanie imprez/wydarzeń kulturalnych dla przedstawicieli różnych pokoleń, sprzyjających eksponowaniu miejsc i obiektów istotnych dla lokalnej społeczności.

4.2. Wzmocnienie systemu promocji Gminy.

4.3. Nawiązywanie współpracy z podmiotami sektora publicznego i prywatnego.

ZADANIA:

- Rozwój współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami gospodarczymi i organizacjami, m.in. w celu zapewnienia możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację inwestycji.

5. Strategia rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek na lata 2013-2020

Misja Gminy Gołymin - Ośrodek: „Skuteczne zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Gołymin - Ośrodek zapewniające godne warunki bytowe, rozwój lokalnej społeczności oraz poczucie stabilizacji w przyszłości”.

Wizja Gminy Gołymin - Ośrodek: „Gmina Gołymin – Ośrodek miejscem godnego i atrakcyjnego życia jej mieszkańców, będącego efektem trwałego i zrównoważonego rozwój społeczno – gospodarczego. Nieustannie poprawiająca się jakość życia mieszkańców oraz konkurencyjność Gminy zostanie osiągnięta poprzez wspieranie modernizacji rolnictwa i aktywizowanie lokalnej przedsiębiorczości, inwestowanie w infrastrukturę społeczno – techniczną oraz poprzez wykorzystanie istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy”.

Wyżej zdefiniowana wizja rozwoju Gminy, będzie realizowana przez cele strategiczne w oraz przyporządkowane im cele operacyjne oraz zadania.

Tabela 50. Cele strategiczne i cele operacyjne

CEL STRATEGICZNY NR 1:	ZAPEWNIENIE GODNYCH WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY GOŁYMIN – OŚRODEK POPRZECZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ORAZ PODNOSZENIE SPOSOBU ŚWIADCZENIA USŁUG PUBLICZNYCH.
CEL OPERACYJNY 1:	Poprawa i rozwój infrastruktury społecznej.
ZADANIA:	<p>W zakresie edukacji publicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podnoszenie standardów kształcenia w placówkach oświatowych poprzez rozbudowę i doposażenia bazy dydaktycznej. ➤ Wyposażenie placówek edukacyjnych w niezbędną infrastrukturę sportową. ➤ Wspieranie działalności szkolnych klubów sportowych. <p>W zakresie kultury, sportu i rekreacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Budowa i modernizacja obiektów i terenów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturowe, w tym Gminnego Stadionu Sportowego. ➤ Budowanie ścieżek rowerowych, spacerowych. ➤ Wzbogacenie oferty rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej. ➤ Organizowanie imprez kulturalnych integrujących

	<p>społeczność lokalną.</p> <hr/> <p>W zakresie budownictwa mieszkaniowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wyznaczenie działek z przeznaczeniem na budownictwo jednorodzinne; ➤ Poprawa stanu technicznego i warunków mieszkaniowych istniejących zasobów mieszkaniowych Gminy – lokali socjalnych i komunalnych. ➤ zasobów mieszkaniowych Gminy – lokali socjalnych i komunalnych. <hr/> <p>W zakresie opieki społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców korzystających z pomocy społecznej ➤ Prowadzenie prac interwencyjnych i robót publicznych ➤ Promowanie i wspieranie samozatrudnienia. ➤ Zwiększanie dostępności terapeutycznej w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, w tym wzmocnienie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. ➤ Ograniczanie zjawisk patologii społecznych poprzez zapewnianie doradztwa psychologicznego, doradztwa w sprawach życiowych oraz doradztwa prawnego. ➤ współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie podnoszenia/zmiany kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz sprawnego przepływu informacji o sytuacji na rynku pracy. <hr/> <p>W zakresie ochrony zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zwiększanie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie Gminy; ➤ Unowocześnianie istniejącej bazy medycznej, poprzez jej modernizację i doposażenie zgodnie z obowiązującymi wymogami. ➤ Prowadzenie stałej działalności profilaktycznej, m.in. poprzez organizowanie akcji darmowych
--	--

	badań profilaktycznych.
CEL OPERACYJNY 2:	Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej.
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Modernizacja oraz rozbudowa sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą (parkingi i chodniki). ➤ Poprawa oraz modernizacja stanu sieci wodociągowej. ➤ Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego. ➤ Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowego Internetu we wszystkich miejscowościach Gminy.
CEL STRATEGICZNY NR 2:	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO NA TERENIE GMINY
CEL OPERACYJNY 1:	Uregulowanie gospodarki energetycznej na terenie Gminy.
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. ➤ Modernizacja lokalnych źródeł ciepła. ➤ Zmniejszenie niskiej emisji. ➤ Zwiększenie wykorzystania oraz promowanie odnawialnych źródeł energii.
CEL OPERACYJNY 2:	Uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy.
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budowa/Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej; ➤ Budowa zbiorników retencyjnych. ➤ Budowa gminnej oczyszczalni ścieków. ➤ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
CEL OPERACYJNY 3:	Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców.
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Edukacja ekologiczna mieszkańców dostosowana do różnych grup wiekowych mających na celu

	<p>promowanie proekologicznych postaw.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zaangażowanie społeczeństwa w promocję ekologicznego stylu życia oraz ochrony przyrodniczych walorów Gminy.
CEL STRATEGICZNY NR 3:	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WYKORZYSTUJĄCY ISTNIEJĄCE WALORY GMINY
CEL OPERACYJNY 1:	Promowanie i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze rolnictwa oraz działalności pozarolniczej.
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Promowanie idei przedsiębiorczości w celu pozyskania dodatkowych źródeł dochodu z działalności pozarolniczej. ➤ Organizowanie kursów podnoszących umiejętności w zakresie przedsiębiorczości. ➤ Tworzenie systemów informacji o możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój i prowadzenie działalności gospodarczej w obszarze rolnictwa i działalności pozarolniczej.
CEL OPERACYJNY 2:	Stworzenie atrakcyjnych warunków do podejmowania inwestycji generujących nowe miejsca pracy
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zapewnienie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych - wyznaczenie działek pod inwestycje oraz ich uzbrojenie. ➤ Promowanie terenów inwestycyjnych. ➤ Stworzenie pakietu preferencyjnego dla przedsiębiorców generujących nowe miejsca pracy dla lokalnej społeczności. ➤ Skracanie czasu załatwiania spraw formalno – prawnych związanych z działalnością gospodarczą.
CEL STRATEGICZNY NR 4:	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WYKORZYSTUJĄCY ISTNIEJĄCE WALORY GMINY
CEL OPERACYJNY 1:	Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego, jako element rozwoju społeczno – gospodarczego.
ZADANIA:	<p>W zakresie zahamowania procesu degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzenie prac remontowo – konserwatorskich przy obiektach zabytkowych

	<p>stanowiących własność gminy;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością gminy; ➤ Zmiana sposobu użytkowania lub adaptacja nieużytkowanych obiektów zabytkowych (będących własnością gminy) do nowych funkcji. ➤ Współpraca z urzędami pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną. <p>W zakresie promocji i popularyzacji dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego służąca budowaniu tożsamości i integrowaniu społeczeństwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizowanie imprez/wydarzeń kulturalnych dla przedstawicieli różnych pokoleń, sprzyjających eksponowaniu miejsc i obiektów istotnych dla lokalnej społeczności.
CEL OPERACYJNY 2:	Wzmocnienie systemu promocji Gminy
CEL OPERACYJNY 3:	Nawiązywanie współpracy z podmiotami sektora publicznego i prywatnego.
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami gospodarczymi i organizacjami, m.in. w celu zapewnienia możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację inwestycji

Źródło: Opracowanie własne

6. Monitorowanie strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych

instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadanie postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy dla każdego celu strategicznego i operacyjnego należy opracować został zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

W celu monitorowania poziomu osiągnięcia pożądanych efektów rozwojowych ujętych w niniejszym dokumencie, powołany został **Zespół projektowy do opracowania i zarządzania wdrożeniem Strategii Rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek na lata 2013-2020**

w składzie:

1. Kierownik projektu – Jakub Wyrzykowski – Kierownik infrastruktury, ochrony środowiska i promocji,
2. Członek zespołu – Jadwiga Stawińska – Skarbnik Gminy,
3. Członek zespołu – Anna Augustyniak – Sekretarz Gminy,
4. Członek zespołu – Magdalena Goździewska – Podinspektor ds. organizacyjno – kadrowych,
5. Członek zespołu – Wiesława Malinowska - Inspektor ds. infrastruktury technicznej.

Zadania **Zespołu projektowego do opracowania i zarządzania wdrożeniem Strategii Rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek na lata 2013-2020** w zakresie zarządzania realizacją Strategii obejmują:

- Sformułowanie i przedłożenie Radzie Gminy rekomendowanej wersji Strategii Rozwoju Gminy Gołymin – Ośrodek na nowy okres strategiczny;
- opracowanie programów funkcjonalnych i projektów organizacyjnych;
- inicjowanie działań;
- raportowanie zaawansowania prac nad jej realizacją;
- rekomendację Wójtowi wniosków dla dalszej realizacji Strategii, w przypadku odchylenia od przyjętych celów strategicznych i celów operacyjnych;
- przedstawienie wskaźników osiągnięcia celów strategicznych.

Wykonanie celów strategicznych będzie weryfikowane przy pomocy corocznie ustalonych mierników przez **Zespół projektowy do opracowania i zarządzania wdrożeniem Strategii Rozwoju Gminy Gołymin - Ośrodek na lata 2013 - 2020** – tylko w ten sposób możliwe jest rozwijanie Gminy w wyznaczonym kierunku. Świadomość weryfikacji stopnia realizacji strategii w kolejnych latach, będzie także motywowała do działania.

7. Spis tabel

TABELA 1. CHARAKTERYSTYKA ZŁOŻA WG SYSTEMU MIDAS.....	12
TABELA 2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY GOŁYMIN – OŚRODEK W LATACH 2005 – 2012 .	14
TABELA 3. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK, WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO, POWIATU CIECHANOWSKIEGO, GMIN SĄSIEDNICH ORAZ KRAJU W 2012 R.	15
TABELA 4. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I POWIATU CIECHANOWSKIEGO.....	16
TABELA 5. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK, GMIN SĄSIEDNICH, POWIATU CIECHANOWSKIEGO, WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO ORAZ KRAJU W 2012 R.	17
TABELA 6. PRZYROST NATURALNY NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2005 - 2012	17
TABELA 7. UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W % LUDNOŚCI OGÓŁEM W LATACH 2005 - 2012	18
TABELA 8. STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK ORAZ SALDO MIGRACJI NA TLE JEJ OTOCZENIA – 2012 R.....	20
TABELA 9. BEZROBOCIE NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2012 R.	21
TABELA 10. BEZROBOCIE NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2012 R. NA TLE JEJ OTOCZENIA	22
TABELA 11. STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK.....	23
TABELA 12. STRUKTURA WIELKOŚCI GOSPODARSTW W GMINIE GOŁYMIN - OŚRODEK.....	24
TABELA 13. STRUKTURA POWIERZCHNI ZASIEWÓW WYBRANYCH UPRAW NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	24
TABELA 14. STRUKTURA HODOWLI ZWIERZĄT W GMINIE GOŁYMIN - OŚRODEK	25
TABELA 15. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ WEDŁUG SEKTORÓW W GMINIE GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2005 – 2012	26
TABELA 16. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ WEDŁUG SEKTORÓW W GMINIE GOŁYMIN - OŚRODEK.....	27
TABELA 17. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK NA TLEJ JEJ OTOCZENIA W 2012 R.	29
TABELA 18. PRZEDSZKOLA I SZKOŁY NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	32
TABELA 19. WYNIKI SPRAWDZIANU 6 - KLASISTÓW W LATACH 2011-2012	33
TABELA 20. WYNIKI TESTÓW GIMNAZJALISTÓW	33
TABELA 21. POWODY PRYZNAWANIA POMOCY RODZINĄ PRZEZ GOPS W GOŁYMINIE - OŚRODKU	35

TABELA 22. ZASIŁKI RODZINNE WRAZ Z DODATKAMI WYPŁACONE PRZEZ GOPS W GOŁYMINIE - OŚRODKU W LATACH 2008 - 2012	37
TABELA 23. LICZBA WYPADKÓW I PRZESTĘPSTW NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK.....	38
TABELA 24. WYPOSAŻENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W INFRASTRUKTURĘ WODNO-KANALIZACYJNĄ	39
TABELA 25. WYPOSAŻENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ NA TLE JEJ OTOCZENIA – SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA W 2012 R.	41
TABELA 26. STAN INFRASTRUKTURY MIESZKANIOWEJ NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK..	46
TABELA 27. MIESZKALNICTWO NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2010 R. NA TLE JEJ OTOCZENIA.....	48
TABELA 28. STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETU GMINY W LATACH 2008-2012.....	50
TABELA 29. DOCHODY GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008 – 2012.....	51
TABELA 30. STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETU GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2012 R. NA TLE JEJ OTOCZENIA	53
TABELA 31. POSZCZEGÓLNE KATEGORIE DOCHODÓW WŁASNYCH GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK (W ZŁ)	54
TABELA 32. STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2012 R. NA TLE JEJ OTOCZENIA	57
TABELA 33. UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI SUBWENCJI W OGÓLNYM DOCHODZIE GMINY GOŁYMIN – OŚRODEK	59
TABELA 34. SUBWENCJE W BUDŻECIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2012 R. NA TLE JEJ OTOCZENIA	60
TABELA 35. DOTACJE W BUDŻECIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008 - 2012.....	61
TABELA 36. DOTACJE W BUDŻECIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2012 R. NA TLE JEJ OTOCZENIA	62
TABELA 37. WYDATKI GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008 - 2012	63
TABELA 38. STRUKTURA WYDATKÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008 - 2012.....	64
TABELA 39. STRUKTURA WYDATKÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2012 R. NA TLE JEJ OTOCZENIA.....	67
TABELA 40. WYNIKI BUDŻETÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008-2012	70
TABELA 41. WSKAŹNIKI OGÓLNEJ SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	70
TABELA 42. PROGNOZA STAWKI PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI DO 2020 R.	72

TABELA 43. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NA TERENIE GMINY GOŁYMIN – OŚRODEK W LATACH 2005 - 2012	76
TABELA 44. PODZIAŁ WYDATKÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK.....	80
TABELA 45. WYSOKOŚĆ SUBWENCJI OŚWIATOWEJ I WYDATKÓW NA OŚWIATĘ NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008-2012	81
TABELA 46. ANALIZA SWOT	90
TABELA 47. RYNEK DOCELOWY GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK.....	98
TABELA 48. CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE ATRAKCYJNOŚĆ GMINY DLA KAŻDEGO Z INTERESARIUSZY	100
TABELA 49. WARTOŚĆ OFEROWANA KLIENTOWI GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	102
TABELA 50. CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE	108

8. Spis rysunków

RYSUNEK 1. GMINA GOŁYMIN - OŚRODEK NA TLE POLSKI.....	6
RYSUNEK 2. POŁOŻENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK NA TLE POWIATU CIECHANOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO	7
RYSUNEK 3 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK.....	10

9. Spis wykresów

WYKRES 1. STRUKTURA LUDNOŚCI WG PŁCI NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2005 - 2012	15
WYKRES 2. PRZYRÓST NATURALNY NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK NA TLE GMIN SĄSIEDNIICH - 2012 R.....	18
WYKRES 3. PODZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU I PŁCI NA TERENIE GMINY GOŁYMIN – OŚRODEK W LATACH 2005 - 2012.....	19
WYKRES 4. PODMIOTY GOSPODARCZE WG SEKTORA WŁASNOŚCI W LATACH 2005 – 2012.....	27
WYKRES 5. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W SEKTORZE PRYWATNYM NA TERENIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W 2012 R.	28
WYKRES 6. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE W GMINIE GOŁYMIN - OŚRODEK W 2010 R.	48
WYKRES 7. DOCHODY GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008-2012	51
WYKRES 8. STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	52

WYKRES 9. STRUKTURA DOTACJI W BUDŻECIE GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008 - 2012.....	62
WYKRES 10. STRUKTURA WYDATKÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008 - 2012.....	63
WYKRES 11. WYBRANE WYDATKI GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK W LATACH 2008 - 2012.....	65
WYKRES 12. ZESTAWIENIE DOCHODÓW I WYDATKÓW GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK.....	70
WYKRES 13. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI DLA GMINY GOŁYMIN - OŚRODEK	78
WYKRES 14. PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W GMINIE GOŁYMIN - OŚRODEK.....	82